

Hæstaréttardómar 1965 - Registur

Útgáfa 3.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Í útg. 3.1 var textinn gerður beinni og OCR endurunnið.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

HÆSTARÉTTARDÓMAR

ÚTGEFANDI
HÆSTIRÉTTUR

XXXVI. BINDI
1965

REYKJAVÍK
FÉLAGSPRENTSMÍÐJAN H/F
MCMLXVII

Reglulegir dómara Hæstaréttar 1965:

Þórður Eyjólfsson. Forseti dómsins.

Gizur Bergsteinsson. Varaforseti dómsins.

Einar Arnalds.

Jónatan Hallvarðsson.

Logi Einarsson.

Registur.

I. MÁLASKRÁ.

	Dómur	Bls.
1. Þórarinn S. Sigurjónsson gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Útivistardómur	$\frac{8}{1}$	1
2. Sigurður Guttormsson og Trausti V. Ólafsson gegn borgarstjóranum í Reykjavík. Útivistardómur	$\frac{8}{1}$	1
3. Rafgeislahitun h/f gegn Þorvaldi Þórarinssyni f. h. Wydawnictwa Handlu Zagranioz nego. Útivistardómur	$\frac{8}{1}$	2
4. Skúli Steinsson gegn Eypóri Tómassyni. Útivistardómur	$\frac{8}{1}$	2
5. Hafsteinn Hjartarson gegn Á. Einarsson & Funk h/f Útivistardómur. Ómaksbætur	$1\frac{1}{1}$	3
6. Hafsteinn Hjartarson gegn Bárði Danielssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	$1\frac{1}{1}$	3
7. Sverrir Bjarnason gegn Olíufélaginu Skeljungu h/f og þrotabúi Hafnavers h/f. Vixilmál	$1\frac{1}{1}$	4
8. Helgi Benediktsson gegn bæjarstjóranum í Vestmannaeyjum f. h. bæjarsjóðs og gagnsök. Skaðabótamál	$1\frac{5}{1}$	8
9. Húsbúnaður h/f gegn þrotabúi Kristjáns B. Sigurðssonar. Eignarréttur. Um eignarréttarfyrrvara	$1\frac{8}{1}$	18
10. Ingimar Guðjónsson gegn Mjólkurfélagi Reykjavíkur. Bifreiðar. Skaðabótamál	$2\frac{2}{1}$	23
11. Sigurður Gústaf Kjartansson gegn Guðmundi Guðjónssyni. Kærumál. Sáttir	$2\frac{2}{1}$	30
12. Bjarni Hjaltalín gegn Rafveitu Akureyrar og gagnsök. Vinnuslys. Skaðabótamál	$2\frac{7}{1}$	32
13. K gegn M og gagnsök. Barnsfaðernismál	$2\frac{9}{1}$	52
14. Sigrún Arthúrsdóttir gegn Brandi Brynjólfssyni. Útivistardómur	$\frac{1}{2}$	63
15. Jón Brynjólfsson gegn Sigurði Árnasyni og gagnsök. Kaup og sala. Skaðabótakrafa. Samningar. Sératkvæði	$\frac{1}{2}$	63
16. Stefán Thorarensen gegn Viðari Guðnasyni og gagnsök. Skaðabótamál	$\frac{1}{2}$	74
17. Árni Aðalsteinsson gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs og gagnsök. Frelsisvipting. Skaðabótamál ..	$\frac{3}{2}$	99
18. Oddviti Skarðshrepps f. h. hreppsins gegn Kjartani Guðmundssyni. Útsvarsmál	$\frac{8}{2}$	104

	Dómur	Bls.
19. Ákærvaldið gegn Charles Alfred Grimmer. Fiskveiðabrot	1½	107
20. Unnur Á. Jónsdóttir gegn Magnúsi Thorlacius og gagnsök. Frávísun. Vaxtakrafa af málskostnaði ..	1½	124
21. Þórarinn Eyjólfsson og Eiríkur Þórarinsson gegn Þorsteini Þorsteinssyni og Jónasi Guðjónssyni. Lóðamörk	1½	134
22. Samvinnutryggingar gegn Sigurði Jónssyni og gagnsök. Bifreiðar. Vátrygging	1½	140
23. Steindór Bjarnfreðsson gegn Bæjarútgerð Reykjavíkur. Vinnuslys. Skaðabótamál	1½	146
24. Alexander Guðmundsson gegn Sölva Þ. Valdimarsyni, Sveini Hannessyni, Framkvæmdum h/f og Guðgeiri Guðmundssyni. Kaup og sala. Fasteignaviðskipti. Forkaupsréttur. Riftunarkrafa	1½	153
25. Vigfús Helgason gegn menntamálaráðherra f. h. ráðuneytisins, fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, sýslumanni Skagafjarðarsýslu f. h. sýslusjóðs, formanni Varmahlíðarfélagsins f. h. félagsins og skólanefnd héraðsskólans í Varmahlíð og svo til réttargæzlu Páli Sigurðssyni, Volker Lindemann, Sigurði Jónassyni, Skógrækt ríkisins, Sparisjóði Sauðárkróks og Markúsi Sigurjónssyni. Kaup og sala. Samningar	2½	169
26. Helgi Hóseasson gegn biskupi Íslands. Kærumál. Frávísun	2½	193
27. Halldór Guðlaugsson gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs og gagnsök. Skaðabótakrafa vegna gæzluvarðhalds og geðrannsóknar	1/3	195
28. Klappareignin h/f gegn tollstjóranum í Reykjavík f. h. ríkissjóðs. Lögtaksmál. Ómerking og heimvísun	3/3	212
29. Ragnar Jónsson og Sigrún Arthúrsdóttir gegn Brandi Brynjólfssyni, Fjármál hjóna, Fjárnám	5/3	224
30. Ingimundur Sæmundsson gegn Guðmundi Á. Auðbjörnssyni. Skuldamál. Verkkaup	5/3	227
31. Ragnheiður Helgadóttir gegn Óskari Breiðfjörð Jónssyni. Vinnulaun. Kyrrsetning	8/3	231
32. María Kristmundsdóttir gegn Sigmundi M. Andrésyni. Kærumál. Frestur til öflunar málgagna	9/3	238
33. Ákærvaldið gegn Guðna Ernst Langer. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	1½	243
34. Ákærvaldið gegn William Spearpoint. Ákæra um fiskveiðabrot. Alþjóðalög. Ómerking og frávísun ..	1½	245
35. Ásmundur S. Jóhannsson gegn Híbýlaprýði h/f, Emil Hjartarsyni og Jóni Bjarnasyni. Kærumál. Frávísun	1½	252
36. Ákærvaldið gegn Guðjóni Ólafssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	1½	254

37. Skipaútgæð ríkisins gegn tollstjóranum í Reykjavík og gagnsök. Krafa ríkissjóðs um greiðslu aðflutningsgjalda af uppboðsandvirði innfluttrar vöru naut forgangsréttar gegnt kröfu farmflytjanda um greiðslu flutningsgjalds	2 $\frac{2}{3}$	260
38. Sýslunefnd Austur-Húnavatnssýslu f. h. sýslusjóðs gegn Páli Kristjánssyni og gagnsök. Riftun samnings um jarðhitaréttindi og afsals landspildu vegna vanefnda	2 $\frac{4}{3}$	268
39. Ákærvaldið gegn Ögmundi Jónssyni. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	2 $\frac{4}{3}$	283
40. Ákærvaldið gegn Jónmundi Gíslasyni. Fiskveiðabrot	2 $\frac{9}{3}$	286
41. Þórarinn Þórarinsson, Jóhannes Sigurðsson og Þorgrímur Guðjónsson gegn Hafsteini Sigurjónssyni og Hafsteinn Sigurjónsson gegn Jóni Bergsteinssyni, Davíð Ólafssyni, Þórarni Þórarinssyni, Jóhannesi Sigurðssyni og Þorgrími Guðjónssyni. Vinnuslys. Skaðabótamál	2 $\frac{9}{3}$	296
42. Björn Ársælsson gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Skuldamál vegna innstæðulausrar tékkávisunar ..	$\frac{2}{4}$	314
43. Guðjón Guðjónsson gegn Huldu D. Miller. Útivistardómur	$\frac{2}{4}$	319
44. Bóas Emilsson f. h. Byggingarfélagssins Snæfells gegn Valgeiri Davíðssyni. Útivistardómur	$\frac{2}{4}$	320
45. Veggur h/f gegn Austurveri h/f og gagnsök. Útivistardómur	$\frac{2}{4}$	320
46. Guðmundur Jónsson gegn Ólafi Einarssyni og gagnsök. Vinnuslys. Skaðabótamál	$\frac{5}{4}$	321
47. Jón Gíslason gegn Einari Bjarnasyni og gagnsök. Ómerking og frávisun	$\frac{7}{4}$	333
48. Óliuverzlun Íslands h/f gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Frávisun frá Hæstarétti	$\frac{9}{4}$	353
49. Ákærvaldið gegn Pétri Andrésí Ólafssyni Aðalsteinssyni. Tilraun til nauðgunar	$\frac{9}{4}$	358
50. María Kristmundsdóttir gegn Sigmundi M. Andrésyni. Kærumál. Frávisun	$\frac{9}{4}$	372
51. Ákærvaldið gegn Þorsteini Elton Jónssyni. Flugstjóri sýknaður af ákæru um brot gegn 47. sbr. 52. gr. reglugerðar nr. 184/1949, sbr. 41. gr. laga nr. 32/1929	28 $\frac{1}{4}$	376
52. Gísli Holgeirsson gegn Reimari Karlssyni. Kaup og sala. Riftun kaups. Málflutningur	30 $\frac{1}{4}$	382
53. Ákærvaldið gegn Gunnari Héðni Jakobssyni. Þjófnaður	$\frac{5}{6}$	385
54. Ákærvaldið gegn Sigurði Guðmundi Stefáni Þor-		

	Dómur	Bls.
leifssyni. Skjalafals. Fjársvik	5/5	389
55. Ákærvaldið gegn Adolf Björnssyni, Gunnlaugi Guðmundssyni Björnssyni, Sigurði Guttormssyni, Þorsteini Kjartani Friðrikssyni og Þóru Ásmundsdóttur. Verfall starfsmanna í ríkisbanka	5/5	394
56. Guttormur Sigurbjörnsson gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Er staða ríkisstarfsmanns samkvæmt tímabundnu skipunarbréfi hafði verið lögð niður, fékk hann greidd laun sex mánuði og átti ekki rétt til frekari bóta, sbr. 4. og 14. gr. laga nr. 38/1954 ..	7/5	400
57. Jósafat Arngrímsson gegn Guðjóni Steingrímssyni. Um leiðbeiningarskyldu héraðsdómara, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936. Ómerking og heimvísun	12/5	406
58. Stapi h/f gegn Guðmundi Péturssyni hæstaréttarlögmanni f. h. A/B Kompressor-Puts. Kaup og sala. Skuldamál	12/5	410
59. Ásbjörn Guðmundsson gegn Agnari Áskelssyni. Fjárnámssgerð staðfest	12/5	414
60. Samábyrgð Íslands á fiskiskipum gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Aðstöðugjald. Lögtak	14/5	417
61. Hermóður Guðmundsson gegn stjórn Búnaðarbanka Íslands f. h. Stofnlánadeildar landbúnaðarins og til vara landbúnaðarráðherra f. h. sömu deildar og gagnsök. Krafa um endurgreiðslu gjalds samkvæmt 2. tölulið 4. gr. laga nr. 75/1962 um Stofnlánadeild landbúnaðarins, landnám, ræktun og byggingar í sveitum	17/5	424
62. Everest Trading Company gegn Viðari Sigurbjörnssyni. Kærumál. Frávísun	21/5	439
63. Torfi Bryngeirsson og Jón Bryngeirsson gegn Hraðfrystistöð Vestmannaeyja. Skuldamál	21/5	441
64. Ársæll Sveinsson, Karl S. Guðmundsson, Jónas Jónsson, Jón Ísak Sigurðsson og Sighvatur Bjarnason gegn Helga Benediktssyni. Meiðyrðamál	21/5	448
65. Sindri h/f gegn Rafveitu Keflavíkur. Skaðabótamál	24/5	452
66. Ólafur Loftsson gegn Sigurði Sigurgeirssyni og gagnsök. Um kaupgjald sjómanns á fiskiskipi	26/5	461
67. Ólafur Loftsson gegn Einari Long og gagnsök. Um kaupgjald sjómanns á fiskiskipi	26/5	463
68. Veggur h/f gegn Austurveri h/f og gagnsök. Leigumáli um verzlunarhúsnæði. Riftunarkrafa. Skuldamál	28/5	466
69. Gunnólfur Sigurjónsson gegn Jónasi Guðmundssyni. Riftun kaups og endurgreiðsla kaupverðs	31/5	492
70. Leifur Þórhallsson og Samvinnutryggingar gegn Gunnari Skapta Kristjánssyni og gagnsök. Bifreiðar.		

Málaskrá

	Dómur	IX Bls.
Skaðabótamál	$\frac{2}{6}$	510
71. Ákærvaldið gegn Stefáni Karli Jónssyni. Líkams- árás. Skaðabætur	$\frac{4}{6}$	522
72. Trésmiðjan Fjalar h/f og Ingólfur Helgason gegn Ólafi Bjarnasyni og gagnsök. Smíðagallar á húsi. Skaðabótamál	$\frac{8}{6}$	528
73. Íslenzk endurtrygging gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Aðstöðugjald. Lögtak	$11\frac{1}{6}$	537
74. Mjólkursamsalan í Reykjavík gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Aðstöðugjald. Lögtaksmál. Sératkvæði	$11\frac{1}{6}$	552
75. Stálumbúðir h/f gegn Baldri Álfssyni og gagnsök og Umbúðaverksmiðjan h/f gegn Baldri Álfssyni. Vinnuslys. Skaðabótamál. Áfrýjun. Frávísun. Sér- atkvæði	$14\frac{1}{6}$	566
76. Ákærvaldið gegn Lárusi Stefánssyni. Tilraun til manndráps. Líkamsárás	$16\frac{1}{6}$	583
77. Ákærvaldið gegn Karli Júlíusi Stefánssyni. Bifreið- ar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum ..	$16\frac{1}{6}$	596
78. Jóhannes Jóhannesson f. h. stjórnar Eldeyjar h/f og áhafnar v/b Eldeyjar, KE 37, gegn eigendum og vá- tryggjendum m/s Kötlu, Eimskipafélagi Reykjavíkur h/f og Almennum Tryggingum h/f og eiganda og áhöfn v/b Vilborgar, KE 51, og gagnsakir. Björg- unarlaun	$21\frac{1}{6}$	600
79. Ákærvaldið gegn Jósafat Arngrímssyni. Kærumál. Frávísun	$21\frac{1}{6}$	615
80. Ákærvaldið gegn Óskari Agnari Ólafssyni og Sig- urði Þorkelssyni. Annmarkar á ákæruskjali. Ómerk- ing héraðsdóms og frávísun ákæru	$23\frac{1}{6}$	620
81. Hafnarfjarðarkaupstaður gegn Bjarna Gíslasyni. Eignarnám. Um áfrýjun undirmatsgerðar. Synjað um dómkvaðningu yfirvirðingarmanna	$23\frac{1}{6}$	630
82. Ársæll Sveinsson gegn Hreggviði Jónssyni og gagn- sök og Hreggviður Jónsson gegn bæjarstjóranum í Vestmannaeyjum f. h. bæjarsjóðs til réttargæzlu. Skipulag kaupstaðar. Lögbann	$28\frac{1}{6}$	635
83. Ákærvaldið gegn Martin Koert Smidt. Kærumál. Frávísun	$31\frac{1}{8}$	646
84. Einar Bragi Sigurðsson, Kristján Jóhannesson, Sig- urjón Þorbergsson, Stefán Pálsson, Haraldur Henrys- son, Ingimar Jónasson og Sigmar Ingvason gegn Lárusi Jóhannessyni. Kærumál. Vitnaleiðsla. Spurn- ingar ekki leyfðar	$20\frac{2}{9}$	649
85. Valdstjórnin gegn Gísla Þórðarsyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	$24\frac{1}{9}$	681
86. Valdstjórnin gegn Óla Kristjáni Jóhannessyni. Kæru-		

	Dómur	Bls.
mál. Gæzluvarðhald	2 ⁴ / ₉	685
87. Valdstjórnin gegn Valsteini Viði Guðjónssyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	2 ⁴ / ₉	689
88. Valdstjórnin gegn Guðmundi Þóri Einarssyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	2 ⁴ / ₉	693
89. Valdstjórnin gegn Kristjáni Samúel Júlíussyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	2 ⁴ / ₉	696
90. Valdstjórnin gegn Gísla Erlendi Marínóssyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	2 ⁴ / ₉	700
91. Áki Jakobsson gegn Krananum h/f. Hafning máls. Ómaksbætur	1 ¹ / ₁₀	704
92. Sigurður Lúðvík Ólafsson gegn Íslenzkum aðalverktökum s/f. Útivistardómur	1 ¹ / ₁₀	704
93. Pípuverksmiðjan h/f gegn Bjargi h/f. Útivistardómur	1 ¹ / ₁₀	705
94. Ásgeir Eyjólffson gegn Erlendi J. Erlendssyni og Erlendur J. Erlendsson gegn Ásgeiri Eyjólffssyni og Þórarni Stefáni Gunnarssyni. Úrskurður um öflun álitserðar Læknaráðs	4 ¹ / ₁₀	705
95. Sveinn Guðmundsson gegn Haraldi Eyjólffssyni og gagnsök. Meiðyrðamál	4 ¹ / ₁₀	706
96. Karl Árnason gegn Magnúsi Jónssyni. Kærumál. Frestur	11 ¹ / ₁₀	714
97. M gegn K. Barnsfaðernismál, Frávisun	11 ¹ / ₁₀	716
98. Rafgeislahitun h/f gegn Jóni N. Sigurðssyni hæstaréttarlögmanni f. h. Heinrich Ratjen og gagnsök. Aðalsök felld niður. Héraðsdómur í skuldamáli og fjárnámsgerð staðfest	11 ¹ / ₁₀	721
99. Ákæruvaldið gegn Jósafat Arngrímssyni. Kærumál. Sökunaut bönnuð för úr ákveðnu takmarki	11 ¹ / ₁₀	723
100. Aldís Þórðardóttir, Kristín Guðlaugsdóttir f. h. dánarbús Magnúsar Péturssonar og Grímur Grímsson gegn Sigurlinna Péturssyni, Gunnari Kragh, Jónu Kortsdóttur og Óla H. J. Matthíassyni og til réttargæzlu Elínu Jónsdóttur sjálfri og f. h. ólöggráða sonar hennar, Tryggva Þórissonar, Nínu Þ. Þórisdóttur, Friðriki Þórisyni, Pétri Péturssyni og Kristínu B. Waage. Umferðarréttarmál	13 ¹ / ₁₀	727
101. Hannes Jónsson, eigandi Þórormstungu, gegn Grími Gíslasyni, eiganda Saurbæjar, og gagnsök. Landamerkjámál	18 ¹ / ₁₀	737
102. María Kristmundsdóttir gegn Sigmundi M. Andrésyni og gagnsök. Búskipti. Synjað um endurmat eignar	25 ¹ / ₁₀	746
103. Pípuverksmiðjan h/f gegn Kristmundi Herbertssyni. Vinnulaun. Fjárnám	29 ¹ / ₁₀	750

	Dómur	Bls.
104. Hreppsnefnd Nauteyrarhrepps f. h. hreppsins gegn Sigurði Þórðarsyni. Útsvarsmál	1/11	759
105. Árni Jónsson og Heildverzlun Árna Jónssonar gegn Gústaf A. Sveinssyni. Útivistardómur	1/11	765
106. Sigurður Lúðvík Ólafsson gegn Íslenzkum aðalverk-tökum s/f. Útivistardómur	1/11	765
107. Ingibjörg Magnúsdóttir gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Kærumál. Frávísun. Sératkvæði	3/11	766
108. Geir Hansen gegn Eiši Sveinssyni. Skaðabótamál vegna galla á húsi	3/11	769
109. Hjörtur Hjartarson gegn bæjarstjóra Keflavíkur-kaupstaðar f. h. bæjarsjóðs og gagnsök. Skipulag kaupstaðar. Skaðabótamál. Sératkvæði	4/11	773
110. Valdstjórnin gegn Guðleifi Guðmundssyni og Vík-ingi Halldórssyni. Kærumál. Gæzluvarðhald	4/11	787
111. María Kristmundsdóttir gegn Sigmundi M. Andrés-syni og gagnsök. Meðlagsúrskurður og lífeyris. Lög-taksmál	8/11	789
112. Jón Bjarnason, Oddný Svala Bjarnadóttir og Rafn Reynir Bjarnason gegn Hildu Emilíu Hilmarsdóttur. Erfðamál. Fjárnám	10/11	796
113. María Njarðvík gegn Netjagerð Vestfjarða h/f og Guðmundi Sveinssyni. Skaðabótamál	12/11	806
114. Jóhann Guðmundsson gegn Sæmundi Sigurðssyni. Vinnusamningur. Ráðningarkjör sjómanna	12/11	813
115. Sigríður Skuld Bergsteinsdóttir og Jón Sigurður Jakobsson gegn Skúla Magnússyni. Samningar. Ágreiningur sameigenda fjölbýlishúss um greiðslu byggingarkostnaðar	15/11	819
116. Skipaútgerð ríkisins gegn Ingibjörgu Jónasdóttur og gagnsök. Skaðabótamál	18/11	824
117. Gústaf A. Sveinsson f. h. Gerhard Eggerz gegn Magnúsi Einarssyni. Fjárnám. Um fyrningu dóm-kröfu	18/11	841
118. Ákærvaldið gegn Sigurði Kristjáni Kristinssyni. Skjalafals. Hegningarauki	26/11	847
119. Ákærvaldið gegn Birgi Jónassyni. Brot gegn um-ferðarlögum og áfengislögum	26/11	851
120. Sigurður Helgason gegn Grétari Jónssyni og Stur-laugi Friðrikssyni. Útivistardómur	1/12	854
121. Magnús Helgason og Oddrún Sigurðardóttir gegn Þorvaldi Lúðvíkssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	1/12	855
122. Ákærvaldið gegn Ólafi Gunnarssyni. Brot gegn 225. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Félbætur ..	3/12	855
123. Jóhannes Jóhannesson gegn Smiðjunni s/f og gagn-sök. Krafa um ómerkingu héraðsdóms og frávísun		

	Dómur	Bls.
máls, en til vara heimvísun þess. Skuldamál og skaðabóta	$\frac{6}{12}$	861
124. Ákærvaldið gegn Magnúsi Einarssyni. Líkams-áverkar. Ákæra um brot gegn 218. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Sératkvæði	$\frac{6}{12}$	873
125. Ákærvaldið gegn Matthíasi Friðþjófssyni. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	$\frac{6}{12}$	885
126. María Kristmundsdóttir gegn Jónu Sigmundsdóttur og gagnsök, Búskipti, Fjármál hjóna	$1\frac{3}{12}$	889
127. Ákærvaldið gegn William Rawcliffe. Fiskveiðabrot. Úrskurður um hald fiskveiðiskips staðfestur	$1\frac{3}{12}$	894
128. Ákærvaldið gegn Richard Taylor. Fiskveiðabrot ..	$1\frac{3}{12}$	907
129. Þorvaldur Lúðvíksson gegn Magnúsi Helgasyni og Oddrúnu Sigurðardóttur. Vixilmál	$1\frac{5}{12}$	920
130. Ákærvaldið gegn Snæbirni Einarssyni. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	$1\frac{6}{12}$	922
131. Bílstjórafélag Suður-Þingeyjarsýslu gegn Landssambandi vörubifreiðarstjóra. Kærumál. Frávísunardómur úr gildi felldur	$1\frac{6}{12}$	925
132. Landsbanki Íslands gegn ríkisskattstjóra. Kærumál. Um upplýsingaskyldu banka samkvæmt skattalögum	$1\frac{7}{12}$	930
133. Ákærvaldið gegn Birnu Björnsdóttur. Úrskurður um öflun álitserðar Læknaráðs	$1\frac{7}{12}$	933

II. NAFNASKRÁ.

A. *Einkamál.*

	Bls.
Agnar Áskelsson	414
Aldis Þórðardóttir	727
Alexander Guðmundsson	153
Almennar Tryggingar	600
Austur-Húnavatnssýsla	268
Austurver h/f	320, 466
Á. Einarsson & Funk h/f	3
Áki Jakobsson	704
Árni Aðalsteinsson	99
Árni Jónsson	765
Ársæll Sveinsson	448, 635
Ásbjörn Guðmundsson	414
Ásgeir Eyjólfsson	705
Ásmundur S. Jóhannsson	252
Baldur Álfsson	566
Bárður Danielsson	3
Biskup Íslands	193
Bílstjórafélag Suður-Þingeyjarsýslu	925
Bjarg h/f	705
Bjarni Gíslason	630
Bjarni Hjaltalín	32
Björn Ársælsson	314
Borgarstjórinn í Reykjavík	1
Bóas Emilsson	320
Brandur Brynjólfsson	63, 224
Búnaðarbanki Íslands	424
Byggingarfélagið Snæfell	320
Bæjarstjórinn í Keflavík f. h. bæjarsjóðs	773
Bæjarstjórinn í Vestmannaeyjum f. h. bæjarsjóðs	8, 635
Bæjarútgerð Reykjavíkur	146
Davíð Ólafsson	296
Eggerz, Erhard	841
Eiður Sveinsson	769
Eimskipafélag Reykjavíkur h/f	600
Einar Bjarnason	333
Einar Bragi Sigurðsson	649
Eiríkur Þórarinnsson	134
Eldey h/f	600
Elín Jónsdóttir	727

	Bls.
Emil Hjartarson	252
Erlendur J. Erlendsson	705
Everest Trading Company	439
Eyþór Tómasson	2
Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs	1, 99, 169, 195, 353, 400, 766
Framkvæmdir h/f	153
Friðrik Þórisson	727
Gísli Holgeirsson	382
Gjaldheimtan í Reykjavík	314, 417, 537, 552
Grétar Jónsson	854
Grímur Gíslason	737
Grímur Grímsson	727
Guðgeir Guðmundsson	153
Guðjón Guðjónsson	319
Guðjón Steingrímsson	406
Guðmundur Á. Auðbjörnsson	227
Guðmundur Guðjónsson	30
Guðmundur Jónsson	321
Guðmundur Pétursson	410
Guðmundur Sveinsson	806
Gunnar Skapti Kristjánsson	510
Gunnólfur Sigurjónsson	492
Guttormur Sigurbjörnsson	400
Gústaf A. Sveinsson	765, 841
Hafnarfjarðarkaupstaður	630
Hafnaver h/f, þrotabú	4
Hafsteinn Hjartarson	3
Hafsteinn Sigurjónsson	296
Halldór Guðlaugsson	195
Hannes Jónsson	737
Hansen, Geir	769
Haraldur Eyjólfsson	706
Haraldur Henrysson	649
Helgi Benediktsson	8, 448
Helgi Hóseasson	193
Hermóður Guðmundsson	424
Héraðsskólinn í Varmahlíð	169
Heildverzlun Árna Jónssonar	765
Hilda Emilía Hilmarsdóttir	796
Híbýlaprýði h/f	252
Hjörtur Hjartarson	773
Hraðfrystistöð Vestmannaeyja	441
Hreggviður Jónsson	635
Húsbúnaður h/f	18
Ingibjörg Jónasdóttir	824
Ingibjörg Magnúsdóttir	766

Ingimar Guðjónsson	23
Ingimar Jónasson	649
Ingimundur Sæmundsson	227
Ingólfur Helgason	528
Íslenzk endurtrygging	537
Íslenzkir aðalverktakar s/f	704, 765
Jóhann Guðmundsson	813
Jóhannes Jóhannesson	600, 861
Jóhannes Sigurðsson	296
Jón Bergsteinsson	296
Jón Bjarnason, Hringbraut 91, Reykjavík	252
Jón Bjarnason, Ingólfsstræti 11, Reykjavík	796
Jón Bryngeirsson	441
Jón Brynjólfsson	63
Jón Gíslason	333
Jón Sigurður Jakobsson	819
Jón Ísak Sigurðsson	448
Jón N. Sigurðsson	721
Jóna Kortsdóttir	727
Jóna Sigmundsdóttir	889
Jónas Guðjónsson	134
Jónas Guðmundsson	492
Jónas Jónsson	448
Jósafat Arngrímsson	406
K, aðili barnsfaðernismáls	52, 716
Karl Árnason	714
Karl S. Guðmundsson	448
Keflavíkurkaupstaður	773
Kjartan Guðmundsson	104
Klappareignin h/f	212
Kompressor-Puts A/B	410
Kragh, Gunnar	727
Kraninn h/f	704
Kristín Guðlaugsdóttir	727
Kristján Jóhannesson	649
Kristján B. Sigurðsson, þrotabú	18
Kristmundur Herbertsson	746
Landbúnaðarráðherra	424
Landsbanki Íslands	930
Landssamband vörubifreiðarstjóra	925
Lárus Jóhannesson	649
Leifur Þórhallsson	510
Lindemann, Volker	169
Long, Einar	463
M, aðili barnsfaðernismáls	52, 716
Magnús Einarsson	841

	Bls.
Magnús Helgason	855, 920
Magnús Jónsson	714
Magnús Pétursson, dánarbú	727
María Kristmundsdóttir	238, 372, 746, 789, 889
Markús Sigurjónsson	169
Menntamálaráðherra	169
Miller, Hulda D.	319
Mjólkurfélag Reykjavíkur	23
Mjólkursamsalan í Reykjavík	552
Nauteyrarhreppur	759
Netjagerð Vestfjarða h/f	806
Nína Þ. Þórisdóttir	727
Njarðvík, María	806
Oddný Svala Bjarnadóttir	796
Oddrún Sigurðardóttir	855, 920
Olíufélagið Skeljungur h/f	4
Olíuverzlun Íslands h/f	353
Ólafur Bjarnason	528
Ólafur Einarsson	321
Ólafur Loftsson	461, 463
Óli H. J. Matthíasson	727
Óskar Breiðfjörð Jónsson	231
Páll Kristjánsson	268
Páll Sigurðsson	169
Pétur Pétursson	727
Pípuverksmiðjan h/f	705, 750
Rafgeislahitun h/f	2, 721
Rafn Reynir Bjarnason	796
Rafveita Akureyrar	32
Rafveita Keflavíkur	452
Ragnar Jónsson	224
Ragnheiður Helgadóttir	231
Ratjen, Heinrich	721
Reimar Karlsson	382
Reykjavíkurborg	1
Ríkissjóður Íslands	1, 99, 169, 195, 212, 353, 400, 766
Ríkisskattstjóri	930
Samábyrgð Íslands á fiskiskipum	417
Samvinnutryggingar	140, 510
Sighvatur Bjarnason	448
Sigmar Ingvason	649
Sigmundur M. Andrésen	238, 372, 746, 789
Sigríður Skuld Bergsteinsdóttir	819
Sigrún Arthursdóttir	63, 224
Sigurður Árnason	63
Sigurður Guttormsson	1

Sigurður Helgason	854
Sigurður Jónasson	169
Sigurður Jónsson	140
Sigurður Gústaf Kjartansson	30
Sigurður Lúðvík Ólafsson	704, 765
Sigurður Sigurgeirsson	461
Sigurður Þórðarson	759
Sigurjón Þorbergsson	649
Sigurlinni Pétursson	727
Sindri h/f	452
Skagafjarðarsýsla	169
Skarðshreppur	104
Skipautgerð ríkisins	260, 824
Skógrækt ríkisins	169
Skúli Magnússon	819
Skúli Steinsson	2
Smiðjan h/f	861
Sparisjóður Sauðárkróks	169
Stapi h/f	410
Stálumbúðir h/f	566
Stefán Pálsson	649
Steindór Bjarnfreðsson	146
Stofnlánadeild landbúnaðarins	424
Sturlaugur Friðriksson	854
Sveinn Guðmundsson	706
Sveinn Hannesson	153
Sverrir Bjarnason	4
Sölvi Þ. Valdimarsson	153
Sæmundur Sigurðsson	813
Thorarensen, Stefán	63
Thorlacius, Magnús	124
Tollstjórinn í Reykjavík f. h. ríkissjóðs	212, 260
Torfi Bryngeirsson	441
Trausti V. Ólafsson	1
Trésmiðjan Fjalar h/f	528
Tryggvi Þórisson	727
Umbúðaverksmiðjan h/f	566
Unnur Á. Jónsdóttir	124
Valgeir Davíðsson	320
Varmahlíðarfélagið	169
Veggur h/f	320, 466
Vestmannaeyjakaupstaður	8, 635
Viðar Guðnason	74
Viðar Sigurbjörnsson	439
Vigfús Helgason	169
Vilborg, v/b, KE 51, áhöfn og eigendur	600

	Bls.
Waage, Kristín B.	727
Wydawnictwa Handlu Zagranioz nego	2
Þorgrímur Guðjónsson	296
Þorsteinn Þorsteinsson	134
Þorvaldur Lúðvíksson	855, 920
Þorvaldur Þórarinnsson	2
Þórarinn Eyjólfsson	134
Þórarinn Stefán Gunnarsson	705
Þórarinn S. Sigurjónsson	1
Þórarinn Þórarinnsson	296

B. *Opinber mál.*

Adolf Björnsson	394
Birgir Jónasson	851
Birna Björnsdóttir	933
Gísli Erlendur Magnússon	700
Gísli Þórðarson	681
Grimmer, Charles Alfred	107
Guðjón Ólafsson	254
Guðleifur Guðmundsson	787
Guðmundur Þórir Einarsson	693
Gunnar Héðinn Jakobsson	385
Gunnlaugur Guðmundsson Björnsson	394
Jónmundur Gíslason	286
Jósafat Arngrímsson	615, 723
Karl Júlíus Stefánsson	596
Kristján Samúel Júlíusson	696
Langer, Guðni Ernst	243
Lárus Stefánsson	583
Magnús Einarsson	873
Matthías Friðþjófsson	885
Ólafur Gunnarsson	855
Óli Kristján Jóhannsson	685
Óskar Agnar Ólafsson	620
Pétur Andrés Ólafsson Aðalsteinsson	358
Rawcliffe, William	894
Sigurður Guttormsson	394
Sigurður Kristján Kristinsson	847
Sigurður Þorkelsson	620
Sigurður Guðmundur Stefán Þorleifsson	389
Smidt, Martin Koert	646
Snæbjörn Einarsson	922
Spearpoint, William	245
Stefán Karl Jónsson	522
Taylor, Richard	907
Valsteinn Viðir Guðjónsson	689

Víkingur Halldórsson	787
Þorsteinn Kjartan Friðriksson	394
Þorsteinn Elton Jónsson	376
Þóra Ásmundsdóttir	394
Ögmundur Jónsson	283

III. SKRÁ

um lög, reglugerðir, samþykktir o. fl., sem til er vitnað í XXXVI. bindi hæstaréttardóma.

1281, *Jónsbók.*

Kaupabálkur.

20. kap. — 350, 351, 352.

1878, nr. 3, 12. apríl. *Lög um skipti á dánarbúum og félagsbúum o. fl.*

34. gr. — 133.

1885, nr. 14, 18. september. *Lög um stofnun landsbanka.*

— 399.

1885, nr. 29, 16. desember. *Lög um lögtak og fjárnám án undangengins dóms eða sáttar.*

— 218.

8. gr. — 216.

11. gr. — 216.

12. gr. — 216.

13. gr. — 216.

1887, nr. 19, 4. nóvember. *Lög um aðför.*

— 846.

1905, nr. 14, 20. október. *Lög um fyrningu skulda og annarra kröfuréttinda.*

1. gr. — 846.

2. gr. — 846.

3. gr. — 342, 843.

4. gr. — 842, 843, 846.

6. gr. — 843, 846.

1910, nr. 8, 22. janúar. *Reglugerð um samábyrgð Íslands á fiskiskipum.*

2. gr. — 419, 422.

5. gr. — 419, 422.

13. gr. — 419, 422.

1914, nr. 56, 30. nóvember. *Siglingalög.*

Ellefti kapituli — 266.

31. gr. — 151.

159. gr. — 265.

160. gr. — 261, 265.

162. gr. — 265.

235. gr. — 261, 266.

244. gr. — 261, 266.

- 1915, nr. 33, 3. nóvember. Lög um verkfall opinberra starfsmanna.
— 394, 398, 399.
1. gr. — 395, 396, 398, 399.
- 1917, nr. 61, 14. nóvember. Lög um framkvæmd eignarnáms.
— 634.
4. gr. — 634.
7. gr. — 633.
- 1920, nr. 5, 18. maí. Lög um bann gegn botnvörpuveiðum.
1. gr. — 112, 123, 247, 289, 295, 910.
3. gr. — 112, 247, 289, 895, 899, 900, 910.
4. gr. — 123, 295, 895.
5. gr. — 910.
- 1921, nr. 23, 27. júní. Lög um váttryggingarfélag fyrir fiskiskip.
— 422.
2. gr. — 421.
3. gr. — 421.
4. gr. — 422.
12. gr. — 421, 422.
13. gr. — 419, 422.
- 1921, nr. 39, 27. júní. Lög um stofnun og slit hjúskapar.
— 794.
55. gr. — 241, 790, 793, 795.
- 1921, nr. 55, 27. júní. Lög um skipulag kaupþína og sjávarþorpa.
— 775.
VI. kafli — 780.
12. gr. — 642.
13. gr. — 776.
14. gr. — 637, 775.
19. gr. — 637, 775.
20. gr. — 637, 775, 785.
23. gr. — 786.
25. gr. — 776.
- 1921, nr. 57, 27. júní. Lög um afstöðu foreldra til skilgetinna barna.
— 794.
1. gr. — 797, 801.
4. gr. — 801.
14. gr. — 240.
15. gr. — 239, 241, 789, 792, 793, 795.
- 1921, nr. 75, 27. júní. Lög um stimpilgjald.
17. gr. — 768.
- 1922, nr. 33, 19. júní. Lög um rétt til fiskveiða í landhelgi.
— 112, 123, 247, 289, 295, 910.
- 1922, nr. 39, 19. júní. Lög um lausafjárkaup.
5. gr. — 815.
14. gr. — 65.
42. gr. — 493, 508, 509.

43. gr. — 508.
47. gr. — 493.
52. gr. — 493.
1923, nr. 20, 20. júní. *Lög um skyldur og réttindi hjóna.*
25. gr. — 225, 893.
1929, nr. 32, 14. júní. *Lög um loftferðir.*
— 376.
41. gr. — 377.
1930, nr. 2, 7. janúar. *Auglýsing um staðfestingu Stjórnarráðsins á lögreglusamþykkt fyrir Reykjavík.*
92. gr. — 341.
1930, nr. 41, 19. maí. *Sjómannalög.*
56. gr. — 151.
1930, nr. 47, 19. maí. *Lög um fiskveiðasjóðsgjald.*
— 431.
1930, nr. 103, 28. október. *Auglýsing um staðfestingu Stjórnarráðsins á lögreglusamþykkt fyrir Neskaupstað í Norðfirði.*
83. gr. — 523.
1933, nr. 73, 19. júní. *Lög um bann við okri, dráttarvexti o. fl.*
— 189.
7. gr. — 188, 191, 447.
1933, nr. 93, 19. júní. *Víxillög.*
1. gr. — 253.
4. gr. — 415.
8. gr. — 4.
27. gr. — 415.
34. gr. — 125.
38. gr. — 415.
53. gr. — 4, 415.
70. gr. — 125.
77. gr. — 125.
78. gr. — 125.
1933, nr. 94, 19. júní. *Lög um tékka.*
28. gr. — 318.
1934, nr. 74, 29. desember. *Lög um síldarútvegsnefnd, útflutning á síld, hagnýtingu markaða o. fl.*
— 431.
1935, nr. 1, 7. janúar. *Lög um meðferð og sölu mjólkur og rjóma o. fl.*
— 432, 436, 562.
1935, nr. 63, 28. janúar. *Lög um útflutningsgjald.*
— 431.
1936, nr. 7, 1. febrúar. *Lög um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga.*
3. kafli — 189, 191.
4. gr. — 70.
6. gr. — 70.

32. gr. — 318, 350, 352, 444.

1936, nr. 80, 23. júní. Lög um fóðurtryggingarsjóði.
— 430.

1936, nr. 85, 23. júní. Lög um meðferð einkamála í héraði.
— 214, 440, 442.

X. kafli — 214

XVII. kafli — 440.

5. gr. — 31.

66. gr. — 194.

68. gr. — 769.

71. gr. — 178, 782.

73. gr. — 441.

82. gr. — 227, 440, 441.

105. gr. — 213, 215.

106. gr. — 215.

109. gr. — 213.

110. gr. — 383.

111. gr. — 214, 383.

114. gr. — 225, 407, 756, 757.

116. gr. — 751, 757.

118. gr. — 5, 253, 440, 722, 921.

120. gr. — 334.

126. gr. — 649, 680.

128. gr. — 680.

136. gr. — 351.

137. gr. — 351.

140. gr. — 141.

188. gr. — 451.

196. gr. — 508.

203. gr. — 740.

214. gr. — 53.

223. gr. — 213, 214, 215, 225.

1936, nr. 96, 23. júní. Lög um, að Mjólkursamsalan í Reykjavík og
Sölusamband íslenskra fiskframleiðenda skuli vera undanþegin
útsvari og tekju- og eignarskatti.
— 562.

1936, nr. 115, 19. nóvember. Lög um þingsköp Alþingis.

27. gr. — 219.

1937, nr. 28, 13. júní. Lög um breytingu á og viðauka við lög nr. 37/
1929 um héraðsskóla.
— 180.

1938, nr. 64, 11. júní. Lög um breytingu á lögum nr. 55 27. júní 1921
um skipulag kaptúna og sjávarþorpa.

3. gr. — 776.

4. gr. — 637, 775.

1938, nr. 80, 11. júní. Lög um stéttarfélög og vinnudeilur.

3. gr. — 927.
44. gr. — 925, 927, 928, 929.
1939, nr. 29, 12. júní. *Lög um heimild til að taka eignarnámi eða leigunámi nýbýlið Varmahlíð í Skagafirði.*
— 181, 185, 186, 187, 189, 190.
1939, nr. 57, 15. apríl. *Byggingasamþykkt fyrir Húsavíkurkaupstað.*
44. gr. — 531, 534.
1940, nr. 19, 12. febrúar. *Almenn hegningarlög.*
1. gr. — 381, 394, 399, 537.
20. gr. — 359, 370, 585, 595.
22. gr. — 617, 627.
57. gr. — 388, 389, 884, 885.
68. gr. — 623, 629.
74. gr. — 283, 874.
76. gr. — 393, 595, 629.
77. gr. — 393, 595.
78. gr. — 847.
116. gr. — 857, 860.
138. gr. — 617.
139. gr. — 617.
146. gr. — 623.
155. gr. — 390, 391, 392, 617, 725, 848, 849.
194. gr. — 359, 370.
211. gr. — 585, 595.
217. gr. — 359, 370, 586, 595.
218. gr. — 523, 526, 584, 586, 595, 874, 875.
219. gr. — 576.
225. gr. — 856, 857.
226. gr. — 857.
232. gr. — 650.
234. gr. — 650, 654, 657, 661, 667, 671, 709.
235. gr. — 650, 657, 661, 667, 671, 709.
236. gr. — 650, 654, 657, 661, 667, 671.
237. gr. — 449, 450, 451, 650, 709.
239. gr. — 713.
241. gr. — 451, 650, 707, 708, 709.
244. gr. — 385, 388.
248. gr. — 390, 391, 393, 508, 617, 623, 627, 725.
249. gr. — 617, 623, 627.
250. gr. — 627.
253. gr. — 623, 627.
254. gr. — 617.
261. gr. — 617.
263. gr. — 457, 458.
264. gr. — 651, 709.
268. gr. — 681, 685, 689, 693, 697, 700.

- 1940, nr. 31, 12. febrúar. Póstlög.
26. gr. — 617.
- 1941, nr. 66, 27. júní. Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að selja jörðina Reykjarhól í Seyluhreppi í Skagafjarðarsýslu ásamt nýbýlinu Varmahlíð.
— 182.
- 1941, nr. 115, 7. nóvember. Lög um Búnaðarbanka Íslands.
56. gr. — 650, 680.
- 1942, nr. 14, 15. maí. Lög um Læknaráð.
2. gr. — 705, 934.
- 1943, nr. 34, 2. apríl. Lög um fiskveiðasjóð Íslands.
— 431.
- 1944, nr. 33, 17. júní. Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands.
— 219, 430.
41. gr. — 220.
42. gr. — 220.
44. gr. — 219.
45. gr. — 219.
60. gr. — 239.
61. gr. — 404.
65. gr. — 681, 685, 689, 693, 697, 700.
67. gr. — 217, 220, 425, 428, 435, 438.
69. gr. — 220, 425, 428, 429, 436, 438.
77. gr. — 425.
79. gr. — 219.
- 1945, nr. 38, 15. febrúar. Lög um stofnun búnaðarmálasjóðs.
— 425, 426, 430, 432, 437.
- 1945, nr. 66, 12. apríl. Lög um útsvör.
24. gr. — 764.
27. gr. — 759.
- 1945, nr. 70, 12. apríl. Lög um fasteignamat.
— 221.
- 1945, nr. 195, 22. október. Byggingarsamþykkt fyrir Reykjavík.
8. gr. — 734, 735.
9. gr. — 729, 734.
23. gr. — 823.
- 1946, nr. 22, 10. apríl. Lög um skólakerfi og fræðsluskyldu.
— 183.
- 1946, nr. 48, 7. maí. Lög um gagnfræðanám.
— 183.
9. gr. — 183.
- 1947, nr. 29, 9. apríl. Lög um vernd barna og unglinga.
43. gr. — 857.
- 1947, nr. 43, 9. maí. Lög um innlenda endurtryggingu, stríðsslysa-tryggingu skipshafna o. fl.
— 542.

14. gr. — 542.
1947, nr. 80, 5. júní. Framfærslulög.
2. gr. — 239, 240, 792.
3. gr. — 240.
1947, nr. 89, 5. júní. Lög um fiskimálasjóð.
— 431.
1947, nr. 94, 5. júní. Lög um framleiðsluráð landbúnaðarins, verðskráningu, verðmiðlun og sölu á landbúnaðarvörum o. fl.
— 432, 436.
1948, nr. 14, 8. marz. Lög um ákvörðun fésekta.
— 395.
1948, nr. 44, 5. apríl. Lög um visindalega verndun fiskimiða landgrunnins.
— 112, 123, 247, 289, 295, 910.
3. gr. — 123, 247, 289, 295, 900, 910.
1949, nr. 18, 22. marz. Lög um kyrrsetningu og lögbann.
12. gr. — 133.
20. gr. — 234.
24. gr. — 132, 133.
1949, nr. 42, 23. maí. Erfðalög.
2. gr. — 801.
1949, nr. 48, 25. maí. Lög um hlutatryggingarsjóð bátaútvegsins.
— 431.
1949, nr. 53, 12. apríl. Reglugerð fyrir Reykjavíkurlugvöll, um umferð, öryggi o. fl.
— 586.
1949, nr. 57, 25. maí. Lög um nauðungaruppboð.
4. gr. — 261, 353.
34. gr. — 357.
1949, nr. 184, 1. nóvember. Reglugerð um fluglið.
1. gr. — 376.
47. gr. — 377, 381.
52. gr. — 377.
1950, nr. 11, 20. janúar. Heilbrigðissamþykkt fyrir Reykjavík.
— 555.
1950, nr. 22, 19. marz. Lög um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.
— 219.
1950, nr. 46, 22. maí. Lög um breytingu á lögum nr. 85 23. júní 1936 um meðferð einkamála í héraði.
— 31, 227.
1950, 4. nóvember. Samningur um verndun mannréttinda og mannfrelsis (Evrópusamningur).
— 219.
1951, nr. 5, 29. janúar. Lög um breytingu á lögum nr. 5 18. maí 1920 um bann gegn botnvörpuveiðum.

1. gr. — 112, 123, 247, 289, 295, 900, 910.

1951, nr. 27, 5. marz. Lög um meðferð opinberra mála.
— 618.

1952, nr. 23, 1. febrúar. Lög um öryggisráðstafanir á vinnustöðum.

5. gr. — 151.

13. gr. — 151.

16. gr. — 576, 577.

24. gr. — 326.

25. gr. — 35.

26. gr. — 34.

1952, nr. 81, 8. desember. Lög um breytingu á lögum nr. 44 5. apríl
1948 um vísindalega verndun fiskimiða landgrunnnsins.

1. gr. — 112, 123, 247, 289, 295, 900, 910.

1953, nr. 157, 4. september. Reglugerð um mjólk og mjólkurvörur.
— 555.

1954, nr. 11, 9. febrúar. Auglýsing um fullgildingu Evrópuráðssam-
nings um verndun mannréttinda og mannfrelsis.

— 219.

1954, nr. 20, 8. marz. Lög um váttryggingarsamninga.

2. gr. — 141.

18. gr. — 141, 145.

20. gr. — 141.

1954, nr. 38, 14. apríl. Lög um réttindi og skyldur starfsmanna rík-
isins.

— 403.

1. gr. — 404.

4. gr. — 400, 401, 404.

14. gr. — 400, 401, 402, 403, 404, 405.

1954, nr. 40, 14. apríl. Lög um aukatekjur ríkissjóðs.

II. kafli — 539

VI. kafli — 766, 768.

23. gr. — 768.

1954, nr. 46, 14. apríl. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.

— 404.

9. gr. — 764.

24. gr. — 401.

28. gr. — 401.

1954, nr. 58, 24. apríl. Áfengislög.

16. gr. — 887.

17. gr. — 256, 257, 258, 259.

24. gr. — 244, 256, 257, 259, 283, 284, 376, 597, 852, 853, 854,
887, 889, 923.

33. gr. — 256, 257, 259, 681, 685, 689, 693, 697, 700.

41. gr. — 887, 888.

45. gr. — 244, 256, 257, 259, 283, 284, 597, 852, 853, 887, 888, 923.

1955, nr. 22, 3. maí. Lög um breytingar á almennum hegningarlögum

- nr. 19 frá 12. febrúar 1940.*
4. gr. — 884, 885.
- 1955, *nr. 33, 14. maí. Lög um samræmingu á mati fasteigna.*
— 221.
- 1955, *nr. 40, 16. maí. Lög um Fiskveiðasjóð Íslands.*
— 431.
- 1955, *nr. 92, 24. desember. Lög um laun starfsmanna ríkisins.*
— 402, 403, 405.
11. gr. — 401.
- 1956, *nr. 23, 10. marz. Lög um varnir gegn útbreiðslu næmra sauð-
fjársjúkdóma og útrýmingu þeirra.*
VI. kafli — 761, 763.
37. gr. — 763.
38. gr. — 763.
39. gr. — 763.
- 1956, *nr. 57, 10. apríl. Lög um prentrétt.*
22. gr. — 651.
- 1956, *nr. 68, 17. ágúst. Lög um tollheimtu og tolleftirlit.*
27. gr. — 266.
28. gr. — 261, 266.
29. gr. — 261, 266.
32. gr. — 623.
33. gr. — 266.
38. gr. — 623.
39. gr. — 623, 627.
50. gr. — 623.
- 1956, *nr. 86, 22. desember. Lög um útflutningssjóð o. fl.*
— 442.
- 1957, *nr. 34, 29. maí. Lög um Útvegsbanka Íslands.*
— 398.
- 1957, *nr. 41, 13. marz. Reglugerð um tollheimtu og tolleftirlit.*
46. gr. — 623, 627.
48. gr. — 623, 627.
102. gr. — 623, 627.
- 1957, *nr. 44, 3. júní. Lög um skatt á stóreignir.*
— 216, 217, 219, 220, 222, 223.
2. gr. — 221.
5. gr. — 219.
7. gr. — 218, 221, 222, 223.
9. gr. — 217, 220.
10. gr. — 215, 217, 218, 219, 222.
- 1957, *nr. 66, 25. júní. Lög um útflutningsgjald af sjávarafurðum.*
— 431.
- 1957, *nr. 95, 28. júní. Reglugerð um skatt á stóreignir.*
23. gr. — 215, 217, 218, 222.
- 1958, *nr. 26, 2. maí. Umferðarlög.*

4. gr. — 519.
25. gr. — 244, 256, 257, 258, 259, 283, 284, 597, 852, 853, 887, 923.
26. gr. — 519.
37. gr. — 519.
45. gr. — 519.
46. gr. — 519.
49. gr. — 519.
80. gr. — 244, 256, 257, 283, 284, 519, 597, 852, 853, 887, 888, 923.
81. gr. — 244, 256, 257, 259, 283, 284, 597, 852, 854, 887, 889, 923.
- 1958, nr. 33, 29. maí. *Lög um útflutningssjóð o. fl.*
1. gr. — 442.
14. gr. — 442.
16. gr. — 442.
- 1958, nr. 87, 29. ágúst. *Reglugerð um viðauka við reglugerð nr. 70 30. júní 1958 um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
1. gr. — 286, 288.
- 1958, 10. desember. *Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna.*
- 219.
- 1959, nr. 6, 17. febrúar. *Lög um breytingu á lögum nr. 5 18. maí 1920 um bann gegn botnvörpuveiðum.*
1. gr. — 112, 123, 247, 289, 295, 910.
3. gr. — 123, 295.
- 1959, nr. 10, 17. marz. *Lög um breytingu á lögum nr. 38 15. febrúar 1945 um stofnun búnaðarmálasjóðs.*
- 432.
- 1959, nr. 19, 24. apríl. *Lög um sameign fjölbýlishúsa.*
- 341, 343, 351.
5. gr. — 351.
11. gr. — 341, 343, 352, 823.
- 1960, nr. 30, 25. maí. *Lög um skipan innflutnings- og gjaldeyris-mála o. fl.*
- 647.
- 1960, nr. 43, 9. júní. *Lög um bráðabirgðabreytingu á lögum nr. 66 12. apríl 1945 um útsvör.*
3. gr. — 759, 762, 763, 764.
4. gr. — 762.
- 1960, nr. 48, 11. júní. *Lög um breytingu á lögum nr. 115 7. nóvember 1941 um Búnaðarbanka Íslands.*
1. gr. — 650.
- 1960, nr. 124, 15. júlí. *Auglýsing um aðalbrautir og hámarkshraða á þjóðvegum í nágrenni Reykjavíkur, Gullbringu-, Kjósar- og Árnessýslum.*
- I, B — 519.
- 1960, nr. 59, 19. júlí. *Lög um framleiðsluráð landbúnaðarins, verð-skráningu, verðmiðlun og sölu á landbúnaðarvörum o. fl.*
- 555.

V. kafli — 553, 557.

1. gr. — 564.

5. gr. — 564.

28. gr. — 553, 555, 559, 561, 564, 565.

30. gr. — 555.

31. gr. — 555.

32. gr. — 557.

1960, nr. 79, 27. maí. *Reglugerð um skipan gjaldeyris- og innflutningsmála o. fl.*

— 647.

1961, nr. 3, 11. marz. *Reglugerð um fiskveiðilandhelgi Íslands.*

1. gr. — 112, 247, 288, 289, 900, 910.

2. gr. — 112, 123, 247, 286, 288, 289, 295, 910.

3. gr. — 286, 288.

6. gr. — 112.

7. gr. — 112, 123, 247, 289, 295, 900, 910.

1961, nr. 4, 11. marz. *Auglýsing um lausn fiskveiðideilunnar við Breta.*

3. gr. — 112.

1961, nr. 10, 29. marz. *Lög um Seðlabanka Íslands.*

24. gr. — 398.

1961, nr. 11, 29. marz. *Lög um Landsbanka Íslands.*

— 394.

8. gr. — 398.

17 gr. — 931, 932.

1961, nr. 12, 29. marz. *Lög um Útvegsbanka Íslands.*

— 394, 398.

1. gr. — 398.

8. gr. — 398.

1961, nr. 82, 21. ágúst. *Lög um meðferð opinberra mála.*

— 618.

XVIII. kafli — 210.

4. gr. — 618.

5. gr. — 596, 616, 618.

12. gr. — 740.

67. gr. — 684, 688, 692, 696, 700, 703.

72. gr. — 724, 725.

74. gr. — 646.

93. gr. — 649.

112. gr. — 647, 648.

115. gr. — 621.

118. gr. — 286.

140. gr. — 399.

143. gr. — 861.

145. gr. — 522.

150. gr. — 195, 210.

151. gr. — 103, 195, 210.

152. gr. — 210.

171. gr. — 615. 646.

172. gr. — 646, 681, 685, 689, 693, 696, 700, 787, 894.

1961, nr. 98, 23. desember. *Lög um dómsmálastörf, lögreglustjórn, gjaldheimtu o. fl. í Reykjavík.*

4. gr. — 790.

1962, nr. 15, 31. marz. *Lög um breytingu á lausaskuldum bænda í föst lán.*

— 434.

1962, nr. 30, 4. apríl. *Reglugerð fyrir Landsbanka Íslands.*

63. gr. — 931.

1962, nr. 44, 21. apríl. *Lög um breytingu á lögum nr. 61 31. maí 1947 um váttryggingarfélög fyrir fiskiskip.*

— 421.

1962, nr. 55, 28. apríl. *Lög um kjarasamninga opinberra starfsmanna.*

— 405.

1. gr. — 398.

1962, nr. 57, 18. apríl. *Lög um Hæstarétt Íslands.*

— 766.

13. gr. — 767.

20. gr. — 74, 261, 567, 707.

21. gr. — 31, 372, 649, 767, 925.

36. gr. — 466, 717.

39. gr. — 721.

45. gr. — 383, 567.

47. gr. — 920.

1962, nr. 61, 21. apríl. *Lög um breytingu á lögum nr. 43 9. maí 1947 um innlenda endurtryggingu, stríðsslysatryggingu skipshafna o. fl.*

— 542.

1. gr. — 542.

1962, nr. 69, 28. apríl. *Lög um tekjustofna sveitarfélaga.*

— 418, 420, 421, 539, 540, 541, 542, 549, 550, 562, 564.

II. kafli — 421, 542, 557.

III. kafli — 421, 433, 542, 543, 557, 560.

IV. kafli — 557.

8. gr. — 419, 420, 422, 423, 556, 557, 559, 560, 562, 563, 564, 565.

9. gr. — 537, 539, 545, 547, 548, 550, 563.

10. gr. — 543.

11. gr. — 541, 549, 551.

13. gr. — 543.

29. gr. — 419, 420, 421, 422, 423.

30. gr. — 106.

58. gr. — 759.

61. gr. — 544.

62. gr. — 544.

65. gr. — 557.
- 1962, nr. 70, 28. apríl. *Lög um tekjuskatt og eignarskatt.*
— 401, 403, 550.
VI. kafli — 547, 550.
VII. kafli — 547, 550.
28. gr. — 401.
29. gr. — 402.
36. gr. — 931.
47. gr. — 547.
- 1962, nr. 75, 27. apríl. *Lög um Stofnlánadeild landbúnaðarins, landnám, ræktun og byggingar í sveitum.*
— 426, 427, 428, 435, 436, 437.
1. gr. — 427, 429, 437.
2. gr. — 424, 426, 429.
3. gr. — 426, 437.
4. gr. — 424, 425, 426, 427, 430, 436, 437.
6. gr. — 425, 426, 437.
12. gr. — 437.
20. gr. — 437.
21. gr. — 424, 430.
- 1962, nr. 77, 28. apríl. *Lög um aflatryggingarsjóð sjávarútvegsins.*
— 431.
- 1962, nr. 81, 21. júní. *Reglugerð um aðstöðugjald.*
— 539, 541, 543, 550.
5. gr. — 420, 421.
6. gr. — 540, 546, 548, 549, 550.
7. gr. — 543.
8. gr. — 543.
11. gr. — 541, 549.
12. gr. — 543.
14. gr. — 537, 543, 547, 549, 550.
- 1962, nr. 92, 29. desember. *Lög um breytingu á lögum nr. 38 15. febrúar 1945 um stofnun búnaðarmálasjóðs.*
— 432, 433.
- 1962, nr. 123, 21. júní. *Reglugerð um breytingu á reglugerð nr. 79 27. maí 1960 um skipan gjaldeyris- og innflutningsmála o. fl.*
— 647.
- 1963, nr. 7, 29. apríl. *Lög um tollskrá o. fl.*
38. gr. — 623.
39. gr. — 623.
- 1963, nr. 21, 23. apríl. *Lög um kirkjugarða.*
26. gr. — 542.
- 1963, nr. 45, 3. apríl. *Lög um Iðnlánasjóð.*
— 433.
- 1963, nr. 66, 31. desember. *Siglingalög.*
VIII. kafli — 613.

199. gr. — 601.

200. gr. — 602.

216. gr. — 602.

230. gr. — 602.

1963, nr. 170, 17. september. *Reglugerð um notkun pósts.*

37. gr. — 617.

82. gr. — 617.

1964, nr. 19, 21. maí. *Skipulagslög.*

— 776.

V. kafli — 638.

VII. kafli — 634, 780.

6. gr. — 786.

19. gr. — 785.

1964, nr. 51, 10. júní. *Lög um tekjustofna sveitarfélaga.*

— 541, 542, 549, 550.

9. gr. — 545, 548, 550.

11. gr. — 551.

58. gr. — 759.

1964, nr. 55, 17. júlí. *Lög um tekjuskatt og eignarskatt.*

— 550.

VII. kafli — 550.

36. gr. — 930, 931.

50. gr. — 931.

1965, nr. 70, 21. maí. *Lög um breytingu á lögum nr. 55 17. júlí 1964 um tekjuskatt og eignarskatt.*

— 930.

8. gr. — 931.

36. gr. — 931.

1965, nr. 90, 7. október. *Lög um tekjuskatt og eignarskatt.*

36. gr. — 931, 932.

50. gr. — 932.

IV. EFNISKRÁ TIL YFIRLITS.

Bls.

Aðfarargerðir. Sjá fjárnám, kyrrsetning, lögbann, lögtak.	
Aðflutningsgjald	260
Aðgerðarleysi. Sjá tómlæti.	
Aðild	4, 74, 99, 169, 566, 635, 727, 750, 796, 806, 925
Aðstöðugjald. Sjá skattar.	
Alþjóðalög. Sjá þjóðaréttur.	
Atvinnuréttindi	243, 254, 283, 596, 851, 885, 922
Ábyrgð	600
Ábyrgð á verkum annarra. Sbr. skaðabætur	23, 32, 74, 99, 146, 195, 296, 321, 528, 566, 773, 824
Áfengislög	243, 254, 283, 596, 851, 885, 922, 933
Áfrýjun. Sbr. áfrýjunarleyfi	32, 52, 74, 104, 107, 134, 153, 195, 227, 245, 254, 260, 286, 296, 321, 353, 382, 552, 566, 583, 596, 635, 706, 716, 721, 737, 750, 759, 773, 789, 806, 819, 824, 855, 885, 889, 894, 907, 920
Áfrýjunarfrestur. Sjá áfrýjun, áfrýjunarleyfi.	
Áfrýjunarleyfi. Áfrýjunarfrestur liðinn	8, 32, 52, 104, 146, 195, 231, 260, 296, 321, 400, 424, 566, 706, 716, 721, 750, 769, 796
Ákæra	245, 286, 620
Bankar	394, 649, 930
Bankastarfsmenn. Sjá verkfall.	
Barnaverndarráð	195
Barnsfaðernismál	52
Bifreiðar:	
a) Einkamál	23, 140, 510
b) Opinber mál	243, 254, 283, 596, 851, 885, 922, 933
Björgun	606
Blóðrannsókn:	
a) Barnsfaðernismál	52
b) Bifreiðarstjórn	243, 254, 283, 596, 851, 922, 933
c) Flugstjórn	376
Botnvörpuveiðar. Sjá fiskveiðabrot.	
Búskipti. Sjá skiptamál.	
Börn:	
a) Opinber rannsókn vegna ætlaðs harðræðis manns gegnt börnum sínum	195
b) Barn skilgetið, sbr. 1. gr. laga nr. 57/1921	796
Dómar, aðfararheimild	841
Dómaraheit Sjá réttarfarsvitur.	
Dómarar. Sbr. ómerking, réttarfarsvitur:	
Sakadómur skipaður þremur sakadómurum, sbr. 3. mgr. 5. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961	583
Samdómendur í héraði:	

Fasteignir	153, 268, 333, 466, 819
Fiskveiðabrot	107, 245, 286, 894, 907
Kaup	410, 492
Landamerkjadómur	737
Merkjadómur	134, 727
Sjó- og verzlunardómur	146, 461, 463, 600, 813, 861
Skaðabótamál	23, 32, 296, 452, 510, 528, 566, 769, 806, 824
Dómenda ekki getið í héraðsdómi, svo sem boðið er í 193. gr. laga um meðferð einkamála í héraði nr. 85/1936 og 166. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961	8, 104, 134, 193, 212, 224, 231, 353, 358, 417, 441, 448, 537, 552, 600, 635, 706, 737, 894
Dómhæfi	124, 193
Dómkvaðning. Sjá eignarnám	630
Dómstólar	245
Eignarnám	169, 630
Eignarréttarfyrrvari	18
Eignarréttur. Sbr. fasteignir, kaup og sala, landamerkjamál, lóðamörk, samningar, skipulagsmál	18, 134, 268, 424, 727
Endurgreiðsla	314, 424, 492, 759
Erfðir	796
Farmgjald	260
Fasteignir:	
Lóðamerkjamál	134
Um kauprétt að íbúð	153
Krafa um riftun sölusamnings um jörð	169
Riftun sölusamnings um jarðhitaréttindi	268
Byggingargallar á húsi. Skaðabótamál	528
Umferðarréttarmál	727
Landamerkjamál	737
Gallar á húsi. Skaðabótamál	769
Verðýrnun á húsi vegna ólöglegar röskunar skipulags. Skaðabótamál	773
Fjölbýlishús. Ágreiningur sameigenda um greiðslu bygg- ingarkostnaðar	819
Ferðabann. Sökunaut bönnuð för úr lögsagnarumdæmi	723
Félagsdómur	925
Félög	417, 537, 552
Fiskveiðabrot	107, 245, 286, 894, 907
Fjármál hjóna. Sjá hjón, skiptamál.	
Fjárnám	224, 414, 721, 750, 796, 841
Fjársvik	389
Fjölbýlishús. Sjá sameign.	
Flugstjörn	376
Forkaupsréttur	153
Fógetagerðir. Sjá fjárnám, kyrrsetning, lögbann, löghald, lögtak.	

Frávísun:

A. Einkamál.

- a) Frá héraðsdómi 30, 124, 193, 212, 227, 252, 333, 439, 766, 925
 b) Frá Hæstarétti 260, 353, 372, 406, 566, 716

B. Opinber mál.

- a) Frá héraðsdómi 245, 620
 b) Frá Hæstarétti 615, 646

Frelsisvipting:

- a) Fébótamál 99, 195, 855
 b) Refsimál 855

Frestur 238, 714

Fyrning kröfuréttinda 124, 841

Geðrannsókn 195, 583

Gjafsókn. Gjafvörn 32, 52, 74, 99, 146, 169, 195, 231, 759, 773, 789,
 796, 824

Gjaldþrot 18

Greiðsla 63, 314, 630, 841

Gæzluvarðhald:

- a) Fébótakrafa vegna gæzluvarðhalds 195
 b) Gæzluvarðhaldstími dreginn frá dæmdri refsivist 358, 389, 583
 c) Gæzluvarðhaldsúrskurður staðfestur 681, 685, 689, 693, 696,
 700, 787

Hald lagt á togara vegna ætlaðs fiskveiðabrots 894

Haldsréttur 260

Hegningarauki 847

Heimvísun. Sjá ómerking.

Hjón 224, 746, 789, 889

Húftrygging. Sjá váttrygging.

Húsaleiga. Sjá leiga.

Ítrekun brots 907, 922

Jarðhiti. Sbr. kaup og sala 268

Kaup og sala 18, 63, 153, 169, 268, 382, 410, 452, 492, 819

Kaupgjald. Sjá vinnulaun.

Kjarasamningar. Sjá lögskráning sjómanna.

Kvöð 268, 727

Kynferðisbrot. Sjá skírlífisbrot.

Kýrrsetning 231

Kærufjárhæð. Sjá kæruleyfi.

Kæruleyfi 766

Kærumál:

a) Einkamál.

- Dómhæfi 193
 Frávísun 30, 193, 252, 372, 439, 766, 925
 Frestur 238, 714
 Sáttir 30
 Vitni 649, 930

Þagnarskylda	649, 930
b) Opinber mál.	
Ferðabann	723
Frávísun	615, 646
Gæzluvarðhald. Gæzluvarðhaldsúrskurður staðfestur	681,
685, 689, 693, 696, 700, 787	
Hald togara vegna ætlaðs fiskveiðabrots	894
Landamerkjámál	737
Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðabrot.	
Landhelgisgæzlan	245, 286
Leiðbeiningarskylda dómara	224, 406
Leiga	8, 466
Lífeyrir	789
Líkamsáverkar. Sjá og skaðabætur	358, 522, 583, 873
Ljósmaður	52
Lóðamörk	134
Læknar. Sjá mat og skoðun:	
Blóðrannsókn.	
Bifreiðarstjórn	243, 254, 283, 596, 851, 922, 933
Faðerni	52
Flugstjórn	376
Geðrannsókn	195, 583
Getnaðar- og meðgöngutími	52
Hollustuhættir sundlaugar	268
Líkamsáverkar 32, 74, 195, 296, 321, 358, 522, 566, 583, 824,	
855, 873	
Örorka	32, 74, 296, 321, 566
Læknaráð	74, 296, 705, 933
Lög. Lögskýring 4, 30, 63, 245, 252, 260, 376, 400, 424, 522, 537, 630, 796	
Lögbann	635
Löghald. Sjá kyrretning.	
Lögreglumenn	99, 286
Lögræði	74, 99, 566, 796
Lögsaga	245
Lögskráning sjómanna	813
Lögtak	104, 212, 417, 537, 552, 789
Manndráp	583
Mat og skoðun:	
Atvinnutjón.	
Tryggingarfræðingur metur atvinnutjón 23, 32, 74, 296, 321,	
566, 824	
Áverkar og heilsutjón.	
Læknaráð lýsir álitinu sínu um heilsutjón manns	74, 296
Læknir lýsir líkamsáverkum og heilsutjóni 32, 74, 195, 296,	
321, 358, 522, 566, 583, 824, 855, 873	
Blóðrannsókn.	

	Bls.
Bifreiðarstjórn	243, 254, 283, 596, 851, 922
Faðerni	52
Flugstjórn	376
Fiskveiðabrot.	
Álitsgerðir sérfróðra manna	107, 245, 286, 894, 907
Geðrannsókn.	
Álitsgerð læknis um geðheilsu sakaðs manns	195, 583
Getnaðartími.	
Álitsgerð læknis um getnaðartíma barns	52
Örorka.	
Örorkumat framkvæmt af læknum	32, 74, 296, 321, 566
Öryggiseftirlit ríkisins.	
Öryggismálastjóri lætur upp álit sitt um orsök slyss í verk- smiðju	566
Matsgerðir og skoðunar um ýmis efni eftir tímaröð í dóma- safni.	
Dómkvaddir menn meta kostnaðarverð uppfyllingar, er hún var gerð og þegar mat var framkvæmt	8
Dómkvaddir menn meta spjöll á bifreið	140
Dómkvaddir menn treystast ekki til að meta endurgjald fyrir málun íbúðarherbergja	227
Læknar lýsa hollustuháttum sundlaugar	268
Dómkvaddir menn meta galla á bifreið	492
Dómkvaddir menn meta galla á húsi	528
Sérfróðir menn telja ísgerðarvörur Mjólkursamsölnunnar í Reykjavík til mjólkurafurða	552
Dómkvaddir menn meta skip og önnur verðmæti, sem bjargað hafði verið	600
Synjað um dómkvaðningu yfirvirðingarmanna, sjá eign- arnám	630
Verkfræðingur dregur markalínur á uppdrátt af vettvangi landamerksamals	737
Í skiptamáli hrundið kröfu málsaðilja um yfirmat	746
Dómkvaddir menn meta galla á húsi	769
Dómkvaddir menn meta húseign dánarbús	796
Dómkvaddir menn treystast ekki til að áætla verð muna, sem farnir voru forgörðum	806
Álitsgerð dómkvaddra manna um aflvél í fiskibáti og kostnað í sambandi við hana	861
Annmarkar á matsgerð.	
Eigi gætt ákvæða 1. mgr. 140. gr. laga um meðferð einka- mála í héraði nr. 85/1936 við framkvæmd mats	140
Málflutningsmenn. Sjá málflutningur.	
Málflutningur. Sjá ómerking, réttarfarsvítur	382, 750
Málsfjárhæð. Sjá kæruleyfi.	
Málskostnaður	721, 920

Meðalganga	600
Meðlag	789
Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.	
Merkjadómar	134, 727
Miskabætur. Sjá skaðabætur.	
Nauðgun. Sjá skirlífisbrot.	
Niðurfelling máls. Sjá og útvíst aðilja	721
Opinber mál 107, 245, 254, 286, 358, 376, 389, 583, 596, 615, 620, 646, 847, 851, 855, 885, 894, 907, 922, 933	
Opinberir starfsmenn	394, 400
Ómaksbætur	3, 704, 855
Ómerking:	
a) Einkamál	212, 224, 333, 406
b) Opinber mál	245, 620
Ómerking ummæla. Sjá ærumeiðingar.	
Prentréttur. Sjá ærumeiðingar.	
Refsingar 107, 243, 254, 283, 286, 358, 385, 389, 394, 522, 583, 596, 847, 851, 855, 885, 894, 907, 922	
Réttarfar. Sjá aðild, áfrýjun, ákæra, dómur, dómur, dómsáðgjafi, dómsáðgjafi, Félagsdómur, fjárnám, frávisun, frestur, gjaf- sókn, gæzluvarðhald, hald, kyrrsetning, kærur, leiðbein- ingarskylda dómara, lögbann, lögsaga, lögtak, mat og skoðun, málflutningur, málskostnaður, meðalganga, merkjadómar, niðurfelling máls, opinber mál, ómaksbætur, ómerking, rétt- arfarsvitur, sáttir, sératkvæði, sjó- og verzlunardómur, skiptamál, sönnun, úrskurður, varnarþing, vettvangsmál, vitni, þinglýsing.	
Réttarfarsvitur	286, 737
Sakhæfi	583
Saknæmi	99, 855
Sameign	819
Samningar	8, 63, 153, 169, 268, 410, 441, 819
Sáttir	30
Sératkvæði	63, 552, 566, 727, 766, 773, 873
Sjó- og verzlunardómur	146, 461, 463, 600, 813, 861
Sjóveð	461, 463, 600
Skaðabætur:	
a) Innan samninga	8, 63, 400, 528, 769, 861
b) Utan samninga 23, 32, 74, 99, 146, 195, 296, 321, 358, 389, 452, 510, 522, 566, 635, 773, 806, 824, 855	
Skattar:	
a) Aðstöðugjald	417, 537, 552
b) Útsvar	104, 759
Skilgetið barn	796
Skilorðsbundnir refsisdómar	385, 389
Skiptamál	746, 796, 889

	Bls.
Skipulagsmál	635, 773
Skírlífisbrot	358
Skjalafals	389, 847
Skuldamál	227, 231, 314, 410, 441, 461, 463, 466, 721, 750, 861
Stjórnarskráin	424
Stjórnsýsla	400, 635, 773, 789
Stofnlánadeild landbúnaðarins	424
Sveitarstjórn. Sjá aðstöðugjald, skipulagsmál, stjórnsýsla, umferðarréttur, útsvar.	
Sönnun	4, 18, 245, 769, 806, 861, 889
Tékkar	314, 389
Tilraun	358, 583
Togveiðar. Sjá fiskveiðabrot.	
Tollar. Sjá aðflutningsgjald.	
Tolllög. Sjá aðflutningsgjald, lög, lögskýring.	
Tómlæti	153, 746, 806
Umboð	4
Umferð. Umferðarlög. Sjá áfengislög, bifreiðar.	
Umferðarréttur	727
Uppboð	124, 260, 353
Upptaka	107, 286, 894, 907
Úrskurðir	705, 933
Útsvar. Sjá skattar.	
Útivist aðilja ..	1, 2, 3, 63, 319, 320, 704, 705, 721, 765, 854, 855, 920
Varnarþing	439
Vátrygging	140
Veð. Sjá sjóveð.	
Verkfall bankastarfsmanna	394
Vettvangsmál	134, 727, 737
Vextir	841
Vinnulaun. Vinnusamningar. Sbr. skuldamál	227, 231, 461, 463,
	750, 813
Vinnuslys	32, 74, 146, 296, 321, 566
Vitni	649, 737, 933
Víxilmál. Víxlar	4, 124, 252, 439, 920
Yfirvirðing. Sjá dómkvaðning.	
Þagnarskylda. Sjá vitni.	
Þinglýsing	766
Þjáningabætur. Sjá skaðabætur.	
Þjóðaréttur	245
Þjófnaður	385
Ærumeiðingar	448, 635, 706
Ökuleyfi. Sjá atvinnuréttindi, áfengislög, bifreiðar.	
Ölvun. Sjá áfengislög.	
Örorka	23, 32, 74, 296, 321, 566, 824
Öryggiseftirlit ríkisins	32, 566

V. EFNISKRÁ.

Aðfarargerðir. Sjá fjárnám, kyrrsetning, lögbann, lögtak.

Aðflutningsgjöld.

Hinn 1. marz 1962 krafðist Skipaútgerð ríkisins uppboðs á vöru, sem flutt hafði verið til landsins á vegum útgerðarinnar, til lúkningar vangoldnu flutningsgjaldi, geymslugjaldi og kostnaði, samtals að fjárhæð kr. 62.689.62. Tollstjórinn í Reykjavík krafðist einnig uppboðs á sömu vöru hinn 19. marz s. á. til lúkningar aðflutningsgjöldum til ríkissjóðs, að fjárhæð kr. 254.023.00. Uppboð fór fram 28. marz 1962, og nam uppboðsandvirðið, að frádregnum uppboðskostnaði, kr. 202.912.50. Ágreiningur reis með uppboðsbeiðendum um forgangsrétt krafna þeirra og skiptingu uppboðsandvirðisins. Ákvæði 160., 235. og 244. gr. siglingalaga nr. 56/1914 og 28. og 29. gr. laga nr. 68/1956 um tollheimtu og tolleftrilít bar að skýra þannig, að krafa ríkissjóðs um aðflutningsgjöld nyti á eftir kostnaði af uppboðinu sjálfu forgangsréttar til uppboðsandvirðisins, enda gat haldsréttur, sem útgerðin hafði gegnt eiganda og tilkallsaðilja vörunnar, eigi haggað rétti ríkissjóðs samkvæmt greindum lagaboðum 260

Aðgerðarleysi. Sjá tómlæti.

Aðild.

S, starfsmaður Hafnavers h/f, samþykkti víxil vegna vörukaupa félagsins „pr. pr. Hafnaver h/f“, að fjárhæð kr. 25.000.00. Eigandi víxilsins krafðist þess, aðallega að S greiddi víxilskuldina, en til vara að hlutafélagið greiddi hana. S hafði ekki prókúru fyrir félagið, og eigi voru færðar sönnur á, að hann hefði haft umboð félagsins til þess að samþykkja nefndan víxil fyrir hönd þess. S var því sjálfur skuldbundinn sem samþykkjandi víxilsins samkvæmt 8. gr. víxillaga nr. 93/1933 og var dæmt að greiða hann 4

Sækjandi máls, sem varð fjárráða, eftir að málið var dæmt í héraði, tók við aðild þess fyrir Hæstarétti 74, 99, 796

Aðilja stefnt til réttargæzlu 169, 635, 727

Aðili varð fjárráða, eftir að mál var höfðað, og tók þá við aðild þess í héraði 566

K krafðist greiðslu vinnulauna úr hendi P h/f, sem hafði uppi þá vörn, að K hefði ekki verið starfsmaður sinn, heldur Æ

h/f, en sumir hluthafar P h/f áttu einnig hluti í Æ h/f. Eins og málflutningi af hendi P h/f var háttað, bar um þetta efni að leggja skýrslu K til grundvallar, og var nefnd málsástæða því eigi til greina tekin	750
N krafðist fébóta vegna fjögurra herpinóta, en þær höfðu farið forgörðum fyrir ólögsmætan tilverknað aðilja, er keypt hafði geymsluhús, sem næturnar voru geymdar í á vegum N. Ein nótanna var ekki eign N, heldur annars aðilja, en eigi var vefengd aðild N í skaðabótamálinu, að því er þá nót varðaði	806
Héraðsdómari vísaði máli sjálfkrafa frá dómi, með því að aðilja, sem hagsmuni ætti undir úrlausn sakarefnis, hafði ekki verið stefnt til réttargæzlu. Hæstiréttur taldi þetta ekki eiga að standa í vegi efnisdómi, enda bindi slíkur dómur einungis málsaðilja	925

Aðstöðugjald. Sjá skattar.

Alþjóðalög. Sjá þjóðaréttur.

Atvinnuréttindi.

Dæmd svipting ökuleyfis bifreiðarstjóra 243, 254, 283, 596, 851, 885, 922

Ábyrgð.

Í máli til heimtu björgunarlauna fyrir hjálp, sem v/b E veitti m/s K, er strandað hafði, var lögð fram yfirlýsing vátryggingarfélagins A h/f um, að það tæki ábyrgð á „greiðslu fyrir aðstoð þá“, sem v/b E hefði veitt m/s K, „eins og hún verður ákveðin með samkomulagi eða dómi. Ábyrgð þessi nær eingöngu til þess hluta, sem viðkemur skipinu“. Dæmd voru björgunarlaun, kr. 1.500.000.00, þar með taldar bætur fyrir aflatjón v/b E, er hlaut af björgunarstarfinu, kr. 325.000.00, auk vaxta og málskostnaðar, kr. 215.000.00. Verðmæti þess, sem bjargað var, taldist nema kr. 29.304.944.00, þar af verðmæti m/s K kr. 14.200.000.00. Var ábyrgð A h/f samkvæmt ábyrgðarskuldbindingu þess takmörkuð við greiðslu þess hluta dæmdra fjárhæða, er féll hlutfallslega á greint verðmæti m/s K	600
---	-----

Ábyrgð á verkum annarra.

I, bifreiðarstjóri í þjónustu fyrirtækisins M, ók bifreið M, er hún fór út af vegi og valt með þeim afleiðingum, að I slasaðist. Slysið varð samkvæmt gögnum málsins rakið til bilunar á stjórnækjum bifreiðarinnar, sem verkstjóri M taldist hafa vanrækt athugun á þrátt fyrir tilmæli I. Var M dæmt að bæta að hálfu tjón I, sem sýnt hafði gáleysi
--

- með því að aka bifreiðinni, eins og á stóð 23
- B, línumaður í þjónustu rafveitu kaupstaðarins A, hrapaði úr ljósastaur, sem hann hafði klifið í því skyni að skipta um peruhald í ljósastæði. Hlaut B mikið lemskur. Búnaði B og aðstöðu við verk þetta var áfátt, en í samræmi við það, sem fyrirsvarsmenn rafveitunnar höfðu látið óátalið. Á hinn bóginn hafði B sýnt vangæzlu í starfi sínu. Samkvæmt þessu var rafveitunni dæmt að bæta tjón B að hálfu 32
- Er V vann að hirðingu þurrheys á búi S, fór hann í því skyni að losa stíflu úr heyblásturspípu út á blikkþekju tómrar votheysgryfju, sem þegar lét undan þunga hans, og hrapaði hann til botns í gryfjunni og hlaut alger örkuml. Ráðsmaður S hafði látið gera þekju þessa til varnar því, að hey félli ofan í gryfjuna. Var það af hendi ráðsmannsins stórkostlegt gáleysisverk, sem S bar fébótaábyrgð á. V hafði sýnt vangæzlu með því að fara af nokkru fljótræði og ótilkvaddur út á þekjuna. Að svo vöxnu var S dæmt að bæta tjón V að % hlutum 74
- Í sambandi við rannsókn á óspektum unglinga á almannaferi færðu lögreglumenn átján ára pilt á lögreglustöð og geymdu hann í fangaklefa þar um stund. Skilyrði til slíkrar frelsis-sviptingar voru ekki fyrir hendi, og var ríkissjóði dæmt að greiða piltinum bætur af þessu efni, sbr. 151. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961 99
- Togarasjómaður slasaðist við vinnu sína og sótti eiganda togarans um slysabætur. Kröfunni var hrundið, með því að slysið varð ekki rakið til vanbúnaðar skips, handvammur skipverja né annarrar áhættu, sem stefndi bar ábyrgð á 146
- Aðili sótti ríkissjóð um fébætur fyrir gæzluvarðhaldsvist og geðheilbrigðisrannsókn, sem hann varð að þola í sambandi við rannsókn út af kærðu á hendur honum vegna harðræðis, sem hann var talinn hafa beitt börn sín. En samkvæmt almennum lagareglum og svo 2. tölulið 150. gr. og 2. tölulið 151. gr. laga nr. 82/1961 brast skilyrði til að taka kröfuna til greina. Var ríkissjóði því dæmd sýkna 195
- Húsasmiðameistari, sem tekið hafði að sér að stjórna trésmíðavinnu við byggingu íbúðarhúss, bar vegna vangæzlu um eftirlit með smíð vinnupalla fébótaábyrgð á slysi, er hlaut af vanbúnaði pallanna 296
- Ó, verkamaður í byggingarvinnu á vegum G, fór samkvæmt fyrirmælum G ásamt öðrum verkamönnum í vörugeymslu verzlunarfyrirtækis eftir sementi, sem tekið var þar í pokum úr stafla eftir tilvísun starfsmanns verzlunarinnar. Er Ó var að þessu verki, hrundu yfir hann úr staflanum sementspokar með þeim afleiðingum, að hann slasaðist. Sótti Ó síðan G um slysabætur, en G var sýknaður, þar sem hann

bar ekki ábyrgð á hleðslu sementspokanna né á afgreiðslu þeirra í vörugeymslu annars aðilja	321
Íbúðarhús var reist á vegum hlutafélags. Á því reyndust vera smíðagallar, sem framkvæmdastjóri hlutafélagsins átti sök á. Bar félagið ásamt framkvæmdastjóranum fébótaábyrgð á göllum þessum	528
Unglingspiltur slasaðist, er hann vann á vegum hlutafélags að mótun öskjuloka í mótunarvél, sem hann hafði ekki áður unnið við eða kynnt. Forstjóri hlutafélagsins hafði sett piltinn til þessa starfa, en eigi aðeins vanrækt að leiðbeina honum um meðferð vélarinnar og framkvæmd verksins, heldur beinlínis haft fyrir honum ranga og hættulega aðferð við mótunina. Hlutafélaginu var dæmt að bæta að fullu tjón pilsins af slysinu	566
B, starfsmaður U h/f, slasaðist, er hann vann á vegum þess félags og undir stjórn forstjóra þess, M, við vél í verksmiðju S h/f. Sótti B síðan bæði hlutafélögin um slysabætur. Taldi B, að S h/f hefði orðið skaðabótaskyld m. a. vegna þess, að starfsmenn félagsins hefðu eigi hindrað eða reynt að hindra vinnu þeirra B og M, enda þótt þeir yrðu þess varir, að M hegðaði sér gálauslega við verkið. Á þessa málsástæðu varð ekki fallið, því að engin rök voru til að leggja fébótaábyrgð á félagið af þessum sökum	566
Íbúðarhús í kaupstað rýrnaði í verði vegna ólöglegrar röskunar, sem samkvæmt ákvörðun stjórnvalda kaupstaðarins varð á staðfestu skipulagi hans. Var kaupstaðnum dæmt að bæta verðrýrnun hússins	773
Farþegi hrapaði í stiga um borð í skipi og slasaðist. Búnaði stigans var að nokkru áfátt. Þá var og hálka í tröppum stigans vegna ísingar. Engar ráðstafanir höfðu af hendi skipverja verið gerðar til að girða fyrir hálkumyndun þar, og engin gæzla var við stigann til öryggis farþegum. Á hinn bóginn þótti farþegi sá, er slasaðist, hafa sýnt óvarkárni. Var eiganda farþegaskipsins samkvæmt þessu dæmt að bæta tjón af slysinu að $\frac{3}{4}$ hlutum	824

Áfengislög.

Aðfaranótt 11. janúar 1964, kl. tæplega 0400, handtóku lögreglumennt G við stýri bifreiðar sinnar, þar sem hún stóð á götu í Reykjavík. Lögreglumönnum virtist G með áhrifum áfengis, og sjálfur játaði G að hafa þannig á sig kominn ekið um götur borgarinnar. Rannsókn leiddi í ljós, að áfengismagn í blóði G nam 0.8‰. G var samkvæmt 2. og 3. mgr. 25. gr. sbr. 80. og 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954 dæmd 2.000.00 króna sekt og svipting ökuleyfis 3 mánuði	243
---	-----

- Aðfaranótt 16. apríl 1964 stöðvuðu lögreglumenn í Reykjavík bifreið G og færðu hann á lögreglustöðina þar til rannsóknar. G jataði að hafa nokkru áður setið að drykkju og drukkið áfengt öl úr þremur til fjórum flöskum. Kvaðst hann eigi hafa fundið til áfengisáhrifa við aksturinn, en hins vegar lítils háttar, er á lögreglustöðina kom. Blóðrannsókn leiddi í ljós áfengismagn, er nam 1.03‰, í blóði G. Honum var dæmd kr. 3.000.00 sekt og svipting ökuleyfis 3 mánuði samkvæmt 2. og 3. mgr. 25. gr. sbr. 80. og 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954 254
- Lögreglumenn stöðvuðu í Reykjavík bifreið G flugmanns aðfaranótt 16. apríl 1964 og fundu í henni tvær hálfflöskur, sem eigi voru merktar Áfengisverzlun ríkisins, og var önnur flaskan full, en hin með slatta áfengis. G sætti af þessu efni ákæru fyrir brot gegn 17. sbr. 33. gr. áfengislaga nr. 58/1954. En G, sem var flugmaður í millilandaflugi, kvaðst hafa flutt vínföng þessi frá útlöndum með leyfi tollyfirvalda. Samkvæmt því, sem í ljós var leitt um ferðir G til útlanda og um leyfð vínföng á vegum farmanna, gat þessi framburður G staðizt, og var honum því dæmd sýkna 254
- Aðfaranótt 21. júní 1963, kl. 0124, urðu lögreglumenn þess varir, að Ö ók bifreið smáspöl á bifreiðastæði við veitingahús í Reykjavík, en stöðvaði bifreiðina af sjálfsdáðum, fór úr henni og var að stíga upp í leigubifreið, er lögreglumennina bar að. Kvaðst Ö hafa hætt við akstur bifreiðar sinnar, með því að hann hefði neytt áfengis lítils háttar og því eigi verið alveg laus við áfengisáhrif. Áfengismagn í blóði hans nam 0.77‰. Háttsemi Ö varðaði við 2. og 3. mgr. 25. gr. sbr. 80. og 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Samkvæmt málavöxtum og með hliðsjón af 7. tölulið 74. gr. laga nr. 19/1940 og 3. mgr. 81. gr. laga nr. 26/1958 var Ö dæmd sekt, kr. 1.000.00, og svipting ökuleyfis tvo mánuði 283
- Aðfaranótt 25. maí 1963, um kl. 0420, handtóku lögreglumenn K við bifreiðina R 11343. Var K með áfengisáhrifum, og reyndist áfengismagn í blóði hans nema 0.94‰. Með framburði vitna var gegn neitun K sannað, að hann hafði ekið bifreiðinni í beinu framhaldi af neyzlu áfengis og með áfengisáhrifum. Samkvæmt 1., 2. og 3. mgr. 25. gr. sbr. 80. og 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954 var K dæmd sekt, kr. 3.000.00, og ökuleyfissvipting 6 mánuði 596
- Er B var stöðvaður við akstur bifreiðar á götum Reykjavíkur, um kl. 0145 aðfaranótt 8. maí 1965, var hann með áfengisáhrifum, og reyndist áfengismagn í blóði hans 1.19‰. Sam-

kvæmt 2. og 3. mgr. 25. gr. sbr. 80. og 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954 var B dæmd sekt, kr. 3.000.00, og ökuleyfisvipting 8 mánuði	851
M sætti ákæru fyrir að hafa aðfaranótt 26. júlí 1964 á Raufarhöfn og þar í grennd neytt áfengis við akstur og verið með áhrifum áfengis við akstur bifreiðar og svo fyrir að hafa veitt stúlku, sem fædd var 28. júní 1946, áfengi. Samkvæmt vætti vitna og eigin játningu var M sannur að sök, og var honum eftir ákvæðum 1. og 2. mgr. 25. gr. sbr. 80. og 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 16. gr. og 1. mgr. 24. gr. sbr. 41. gr. og 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954 dæmd sekt, kr. 3.000.00, og ökuleyfisvipting 6 mánuði	885
Hinn 30. ágúst 1964, er S ók bifreið á Raufarhöfn, var hann með áhrifum áfengis. Áfengismagn í blóði hans nam 1.1‰. Var hér um að ræða ítrekað brot S, sem samkvæmt 2. og 3. mgr. 25. gr. sbr. 80. og 81. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. mgr. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954 var dæmt varðhald 20 daga og svipting ökuleyfis ævilangt	922
Úrskurður Hæstaréttar um öflun greinargerðar Læknaráðs, varðandi áfengismagn á blóði sökunauts	933

Áfrýjun.

Ný málsgögn lögð fyrir Hæstarétt 32, 52, 74, 104, 107, 134, 153, 195, 227, 245, 254, 286, 296, 321, 382, 552, 583, 596, 635, 737, 750, 759, 773, 789, 806, 819, 824, 855, 885, 889, 894, 907	
Áfrýjun samkvæmt 3. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962 74, 321, 566, 706	
Úrskurði uppboðsdóms var skotið til Hæstaréttar samkvæmt áfrýjunarleyfi, sem veitt hafði verið, er lengri tími en þrír mánuðir var liðinn frá uppsögu úrskurðarins. Þar sem áfrýjunarleyfið hafði þannig verið gefið út án lagaheimildar, sbr. 2. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949 og 1. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962, var áfrýjunarmálinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti	260
Úrskurði uppboðsdóms, upp kveðnum 7. marz 1964, var áfrýjað til Hæstaréttar með stefnu 6. apríl 1964, en útivistardómur gekk í því máli 1. júní 1964, og var málinu þá áfrýjað af nýju með stefnu 9. júní 1964. Þar sem áfrýjunarfrestur samkvæmt 2. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949 var liðinn, þá er fyrri áfrýjunarstefnan var gefin út, var síðara áfrýjunarmálinu vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti	353
Áfrýjun samkvæmt 36. gr. laga nr. 57/1962	466, 716
Með héraðsdómi 19. júní 1964 var S og U dæmt að greiða B skaðabætur óskipt. S áfrýjaði málinu með stefnu 16. október 1964, að fengnu áfrýjunarleyfi 12. s. m. Því næst áfrýjaði B málinu gegnt S og U báðum með stefnu 21. október 1964.	

Loks var málinu áfrýjað af hendi U með stefnu 30. apríl 1965, að fengnu áfrýjunarleyfi sama dag. Samkvæmt 3. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962 var B áfrýjunin heimil gegnt S, sem áður hafði skotið málinu af sinni hendi til Hæstaréttar, svo sem getið var, en eigi að því er U varðaði, þar sem lengri tími en þrír mánuðir var liðinn frá uppsögu héraðsdóms, er áfrýjunarstefna var tekin út, og áfrýjunarleyfis hafði ekki verið aflað, sbr. 1. og 2. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962. Var þessum þætti málsins því vísað frá Hæstarétti, en um skipti B og U dæmt aðeins samkvæmt áfrýjun U	566
Fyrir Hæstarétti var af hendi málsaðilja höfð uppi hærri fjárfrafa en gerð hafði verið í héraði. Efni voru eigi til að leyfa þessa hækkun, sbr. 45. gr. laga nr. 57/1962	566
Héraðsdómi í barnsfaðernismálinu K gegn M var kveðinn upp 10. ágúst 1963. M skaut dóminum til Hæstaréttar með stefnu 7. janúar 1964, að fengnu áfrýjunarleyfi 16. desember 1963, en útvistardómur gekk í því máli 2. marz 1964. M skaut málinu af nýju til Hæstaréttar með stefnu 25. marz 1964, en 2. desember 1964 féll einnig það mál niður. Loks var málinu áfrýjað af hendi M með stefnu 8. janúar 1965. Máli, sem fellur niður fyrir Hæstarétti, er aðilja samkvæmt 36. gr. laga nr. 57/1962 rétt að áfrýja til Hæstaréttar af nýju á þar greindum fresti. En heimildar þessarar verður eigi neytt oftár en einu sinni. Áfrýjunarmáli M samkvæmt nefndri áfrýjunarstefnu 8. janúar 1965 var því vísað frá Hæstarétti	716
Héraðsdómi var áfrýjað af hendi beggja aðilja. Er málið var tekið fyrir í Hæstarétti til munnlegs málflutnings, kom enginn fyrir dóminn af hendi aðaláfrýjanda. Var aðalsök því felld niður, sbr. 39. gr. laga nr. 57/1962	721
Mál flutt skriflega fyrir Hæstarétti, sbr. 2. mgr. 47. gr. laga nr. 57/1962	920

Áfrýjunarfrestur. Sjá áfrýjun.

Áfrýjunarleyfi.

Áfrýjunarfrestur liðinn 8, 32, 52, 104, 146, 195, 231, 260, 296, 321, 400, 424, 566, 706, 716, 721, 750, 769, 796

Ákæra.

Varðskip tók hinn 21. september 1964 brezkan togara á úthafinu vegna ætlaðra ólöglegra togveiða í landhelgi. Var skipstjóri togarans síðan ákærður fyrir fiskveiðabrot og sakfelldur í héraði. Varðskipið hafði gefið togaranum stöðvunarmerki, en eigi var í ljós leitt, að hann hefði þá verið innan fiskveiðamarka. Að svo vöxnu áttu íslenzkir dómstólar að

Þjóðarétti eigi lögsöguvald í máli skipstjórans. Héraðsdómur var því ómerktur og málinu vísað frá dómstólum	245
Er saksóknari ríkisins flutti fyrir Hæstarétti sókn í máli ákærvaldsins gegn íslenskum togaraskipstjóra, er sakaður var um ólöglegar togveiðar í landhelgi, lýsti saksóknari því, að á ákæruskjali hefðu orðið þau mistök, að þar væri vísað til ákvæða 2. gr. reglugerðar nr. 3/1961, er lúta að veiðum erlendra fiskiskipa, í stað 3. gr. þeirrar reglugerðar og 1. gr. reglugerðar nr. 87/1958. Þessa leiðréttingu saksóknara ríkisins var heimilt að taka til greina samkvæmt 118. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961, enda hlaut ákærða að vera ljóst, hvaða verknaður honum var gefinn að sök, og vörn varð ekki áfátt af þessu efni	286
Annmarkar voru á ákæruskjali, og fullnægði það ekki ákvæðum 2. töluliðs 2. mgr. 215. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961. Að svo vöxnu þótti ákæruskjalið eigi verða lagt til grundvallar dómi um efni máls. Áfellsdómur, sem kveðinn hafði verið upp í héraði, var því ómerktur og ákæru vísað frá héraðsdómi	620

Bankar.

Starfsmönnum ríkisbanka dæmd sekt samkvæmt 1. gr. laga nr. 33/1915, sbr. lög nr. 14/1948, fyrir ólöglegt verkfall	394
Bankastjóri var krafinn vitnisburðar um efni, sem hann hafði fengið vitneskju um í starfi sínu og leynt átti að fara. Leyfis ráðherra, er í hlut átti, til að svara spurningum, sem um var að tefla, hafði eigi verið fengið. Þegar að svo vöxnu voru þær eigi lagðar fyrir vitnið	649
Landsbanka Íslands dæmt skylt að veita ríkisskattstjóra upplýsingar um skipti bankans og tiltekinna aðilja	930

Bankastarfsmenn. Sjá verkfall.

Barnaverndarráð.

Barnaverndarráð kannar háttsemi heimilisföður gagnvart börnum sínum og kærir það mál því næst fyrir héraðsdómara ..	195
---	-----

Barnsfaðernismál.

K ól hinn 3. marz 1963 barn, sem hún lýsti M föður að, en hann vildi ekki við faðernið kannast. Vitneskja um náin kynni og samfundi aðilja studdi skýrslu K, sem dæmdur var sönnunareiður á hendur M, enda útilokaði blóðrannsókn hann eigi frá faðerninu	52
---	----

Bifreiðar.

a) Einkamál.

Sjá:

Skaðabætur, b	23, 510
Vátrygging	140

b) Opinber mál.

Sjá:

Áfengislög	243, 254, 283, 596, 851, 885, 922, 933
------------------	--

Björgun.

Er lokið var fermingu m/s Kötlu (K) við hafnargarðinn í Keflavík hinn 31. janúar 1964, bjóst skipið til brottfarar, leysti landfestar og hélt af stað með hægri ferð. En von bráðar stöðvaðist aflvél skipsins, og reyndust tilraunir til gangsetningar hennar af nýju árangurslausar. Lá skipið þvert fyrir fimm stiga austanvindi. Hófst þegar rek skipsins frá hafnargarðinum í áttina til lands, sem er skammt undan. Vir frá skipinu, sem fest var í hafnargarðinn, slitnaði þegar. Akkeri voru látin falla, og héldu þau skipinu frá landi að framan, en afturenda þess rak upp í fjöru, sem er grýtt og staksteinótt. Vélbáturinn Elding (E) lá í höfninni með vél í gangi, er atburðir þessir gerðust, og voru skipverjar um borð. Þeim var gert viðvart, og hélt E þegar á vettvang. Reynt var að draga afturenda K frá landi, fyrst með vir, sem slitnaði, en síðan með nælonkaðli, og losnaði K þá úr fjörunni, er E beitti fyllsta vélarafli. E dró K síðan út fyrir hafnargarðinn, og er þar var komið, hafði tekizt að koma vél K í gang. Um þetta leyti losnaði dráttartaug frá K og fór í skrífu E, sem rak stjórnlaut í land og laskaðist. Af þeim sökum var E frá veiðum mánaðartíma, meðan viðgerð fór fram, og var aflatjón hans áætlað kr. 325.000.00. K var í slíkri hættu, er hjálp E var veitt, að hún var björgun í merkingu 199. gr. siglingalaga nr. 66/1963. Verðmæti hins bjargaða taldist alls kr. 29.304.944.00, og voru björgunarlaun ákveðin kr. 1.500.000.00. Um það leyti sem K var laus úr fjörunni og dráttur var hafinn, var taug frá afturenda K kastað yfir til v/b Vilborgar (V), sem kominn var á vettvang, og tauginni síðan fest í hafnargarðinn, en eigi gerðist þörf að nota taug þessa, eins og komið var. Að svo vöxnu var eiganda og áhöfn V eigi dæmd þóknun af þessu efni 606

Blóðrannsókn.

Rannsókn á blóði aðilja í barnsfaðernismáli og barns	52
Rannsókn á blóði bifreiðarstjóra	243, 254, 283, 596, 851, 922, 933
Rannsókn á blóði flugstjóra	376

Botnvörpuveiðar. Sjá fiskveiðabrot.

Búskipti. Sjá skiptamál.

Börn.

Að tilhlutan barnaverndarráðs var framkvæmd opinber rannsókn á framferði föður gagnvart börnum sínum	195
Hjón höfðu gengið að eigast hinn 27. nóvember 1943, en í janúarmánuði 1944 andaðist maðurinn. Barn þeirra, fætt 13. febrúar 1944, var að lögum skilgetið, sbr. 1. gr. laga nr. 57/1921	796

Dómar.

Hinn 21. september 1964 var krafizt fjárnáms til tryggingar skuld samkvæmt dómi, uppkveðnum 13. maí 1952, og var fjárnámsbeiðnin tekin fyrir í fógetadómi 3. júlí 1964. Vegna skriflegrar viðurkenningar skuldara á nokkrum hluta dóm-skuldarinnar hinn 8. september 1957, er lögmaður gerðarbeiðanda hafði fengið í hendur 8. október 1957, var dómkrafan að hluta ófyrnd, sbr. 6. gr. laga nr. 14/1905, og var fjárnám að því leyti heimilað, enda eru dómar aðfararheimild, meðan krafa samkvæmt þeim er ófyrnd	841
--	-----

Dómaraheit. Sjá réttarfararsvitur.

Dómarar. Sjá og ómerking, réttarfararsvitur.

Sakadómur skipaður þremur sakadómurum, sbr. 3. mgr. 5. gr. laga nr. 82/1961 um meðferð opinberra mála	583
Samdómendur í héraði:	
Fasteignir	153, 268, 333, 466, 819
Fiskveiðabrot	107, 245, 286, 894, 907
Kaup	410, 492
Landamerkjadómur	737
Merkjadómur	134, 727
Sjó- og verzlunardómur	146, 461, 463, 600, 813, 861
Skaðabótamál	23, 32, 296, 452, 510, 528, 566, 769, 806, 824
Dómenda ekki getið í héraðsdómi, svo sem boðið er í 193. gr. laga um meðferð einkamála í héraði nr. 85/1936 og 166. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961 8, 104, 134, 193, 212, 224, 231, 353, 358, 417, 441, 448, 537, 552, 600, 635, 706, 737, 894	

Dómhæfi.

Krafizt var heimildar til þess að gera fjárnám í víxli og til að ráðstafa uppboðsandvirði hans með tilteknum hætti. En þar sem allar kröfur samkvæmt víxli þeim, sem um var að tefla, voru samkvæmt ákvæðum víxillaga fyrndar, gátu greindar

dómkröfur eigi varðað hagsmuni málsaðilja að lögum. Að svo vöxnu var dómkröfunum vísað frá dómi	124
Máli um sakarefni, sem lög og landsréttur tóku eigi til, vísað frá dómi, sbr. 66. gr. laga nr. 85/1936	193

Dómkvaðning. Sbr. eignarnám.

Eignarnemandi (H) tók hið eignarnumda í sínar vörslur og greiddi eignarnámsþolanda (B) eignarnámsbætur samkvæmt undirmati, sem B vildi setta sig við, sbr. 2. mgr. 4. gr. laga nr. 61/1917. Sama dag sem eignarnámsbæturnar voru af hendi inntar, ritaði umboðsmaður H Hæstarétti bréf og krafðist þess, að þrír menn yrðu kvaddir til þess að framkvæma yfirvirðingu á verðmætum þeim, sem um var að tefla, sbr. 7. gr. nefndra laga, en umboðsmaður B mótmælti dómkvaðningunni. Samkvæmt nefndri 2. mgr. 4. gr. laga nr. 61/1917 má eignarnemandi taka það, sem eignarnumið hefur verið, í sínar vörslur, án þess að hindrað verði með áfrýjun matsgerðar, gegn því að greiða matsverðið og allan áfallinn kostnað. Ef eignarnemandi velur þenna kost, getur hann hvorki samkvæmt nefndu lagaboði né meginreglum laga um greiðslur fyrir keypt verðmæti heimt aftur hið greidda fé, þótt yfirmat verði lægra en undirmat. Að svo vöxnu var synjað um dómkvaðningu þá, er krafizt var	630
--	-----

Dómsfélur.

Hinn 21. september 1964 tók varðskip brezkan togara á úthafinu vegna ætlaðs fiskveiðabrots í landhelgi. Áður hafði varðskipið gefið togaranum stöðvunarmerki, en eigi var í ljós leitt, að hann hefði þá verið innan fiskveiðamarka. Að svo búnu höfðu íslenskir dómsfélur eigi dómsöguvald í máli, er af hendi ákærvalds var höfðað gegn togaraskipstjóranum, og var málinu því vísað frá dómsfélum	245
--	-----

Eignarnám.

Með lögum nr. 29/1939 var ríkisstjórninni heimilað að taka eignarnámi eða leigunámi jörðina Varmahlíð í Skagafirði til skólahalds. Ríkisstjórnin ákvað að nota heimildina og taka jörðina eignarnámi. En áður en eignarnám var framkvæmt, seldi eigandi jarðarinnar, V, hana ríkissjóði með afsalsgerningi 9. janúar 1940. Í máli, er V höfðaði með héradsstefnu 7. nóvember 1958, krafðist hann m. a. riftingar kaupsins vegna nauðungar, sem hann hefði verið beittur við samningsgerð um söluna, og brostinna forsendna fyrir eignarnámsheimildinni og síðan sölnunni af sinni hendi. Þessi og önnur rök, sem V flutti fram, gátu eigi rennt stoðum undir kröfur hans, og á sölugerningnum voru engir gallar,

er valda ættu ógildi hans 169

Hinn 5. janúar 1933 seldi bæjarstjórinn í Hafnarfirði samkvæmt ákvörðun bæjarstjórnar B á erfðaleigu lendu, að stærð 6670 m², til fiskverkunar og þar af hinn 25. febrúar s. á. 512 m² undir fiskverkunarhús. Hinn 8. desember 1964 ákvað bæjarstjórn Hafnarfjarðar að leggja veg yfir lenduna og taka eignarnámi vegna vegarins 720 m² af fiskverkunarlóðinni og 250 m² af byggingarlóðinni. Þar sem samkomulag náðist ekki um endurgjald af þessu efni til handa B, voru hinn 19. marz 1965 dómkvaddir tveir menn til þess að meta til peningaverðs nefnda lóðarhluta ásamt hluta af fiskverkunarhúsinu, sem fjarlægja varð. Hinir dómkvöddu menn luku upp matsgerð sinni hinn 14. apríl 1965 og ákváðu eignarnámsbætur alls kr. 255.500.00. Hinn 20. apríl 1965 hófust vegagerðarframkvæmdir á lendunni. Hinn 30. apríl 1965 voru B, sem sætti sig við undirmatið, greiddar eignarnámsbætur samkvæmt því. En sama dag krafðist umboðsmaður Hafnarfjarðarkaupstaðar þess í bréfi til Hæstaréttar, að þrír menn yrðu dómkvaddir til yfirvirðingar á hinum eignarnumdu verðmætum, sbr. 7. gr. laga nr. 61/1917. Með bréfi til Hæstaréttar 29. apríl 1965 mótmælti umboðsmaður B því, að dómkvaðning yfirvirðingarmanna færi fram. Samkvæmt 2. mgr. 4. gr. laga nr. 61/1917 má eignarnemandi taka það, sem eignarnumið hefur verið, í sínar vörzlur, án þess að hindrað verði með áfrýjun matsgerðar, gegn því að greiða matsverðið og allan áfallinn kostnað. Ef eignarnemandi velur þenna kost, getur hann hvorki samkvæmt nefndu lagaákvæði né meginreglum laga um greiðslur fyrir keypt verðmæti heimt aftur hið greidda fé, þótt yfirmat yrði lægra en undirmat. Samkvæmt því, sem nú var rakið, synjaði Hæstiréttur um dómkvaðningu yfirmatsmanna 630

Eignarréttarfyrrivari.

K, sem hóf rekstur veitingahúss í Reykjavík 11. apríl 1962, keypti innanstokksmuni og tæki til veitingahússins hjá H h/f fyrir kr. 661.753.49, sem hann hafði ekki greitt, er hann varð gjaldþrota hinn 16. september 1964. Af hendi H h/f var þess krafizt, að munir þessir yrðu afhentir því úr þrotabúinu, þar sem kaupin hefðu verið gerð á þeim grundvelli, að þeir væru eign seljanda, unz andvirði þeirra hefði verið greitt að fullu. En sönnur voru ekki að því leiddar, að H h/f og K hefðu, áður en afhending fór fram, samið um það með tilgreiningu hvers munar, að munirnir skyldu vera eign H h/f, þar til þeir hefðu verið greiddir. Krafa H h/f var því ekki tekin til greina 18

Eignarréttur. Sbr. fasteignir, kaup og sala, landamerksamál, lóðamörk, samningar, skipulagsmál.

- K hóf rekstur veitingahúss í Reykjavík hinn 11. apríl 1962, en bú hans var tekið til gjaldþrotaskipta 16. september 1964. Hafði hann keypt innanstokksmuni og búnað til veitingahúss síns af H h/f fyrir kr. 661.753.49, og var sú fjárhæð ógreidd, er hann varð gjaldþrota. Af hendi H h/f var því haldið fram, að kaup þessi hefðu verið gerð á þeim grundvelli, að hið selda væri eign seljanda, unz andvirði þess hefði verið greitt að fullu. Samkvæmt þessu krafðist H h/f afhendingar muna þeirra, sem um var að tefla, úr þrotabúinu, sem andmælti því. K játaði, að samkomulag hefði verið um, að munirnir héldust í eigu H h/f, þar til kaupverðið hefði verið gildið. Skriflegur samningur hafði eigi verið gerður um skipti kaupnauta, og eigi var sannað, að þeir hefðu, áður en afhending munanna fór fram, samið um það með tilgreiningu hvers einstaks munar, að þeir skyldu vera eign seljanda, unz þeir væru að fullu greiddir. Krafa H h/f var því ekki til greina tekin 18
- Samkvæmt afsölum 16. júní 1950 og 1. nóvember 1953 urðu þeir A og B eigendur hússins nr. 18 við Kirkjuveg í Keflavík ásamt eignarlóð, sem talin var 465 m². Hvorki í greindum afsölum né öðrum skjalgögnum, sem fram komu, var kveðið á um mörk lóðarinnar. En um svæði, er húsið stóð á og mældist 461.6 m², var girðing, og hafði hún staðið lengi. Þeir A og B, sem kváðust, er þeir keyptu húseignina, hafa talið girðinguna á lóðarmörkum, kröfðust viðurkenningar á því, að land innan girðingarinnar væri eignarlóð þeirra. Var sú krafa tekin til greina gegn andmælum aðilja, sem töldu mörk lóðarinnar á annan veg 134
- Með samningi 17. ágúst 1945 seldi P sýslusjóði Austur-Húnavatnssýslu öil jarðhitaréttindi jarðar sinnar Reykja á Reykjabraut, m. a. með því skilyrði að komið yrði „upp skóla að Reykjum eða annarri menningarstarfsemi fyrir sýsluna“ innan tíu ára. Hinn 31. janúar 1959 höfðaði P mál og krafðist riftingar kaupsins vegna vanefnda nefnds skilyrðis og að hin afsöluðu réttindi yrðu dæmd kvaðalaus eign hans gegn endurgreiðslu kaupverðsins. Þar sem vanefndir af hendi sýslunnar voru í ljós leiddar, voru kröfur P til greina teknar 268
- Samkvæmt ákvæðum 2. töluliðs 4. gr. laga nr. 75/1962 hélt kaupfélag eftir 1% af andvirði mjólkur, sem H bóndi lagði þar inn á árinu 1962, og greiddi fjárhæðina, kr. 1.030.66, til Stofnlánadeildar landbúnaðarins. H taldi fjárheimtu þessa m. a. fara í bága við ákvæði 67. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944 um friðhelgi eignarréttar og krafðist endurgreiðslu

- gjaldsins. En þar sem almennti löggjafinn hafði með setningu nefnds ákvæðis laga nr. 75/1962, sbr. 6. gr. sömu laga, eigi farið út fyrir stjórnskipuleg mörk sín, var krafa H ekki tekin til greina 424
- Krafizt var gangréttar frá húsi í Reykjavík um lóð sambyggðs húss, en eigendur þess þurftu eigi að hlíta því samkvæmt samningum eða stjórnvaldsákvörðunum. Þá varð slík kvðð eigi á lögð samkvæmt upphafsákvæði 8. gr. byggingarsamþykktar Reykjavíkur nr. 195/1945, sbr. 1. mgr. 9. gr. sömu samþykktar, þar sem skýra bar þau ákvæði með þeim takmörkunum, er af eignarrétti leiðir. Gangréttur, slíkur sem krafizt var, gat því aðeins stofnast fyrir frjálsa samninga eða eignarnám 727

Endurgreiðsla.

- B fékk í hendur tékkávisun, út gefna til handhafa, að fjárhæð kr. 24.800.00. Hinn 24. desember 1962 fól hann K að greiða með ávisun þessari Gjaldheimtunni í Reykjavík skattgjöld sín, kr. 11.374.00. Þar var tekið við ávisuninni, sem K hafði ábakið, á þeirri augljósu forsendu, að innstæða væri fyrir henni, kvittun veitt fyrir skattgjöldum B og mismunur fjárhæða ávisunar og skattgjalda, kr. 13.426.00, greiddur í reiðufé, sem rann til B. Innstæða reyndist engin fyrir ávisuninni. Að svo vöxnu varð skattkrafan á hendur B virk af nýju og honum dæmt að endurgreiða að fullu ávisunar-fjárhæðina, kr. 24.800.00 314
- Á árinu 1962 hélt Kaupfélag Þingeyinga samkvæmt 2. tölulið 4. gr. laga nr. 75/1962 eftir 1% af andvirði mjólkur, sem H bóndi lagði þar inn, og greiddi fjárhæðina, kr. 1.030.66, til Stofnlánadeildar landbúnaðarins. H taldi fjárheimtu þessa fara í bága við 67. og 69. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944 og krafðist endurgreiðslu gjaldsins. Almenni löggjafinn hafði ekki með setningu nefndrar 4. gr. laga nr. 75/1962, sbr. 6. gr. sömu laga, farið út fyrir stjórnskipuleg takmörk sín, og var krafa H því eigi til greina tekin 424
- Vegna galla á seldri bifreið var tekin til greina krafa kaupanda um riftingu kaupsins og endurgreiðslu kaupverðs 492
- Sveitarfélagi dæmt að endurgreiða útsvarsfjárhæð, sem ranglega hafði verið á lögð og síðan goldin, sbr. 58. gr. laga nr. 51/1964, áður 58. gr. laga nr. 69/1962 og 27. gr. laga nr. 66/1945 759

Erfðir.

- Er H var um eins árs gamall, giftist G, móðir hans, M. Þau G og M eignuðust þrjú börn, A, B og C. Hinn 27. nóvember 1943 kvæntist H Ó, en þau höfðu opinberað trúlofun sína í maímánuði 1942. H fórst í sjúkslysi í janúarmánuði 1944,

en 13. febrúar s. á. ól Ó dóttur hans, D. Hinn 22. september 1947 andaðist G. M sat í óskiptu búi til 29. september 1953, er búi þeirra hjóna var skipt einkaskiptum, er eigi voru auglýst. Í umsókn sinni til skiptaráðanda um setu í óskiptu búi hafði M látið D að engu getið, og við búskiptin var með öllu fram hjá henni gengið. Til skipta kom fasteign í Reykjavík, skuldabréf, kr. 5.000.00, og bankainnstæður, kr. 33.649.56. Eftir arfshlutföllum kom í hlut hvers þeirra A, B og C í peningum kr. 9.516.15, og sameiginlega hlutu þau 34 hundraðshluta fasteignarinnar, en M hlaut 66 hundraðshluta fasteignarinnar, skuldabréf, er áður getur, og reiðufé, kr. 5.109.99. Er skiptin vitnuðust löngu síðar, var af hendi D gerð krafa um arfshluta henni til handa, en án árangurs, og var þá mál höfðað gegn greindum arftökuaðiljum og sú krafa gerð, að þeim yrði dæmt að greiða henni fjárhæð, er koma hefði átt í hennar hlut sem erfingja G við skiptin. Af hendi stefndu var höfð uppi sú vörn, að D ætti ekkert tilkall til arfs, þar sem hún væri hvorki getin né fædd í hjónabandi þeirra H og Ó og því ekki skilgetin að lögum. Á þetta var ekki fallið. Samkvæmt eðli máls og undirstöðurökum 1. gr. laga nr. 57/1921 var D skilgetin og naut því erfðaréttar eftir G ömmu sína. Við ákvörðun arfshluta hennar var lagt til grundvallar mat dómkvaddra manna á fasteigninni, sem seld hafði verið að verulegum hluta, áður en mál var höfðað. Samkvæmt lögum áttu að koma í hlut D $\frac{3}{32}$ hlutar búsins, og taldist hlutur hennar nema kr. 63.109.48, er samerfingjum hennar var dæmt að greiða henni 796

Farmgjald.

Hinn 28. marz 1962 voru vörur seldar á uppboði í Reykjavík samkvæmt kröfu Skipaútgærðar ríkisins til lúkningar vangreiddu farmgjaldi, geymslukostnaði og öðrum kostnaði, samtals kr. 62.689.62, og samkvæmt kröfu tollstjórans í Reykjavík til lúkningar vangoldnum aðflutningsgjöldum til ríkissjóðs, að fjárhæð kr. 254.023.00. Ágreiningur reis með uppboðsbeiðendum um forgangsrétt krafna þeirra og skiptingu uppboðsandvirðisins, sem nam, að fráðregnum uppboðskostnaði, kr. 202.912.50. Ákvæði 160. gr., 235. gr. og 244. gr. siglingalaga nr. 56/1914 og 28. gr. og 29. gr. laga nr. 68/1956 um tollheimtu og tolfefirlit voru skýrð þannig, að krafa ríkissjóðs um aðflutningsgjöld nyti á eftir kostnaði af uppboðinu sjálfu forgangsréttar til uppboðsandvirðisins, enda gat haldsréttur, sem útgerðin hafði gegnt eiganda og tilkallsaðilja vörunnar, eigi haggað rétti ríkissjóðs samkvæmt greindum lagaboðum 260

Fasteignir.

Lóðamerkjамál	134
Um kauprétt að íbúð	153
Krafa um riftun sölusamnings um jörð	169
Rifting sölusamnings um jarðhitaréttindi	268
Byggingargallar á húsi. Skaðabótamál	528
Umferðarréttarmál	727
Landamerkjамál	737
Skaðabótamál vegna galla á húsi	769
Skaðabótamál vegna verðryrnunar á húsi af völdum ólöglegrar röskunar skipulags	773
Ágreiningur sameigenda fjölbýlishúss um greiðslu byggingar- kostnaðar	819

Ferðabann.

Staðfestur úrskurður sakadóms, þar sem synjað var beiðni söku- nauts um, að aflétt yrði banni við för hans úr ákveðnu marki, sbr. 72. gr. laga nr. 82/1961	723
--	-----

Félagsdómur.

Úrlausn ágreinings bílstjórafélags og Landsambands vörubif- reiðarstjóra um svæðisleg starfsréttindi bílstjóra og úrskurð sambandsins um það efni þar ekki undir Félagsdóm, sbr. 44. gr. laga nr. 80/1938 um stéttarfélög og vinnudeilur	925
--	-----

Félög.

Vátryggingarfélaginu Samábyrgð Íslands á fiskiskipum dæmt að greiða aðstöðugjald samkvæmt lögum nr. 69/1962	417
Vátryggingarfélaginu Íslenzkri endurtryggingu dæmt að greiða aðstöðugjald samkvæmt lögum nr. 69/1962	537
Mjólkursamsalan í Reykjavík talin mjólkurbú í merkingu 2. mgr. 8. gr. laga nr. 69/1962 og óskyld að greiða aðstöðugjald af mjólkurafurðum samkvæmt nefndum lögum	552

Fiskveiðabrot.

Er varðskipið Þór var á austurleið á Selvogsbanka hinn 18. apríl 1962, sást skozkur togari að veiðum. Samkvæmt stað-
arákvörðunum varðsupsins, þar á meðal við dufl, sem sett
var í kjölfar togarans, var hann innan fiskveiðamarka. Skip-
stjóri togarans, G, sætti ákæru um fiskveiðabrot og var sak-
felldur í héraði. Málinu var áfrýjað. Hæstiréttur mælti fyrir
um ýtarlega athugun þriggja dómkvaddra sérkunnáttu-
manna á nákvæmni staðarákvarðana varðsupsins, og voru
skýrslur þeirra um þetta efni lagðar fyrir Hæstarétt. Niður-
staða Hæstaréttar var sú, að G væri sannur að sök. Var
honum dæmd kr. 260.000.00 sekt til Landhelgissjóðs Íslands.

- Afli togarans og veiðarfæri voru gerð upptæk til sama sjóðs 107
- Hinn 21. september 1964 tók varðskip brezkan togara á úthafinu vegna ætlaðra ólöglegra veiða hans í landhelgi. Skipstjóri togarans sætti ákæru og var sakfelldur í héraði. Varðskipið hafði gefið togaranum stöðvunarmerki, en eigi var sannað, að hann hefði þá verið innan fiskveiðamarka. Að þjóðarétti áttu íslenzkir dómstólar því eigi að svo stöddu dómsöguvald í máli skipstjórans. Héraðsdómur var því ómerktur og málinu vísað frá dómstólum 245
- Hinn 13. október 1963 tók varðskip íslenzkan togara að ólöglegum veiðum innan fiskveiðamarka. Skipstjóra togarans var dæmd kr. 260.000.00 sekt til Landhelgisssjóðs Íslands. Afli togarans og veiðarfæri voru gerð upptæk til sama sjóðs 286
- Er varðskip var hinn 5. október 1964 á eftirlitsferð út af Arnarfirði, sást í ratsjá togari, er þótti grunsamlega nálægt landi og mældist kl. 2335 um 1.3 sm innan fiskveiðamarka. Var haldið í áttina til togarans og allmargar staðarákvarðanir gerðar. Fyrsta stöðvunarmerki var togaranum gefið kl. 2344, og kl. 2347 mældist hann um 0.55 sm innan fiskveiðamarka. En er komið var að togaranum, sem var brezkur, kl. 0018 hinn 6. október, mældist hann um 1.2 sm utan fiskveiðamarka. Var togarinn þá að veiðum. Dómkvaddir sérkunnáttumenn framkvæmdu athugun á „mælingar- og miðunarnákvæmni“ ratsjár varðsupsins, og reyndust mestu fjarlægðarskekkjur hennar 1.94%, en mesta miðunarskekkja 0.5°. Skólastjóri Stýrimannaskólans markaði á sjókort staðarákvarðanir varðsupsins, m. a. eins og þær voru, er reiknað var togaranum í vil með greindum fjarlægðar- og miðunarskekkjum ratsjár þess. Enn framkvæmdi skólastjórinn athugun á siglingu og hraða togarans milli mælingarstaða og markaði á sjókort stað togarans kl. 2344 hinn 5. október, er varðskipið hóf að gefa togaranum stöðvunarmerki, og svo stað togarans kl. 2350 sama dag, en þá kvaðst skipstjóri togarans hafa kastað vörpunni. Loks létu dómkvaddir sérkunnáttumenn upp álit sitt á því, hvort skipstjóra togarans hefði, miðað við aðstæður og reyndir málsins, verið unnt að kasta vörpunni, eftir að togarinn var kominn út fyrir fiskveiðamörkin, og var álitagerð þeirra neikvæð. Samkvæmt skýrslum og staðarákvörðunum varðsupsmanna og svo athugunum og álitsgerðum hinna sérfróðu manna var sannað, að varðskipið gaf togaranum stöðvunarmerki, er hann var innan fiskveiðamarka, og að hann var að veiðum innan sömu marka. Var togaraskipstjórnum dæmd kr. 260.000.00 sekt til Landhelgisssjóðs Íslands. Afli togarans og veiðarfæri voru gerð upptæk til sama sjóðs .. 894
- Hinn 28. janúar 1965 tók varðskip brezkan togara vestan Gríms-

eyjar vegna ætlaðs fiskveiðabrots. Á tímabilinu frá kl. 2108 til kl. 2236 mældu varðskipsmenn þrettán sinnum staði togarans. Skólastjóri Stýrimannaskólans markaði á sjó-kort staðarákvarðanir þessar og reiknaði þá togaranum í vil með þeirri ónákvæmni í fjarlægðum, sem framleiðendur ratsjár varðskipisins viðurkenna, þ. e. 2%. Samkvæmt átta fyrstu mælingum varðskipisins á tímabilinu frá kl. 2108 til kl. 2156 reyndist togarinn hafa verið 2.8 til 0.1 sm innan fiskveiðamarka, en samkvæmt fimm mælingum frá kl. 2202 til kl. 2236 frá 0.45 til 1.4 sm utan fiskveiðamarka. Síðasta staðarákvörðunin, kl. 2236, var framkvæmd við togarann, sem þá var að veiðum með stjórnbörðsvörpu. Með gögnum málsins, þar á meðal greinargerð skólastjóra Stýrimanna-skólans og álitssgerð tveggja dómkvaddra sérkunnáttumanna var sannað, að togarinn hafði kastað vörpu sinni og hafið veiðar innan fiskveiðamarka. Varðskipið hafði gefið togar-anum, er hann var innan sömu marka, stöðvunarmerki, sem greina mátti frá togaranum samkvæmt álitssgerð og reikn-ingum dómkvaddra sérkunnáttumanna. Um var að tefla ítrekað fiskveiðabrot togaraskipstjórans, sem dæmt var fangelsi 45 daga og kr. 350.000.00 sekt til Landhelgisgíðs Íslands. Afli togarans og veiðarfæri voru gerð upptæk til sama sjóðs 907

Fjármál hjóna. Sjá hjón, skiptamál.

Fjárnám.

Konunni S, sem gift hafði R hinn 21. september 1963, var hinn 10. apríl 1964 ásamt tveimur aðiljum öðrum dæmt að greiða B óskipt kr. 57.551.64. Eftir kröfu B var hinn 30. júlí 1964 í fúgetadómi tekið fyrir að framkvæma fjárnám í eignum S til tryggingar dómskuldinni. R, sem kom fyrir fúgetadóm-inn, tjáðist eigi geta greitt skuldina, en eftir ábendingu hans var gert fjárnám í kjallaraíbúð, sem var hjúskapareign hans sjálfs. Samkvæmt 25. gr. laga um réttindi og skyldur hjóna nr. 20/1923 bar R ekki ábyrgð á dómskuld S. Eftir ákvæðum 114. gr. laga um meðferð einkamála í héraði nr. 85/1936 bar fúgeta að leiðbeina R, sem var ólögfróður, um, að hann bæri ekki ábyrgð á skuldinni og að honum væri óskýlt að hlíta aðför í hjúskapareign sinni. Af gögnum málsins varð ekki ráðið, að fúgeti hefði um þetta efni leið-beint R, sem því var óbundinn af fjárnámsgerðinni, og var hún úr gildi felld 224

Hinn 23. nóvember 1963 var Á sem útgefanda víxils ásamt samþykkjanda og ábekingum sama víxils dæmt að greiða

víxilfjárhæðina, kr. 60.000.00, auk vaxta og kostnaðar. Hinn 27. janúar 1964 var gert fjárnám í eignum Á til tryggingar dómskuldinni. Víxillinn hafði verið afsagður vegna greiðslufalls, en virtist ekki hafa verið sýndur til greiðslu í banka, þar sem greiðslustaður hans var, sbr. 4. gr., 1. mgr. 27. gr., 1. mgr. 38. gr. og 1. og 2. mgr. 53. gr. víxillaga nr. 93/1933. Víxildóminum hafði ekki verið áfrýjað, og var hann því lagður til grundvallar. Upp í dómskuldina höfðu verið greiddar kr. 20.000.00, en eigi var sannað, að eftirstöðvar skuldarinnar hefðu verið gefnar upp. Samkvæmt þessu var fjárnám í eignum Á staðfest til tryggingar greiðslu dómskuldarinnar, að frádregnum kr. 20.000.00, er goldnar höfðu verið

414

Fjárnámsgerð áfrýjað til staðfestingar

721

Fjárnámsgerð staðfest til tryggingar vangoldnum vinnulaunum

750

Fjárnámsgerð til tryggingar arfshluta staðfest

796

Með héraðsdómi 13. maí 1952 var M dæmt að greiða E kr.

16.201.67 ásamt 6% ársvöxtum frá 16. janúar 1951 til greiðsludags og málskostnað, kr. 2.500.00. Með bréfi til yfirborgarfégetans í Reykjavík 30. janúar 1964 var þess af hendi E æskt, að fjárnám yrði gert í eignum M til tryggingar dómskuldinni, að frádregnum kr. 2.550.00, er goldizt hefðu. Er fjárnámsbeiðnin var tekin fyrir í fégetadómi hinn 3. júlí 1964, var liðinn 10 ára fyrningarfrestur á dómkröfum samkvæmt 4. gr. fyrningarlaga nr. 14/1905. M krafðist þess, að synjað yrði um framkvæmd fjárnáms, með því að dómkrafan væri fyrnd. Var því úrlausnarefni, hvort nokkur atvik hefðu varnað fyrningu, en dómur er aðfararheimild, meðan krafa samkvæmt honum er ófyrnd. Hinn 8. október 1957 fékk lögmaður E í hendur yfirlýsingu M, dags. 8. september 1957, þar sem M staðfestir loforð, er hann hefði gefið 7. s. m., um „að ljúka greiðslu á framanskráðri dómskuld með 50% af hinnu upprunalegu upphæð, sem var kr. 16.201.67, eða með kr. 8.100.83 ... auk dæmds málskostnaðar, kr. 2.550.00, og 6% vaxta af kr. 8.100.83 frá 16. jan. 1951 til greiðsludags“. Eigi varð með vissu ráðið af yfirlýsingunni, að M hefði í merkingu 6. gr. laga nr. 14/1905 viðurkennt af dómskuldinni meira en hann lofaði að greiða. Viðurkenning á dómskuld getur samkvæmt nefndri 6. gr. varnað fyrningu, og hófst því nýr 10 ára fyrningarfrestur hinn 8. október 1957, að því er tók til kr. 8.100.83 af höfuðstól dómskuldarinnar, dæmds málskostnaðar og 6% ársvaxta af nefndri fjárhæð frá 16. janúar 1951 til 8. september 1957, er greiðslu þeirra var lofað í skuldabréfi, eins og áður greinir, eftir að þeir voru fallnir í gjalddaga, sbr. niðurlagsákvæði 6. gr. laga nr. 14/1905 og 2. málslíð 1.

tölul. 4. gr. sömu laga. Réttargerð til innheimtu dómkröfunnar hófst hinn 3. júlí 1964, og voru því ófyrndir vextir, er á féllu síðustu 4 árin þar á undan, samkvæmt 2. málslíð 1. töluliðs 4. gr. sbr. 3. gr. nefndra laga. Hins vegar voru fyrndir vextir frá 8. september 1957 til 3. júlí 1960. M neitaði að hafa greitt upp í skuldina kr. 2.550.00, sbr. kröfugerð E, er kvað þá greiðslu hafa verið innta af hendi hinn 30. júlí 1959. Gegn mótmælum M voru eigi færðar sönnur á þá greiðslu. Nefndan dag var enginn hluti dómskuldarinnar fyrndur, og mátti E eftir almennum reglum um greiðslur telja fjárhæðina hafa gengið upp í þann hluta skuldarinnar, er síðar fyrntist. Samkvæmt þessu var dæmt fjárnám í eignum M til tryggingar kr. 8.100.83 ásamt 6% ársvöxtum frá 16. janúar 1951 til 8. september 1957 og frá 3. júlí 1960 til greiðsludags, málskostnaði í héraði, kr. 2.500.00, og svo kostnaði við fjárnám og eftirfarandi uppboð, ef til kæmi 841

Fjársvik.

S kom hinn 13. október 1964 inn í verzlun í Reykjavík og kynnti sig ranglega sem stýrimann á tilteknu fiskiskipi. Í trausti þess, að þetta væri rétt hermt, seldi verzlunin S með gjaldfresti vörur fyrir kr. 2.431.00. Þessi háttsemi S varðaði við 248. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 389

Fjölbýlishús. Sjá sameign.

Flugstjórn.

Árdegis 24. maí 1964 átti Þ flugstjóri að stýra farþegaflugvél frá Reykjavík til Noregs. Er hann kom á Reykjavíkurflugvöll um kl. 0800, var hann miður sín vegna vındrykkju kvöldið áður, enda reyndist áfengismagn í blóði hans 0.89‰. Ákveðið var, að Þ færi ekki í hina fyrirhuguðu flugferð, og hafði hann engin störf hafið í flugstöðinni, er sú ákvörðun var tekin. Að svo vöxnu var Þ dæmd sýkna af ákæru um brot gegn 47. gr. sbr. 52. gr. reglugerðar um fluglið nr. 184/1949, sbr. 41. gr. laga um loftferðir nr. 32/1929 376

Forkaupsréttur.

Sjá samningar 153

Fógetagerðir. Sjá fjárnám, kyrrsetning, lögbann, löghald, lögtak.

Frávísun.

A. Einkamál.

a) Frá héraðsdómi.

- S, Brimnesi, Eyjarfjarðarsýslu, höfðaði á bæjarþingi Reykjavíkur mál til greiðslu skuldar gegn G, Bergstaðastræti 10 C, Reykjavík. Héraðsdómari vísaði málinu frá bæjarþinginu, þar sem það hefði ekki verið lagt til sátta fyrir sáttanefnd. Málið var samkvæmt lögum nr. 46/1950 undanþegið sátta-tilraun fyrir sáttanefnd. Frávísunardómur bæjarþingsins var því úr gildi felldur 30
- Til tryggingar tjóni af kyrrsetningu afhenti lögmaður gerðarbeiðanda fógeta eiginvixil sinn, að fjárhæð kr. 100.000.00, útgefinn 10. júlí 1957 til greiðslu við sýningu. Máli til staðfestingar kyrrsetningu þeirri, sem um var að tefla, var með dómi Hæstaréttar 9. maí 1962 vísað frá dómstólum og U dæmdur málskostnaður, kr. 100.000.00 úr hendi gerðarbeiðanda. Með stefnu 1. ágúst 1962 höfðaði U mál og krafðist m. a. heimildar til að taka nefndan vixil fjárnámi og selja hann á uppboði til lúkningar málskostnaði samkvæmt dómi Hæstaréttar, er getið var. Í málinu kom fram, að vixillinn hafði hvorki verið sýndur til greiðslu né neinar ráðstafanir gerðar til geymslu vixilréttarins. Voru allar kröfur samkvæmt vixlinum því fyrndar að lögum. Heimild til fjárnáms í vixlinum og til ráðstöfunar uppboðsandvirðis hans gat því ekki varðað hagsmuni U. Var kröfunni að svo vöxnu vísað frá dómstólum 124
- Staðfestur dómur héraðsdóms um frávísun sakarefnis, er lög og landsréttur tóku ekki til, sbr. 66. gr. laga nr. 85/1936 193
- Eigi tekin til greina krafa um frávísun lögtaksmáls frá fógetadómi 212
- Kröfum um frávísun máls eigi sinnt, sbr. 82. gr. laga nr. 85/1936 227
- Skráður greiðsludagur „vixils“ var liðinn, er skjalið var gefið út, og var því ekki um gildan vixil að tefla. Máli, er höfðað var sem vixilmál til greiðslu fjárhæða, sem um var að ræða, því vísað frá dómi 252
- Á málflutningi aðilja voru slíkir annmarkar, sbr. 105. og 106. gr. laga nr. 85/1936, að héraðsdómur og öll meðferð málsins í héraði voru ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi 333
- Vixilmáli, sem höfðað var á röngu varnarþingi, vísað frá héraðsdómi 439
- Þinglýsing og ákvörðun gjalds fyrir þinglýsingu samkvæmt VI. kafla laga nr. 40/1954 eru dómsathafnir. Því var máli, sem höfðað hafði verið á bæjarþingi til endurheimtu þinglýs-

ingargjalds samkvæmt ákvörðun þinglýsingardómara, vísað frá bæjarþinginu	766
Héraðsdómur vísaði frá sér máli, þar sem aðilja, er ætti hagsmuna að gæta, hefði eigi verið stefnt til réttargæzlu. Hæstiréttur felldi frávísunardóminn úr gildi, enda batt efnisdómur eigi aðra en aðilja dómsmálsins	925

b) Frá Hæstarétti.

Aðili uppboðsmáls áfrýjaði úrskurði uppboðsdóms, upp kveðnum 21. janúar 1964, með stefnu 12. marz 1965, að fengnu áfrýjunarleyfi sama dag. Þar sem lengri tími en þrír mánuðir var liðinn frá uppsögu úrskurðarins, er Dómsmálaráðuneytið veitti áfrýjunarleyfið, brast ráðuneytið heimild til þess, sbr. 4. gr. laga nr. 57/1949 og 1. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962. Var áfrýjunarmálinu því vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti ..	260
Aðili uppboðsmáls áfrýjaði með stefnu 6. apríl 1964 úrskurði uppboðsdóms, upp kveðnum 7. marz 1964, en útvistardómur gekk í því máli 1. júní 1964, og var málinu þá áfrýjað af nýju með stefnu 9. júní 1964. Áfrýjunarfrestur samkvæmt 2. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949 var liðinn, er fyrri áfrýjunarstefnan var út gefin. Að svo vöxnu var síðara áfrýjunarmálinu sjálfkrafa vísað frá Hæstarétti	353
Lagaheimild brast til kæru úrskurðar skiptadóms um endurupptöku á uppskrift á búi, sem var undir skiptum, sbr. c-lið 2. töluliðs 21. gr. laga nr. 57/1962. Málinu var vísað frá Hæstarétti	372
Héraðsdómur ómerktur og máli vísað heim í hérað	406
S og U var á bæjarþingi 19. júní 1964 dæmt að greiða B fé óskipt. S áfrýjaði málinu með stefnu 16. október 1964, að fengnu áfrýjunarleyfi 12. s. m. B áfrýjaði málinu á hendur S og U báðum með stefnu 21. október 1964. Loks áfrýjaði U málinu með stefnu 30. apríl 1965, að fengnu áfrýjunarleyfi sama dag. B var áfrýjunin heimil samkvæmt 3. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962 gegnt S, sem áður hafði áfrýjað málinu, eins og getið var, en eigi að því er tók til U, þar sem meira en þrír mánuðir voru liðnir frá uppsögu héraðsdóms, er áfrýjunarstefna var tekin út, og áfrýjunarleyfi hafði eigi verið fengið, sbr. 1. og 2. mgr. nefndrar 20. gr. laga nr. 57/1962. Samkvæmt þessu var áfrýjunarmáli B gegn U vísað frá Hæstarétti	566
Samkvæmt 36. gr. laga nr. 57/1962 er aðilja rétt að skjóta aftur til Hæstaréttar innan mánaðar máli, sem fallið hefur niður, en heimild þessari verður ekki beitt oftár en einu sinni. Máli, sem öðru sinni hafði verið áfrýjað með skírskotun til nefndrar áfrýjunarheimildar, var því vísað frá Hæstarétti ..	716

B. Opinber mál.

a) Frá héraðsdómi.

- Hinn 21. september 1964 tók varðskip brezkan togara á úthafinu vegna ætlaðra ólöglegra veiða í landhelgi. Skipstjóri togarans sætti ákæru og var sakfelldur í héraði. Varðskipið hafði gefið togaranum stöðvunarmerki, en eigi var í ljós leitt, að hann hefði þá verið innan fiskveiðamarka. Að þjóðarétti áttu íslenskir dómstólar því eigi að svo stöddu dómsöguvald í máli skipstjórans. Var héraðsdómur því ómerktur og málinu vísað frá dómstólum 245
- Á ákæruskjali voru slíkir annmarkar, að það fullnægði ekki ákvæðum 2. töluliðs 2. mgr. 215. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961 og þótti eigi verða lagt til grundvallar dómi um efni máls. Efnisdómur, sem gengið hafði í héraði, var því ómerktur og ákæru í málinu vísað frá héraðsdómi 620

b) Frá Hæstarétti.

- Kærður var úrskurður sakadóms, þar sem hrundið var kröfu verjanda sökunauts um, að héraðsdómari viki sæti. Frá hendi sökunauts bárust Hæstarétti hvorki kröfur né greinargerð. Kærumálinu var því vísað frá dóminum 615
- Saksóknari ríkisins kærði úrskurð sakadóms um, að umboðsmanni erlends aðilja, sem sakaður var um brot gegn gjald-eyrslöggjöfinni, væri hvorki rétt né skylt að gera fyrir hönd nefnds aðilja dómsátt um refsingu á hendur honum. Lagaheimild brast til kæru úrskurðarins, og var málinu því vísað frá Hæstarétti 646

Frelssvipting.

- Í tilefni af kæru um óspektir unglinga færðu lögreglumenn hinn 14. maí 1962 piltinn Á, fæddan 22. ágúst 1943, á lögreglustöð, og var hann geymdur þar nokkra stund í fangaklefa. Af þessu tilefni voru Á, sem enga sök átti á misferli því, sem um var að tefla, dæmdar fóbætur úr ríkissjóði, sbr. 151. gr. laga nr. 82/1961 99
- Krafa um fóbætur vegna gæzluvarðhalds og geðrannsóknar manns, sem rannsókn hafði sætt vegna ætlaðs misferlis gegnt börnum sínum, elgi til greina tekin 195
- Hinn 13. nóvember 1962 flutti Ó vegna ætlaðs snjókasts drenginn Í, fæddan 9. október 1954, með valdi frá Eskihlíð í Reykjavík til skrifstofu sinnar í húsinu nr. 11 við Tjarnargötu og hélt honum þar um stund. Var Ó af þessu efni dæmd refsing samkvæmt 225. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og greiðsla fóbóta til Í 855

Frestur.

Úrskurður Hæstaréttar um veitingu frests í lögtaksmáli í héraði	238
Staðfestur úrskurður héraðsdóms um frest í máli til staðfestingar lögbandi	714

Fyrning kröfuréttinda.

Með bréfi til borgarfégetans í Reykjavík 10. júlí 1957 krafðist M hæstaréttarlögmaður þess f. h. erlends aðilja (G), að kyrrsettar yrðu eignir F til tryggingar skuld, að fjárhæð \$ 44.000.00, og var kyrrsetning framkvæmd dagana 12. og 29. júlí 1957. Til tryggingar tjónbótum vegna kyrrsetningarinnar afhenti M eiginvixil sinn, út gefinn 10. júlí 1957, að fjárhæð kr. 100.000.00, til greiðslu við sýningu. Máli, sem höfðað var til heimtu greindrar skuldar og staðfestingar kyrrsetningunnar, var vísað frá dómstólum með dómi Hæstaréttar 9. maí 1962, en M f. h. G var dæmt að greiða eigin konu F (U), sem gengið hafði inn í málið, málskostnað, kr. 100.000.00. Með stefnu 1. ágúst 1962 höfðaði U því næst mál og gerði m. a. þá kröfu, að henni yrði dæmt heimilt að gera fjárnám í nefndum tryggingarvixli, selja hann á opinberu uppboði og verja uppboðsandvirði hans til greiðslu málskostnaðar þess, sem getið var. Leitt var í ljós, að hvorki hafði víxillinn verið sýndur til greiðslu né neinar ráðstafanir verið gerðar til geymslu víxilréttarins. Voru því allar kröfur samkvæmt víxlinum fyrndar, sbr. 1. mgr. 34. gr., 1. mgr. 70. gr., 1. mgr. 77. gr. og 1. mgr. 78. gr. víxillaga nr. 93/1933. Heimild til fjárnáms í víxlinum og til ráðstöfunar uppboðsandvirðis hans gat því ekki varðað hagsmuni U að lögum	124
Með héraðsdómi 13. maí 1952 var M dæmt að greiða E kr. 16.201.67 ásamt 6% ársvöxtum frá 16. janúar 1951 til greiðsludags og málskostnað, kr. 2.500.00. Með bréfi til yfirborgarfégetans í Reykjavík 30. janúar 1964 var þess af hendi E æskt, að fjárnám yrði gert í eignum M til tryggingar dóm-skuldinni, að frádregnum kr. 2.550.00, er goldizt hefðu. Er fjárnámsbeiðnin var tekin fyrir í fégetadómi hinn 3. júlí 1964, var liðinn 10 ára fyrningarfrestur á dómkröfum samkvæmt 4. gr. fyrningarlaga nr. 14/1905. M krafðist þess, að synjað yrði um framkvæmd fjárnáms, með því að dómkrafan væri fyrnd. Var því úrlausnarefni, hvort nokkur atvik hefðu varnað fyrningu, en dómur er aðfararheimild, meðan krafa samkvæmt honum er ófyrnd. Hinn 8. október 1957 fékk lögmaður E í hendur yfirlýsingu M, dags. 8. september 1957, þar sem M staðfestir loforð, er hann hefði gefið 7. s. m., um „að ljúka greiðslu á framanskráðri dóm-skuld með 50% af hinni upprunalegu upphæð, sem var kr.	

16.201.67, eða með kr. 8.100.83 ... auk dæmds málskostnaðar, kr. 2.550.00, og 6% vaxta af kr. 8.100.83 frá 16. jan. 1951 til greiðsludags“. Eigi þótti með vissu verða ráðið af yfirlýsingunni, að M hefði í merkingu 6. gr. laga nr. 14/1905 viðurkennt af dómskuldinni meira en hann lofaði að borga. Viðurkenning á dómskuld getur samkvæmt nefndri 6. gr. varnað fyrningu, og hófst því nýr 10 ára fyrningarfrestur hinn 8. október 1957, að því er tók til kr. 8.100.83 af höfuðstól dómskuldarinnar, dæmds málskostnaðar og 6% ársvaxta af nefndri fjárhæð frá 16. janúar 1951 til 8. september 1957, er greiðslu þeirra var lofað í skuldabréfi, eins og áður greinir, eftir að þeir voru fallnir í gjalddaga, sbr. niðurlagsákvæði 6. gr. laga nr. 14/1905 og 2. málslíð 1. tölul. 4. gr. sömu laga. Réttargerð til innheimtu dómkröfunnar hófst hinn 3. júlí 1964, og voru því ófyrndir vextir, er á féllu síðustu 4 árin þar á undan, samkvæmt 2. málslíð 1. tölulíðs 4. gr. sbr. 3. gr. nefndra laga. Hins vegar voru fyrndir vextir frá 8. september 1957 til 3. júlí 1960. M neitaði að hafa greitt upp í skuldina kr. 2.550.00, sbr. kröfugerð E, er kvað þá greiðslu hafa verið innta af hendi hinn 30. júlí 1959. Gegn mótmælum M voru sönnur eigi færðar á þá greiðslu. Nefndan dag var enginn hluti dómskuldarinnar fyrndur, og mátti E því eftir almennum reglum um greiðslur telja greiðsluna hafa gengið upp í þann hluta skuldarinnar, er síðar fyrntist. Samkvæmt þessu var dæmt fjárnám í eignum M til tryggingar kr. 8.100.83 ásamt 6% ársvöxtum frá 16. janúar 1951 til 8. september 1957 og frá 3. júlí 1960 til greiðsludags, málskostnaði í héraði, kr. 2.500.00, og svo kostnaði við fjárnám og eftirfarandi uppboð, ef til kæmi 841

Geðrannsókn.

Álitsgerð lækis um geðheilsu sakaðs manns 195, 583

Gjafsókn. Gjafvörn.

Sækjandi slysabótamáls fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti 32, 74

Móðir fær í barnsfaðernismáli gjafsókn í héraði og gjafvörn fyrir Hæstarétti 52

Sækjandi fébótamáls á hendur ríkissjóði samkvæmt 151. gr. laga nr. 82/1961 fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti, sbr. 3. tölulíð 154. gr. sömu laga 99

Sækjandi slysabótamáls fær gjafsókn fyrir Hæstarétti 146

Aðili, sem afsalað hafði ríkissjóði jörð og krefst riftingar sölugerningsins, fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti 169

Varnaraðiljar, sem auk ríkissjóðs var stefnt í sama máli, fá gjafvörn í héraði og fyrir Hæstarétti 169

Aðili, sem krefst fébóta vegna gæzluvarðhalds og geðrannsóknar, fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti	195
Kona, sem krefst vinnulauna úr hendi sambýlismanns síns, fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti	231
Hreppsfélag fær gjafsókn fyrir Hæstarétti í útsvarsmáli	759
Aðili krefst skaðabóta af sveitarfélagi vegna skipulagsbreytingar og fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti	773
Kona fær gjafsókn fyrir Hæstarétti í lögtaksmáli til tryggingar lífeyris- og meðlagskröfu á hendur eiginmanni sínum	789
Aðili erfðamáls fær gjafsókn í héraði	796
Sækjandi slysabótamáls fær gjafsókn í héraði	824

Gjaldþrot.

K veitingamaður varð gjaldþrota hinn 16. september 1964. Hann hafði keypt húsgögn og annan búnað til veitingahúss síns hjá H h/f fyrir kr. 661.753.49, og var fjárhæð þessi ógreidd, er bú K var tekið til skiptameðferðar. Af hendi H h/f var þess krafizt, að munir þeir, sem um var að tefla, yrðu afhentir því, þar sem svo hefði samizt, að þeir skyldu vera eign þess, unz andvirði þeirra hefði verið að fullu greitt. K játaði, að slíkt samkomulag hefði verið gert. Skriflegur samningur hafði hins vegar eigi verið gerður, og sönnur voru ekki að því leiddar, að H h/f og K hefðu, áður en afhendingin fór fram, samið um það með tilgreiningu hvers munar um sig, að munirnir skyldu vera eign seljanda, þar til andvirði þeirra hefði að fullu verið goldið honum. Að svo vöxnu voru eigi efni til að taka kröfu H h/f til greina 18

Greiðsla.

Hinn 3. september 1962 gerði S kauptilboð í kjallaraíbúð J, kr. 350.000.00, er greiðast skyldu með kr. 150.000.00 í reiðufé við útgáfu afsals og kr. 200.000.00 með skuldabréfi. Hinn 4. s. m. ritaði J á kauptilboðið: „Samþykkur framanrituðu tilboði með því að söluverð sé kr. 380.000.00“, og sama dag ritaði S á tilboðið: „Samþykkur framanritaðri breytingu“. Þar sem þess var ekki getið í greindu samkomulagi aðilja, hvernig þær kr. 30.000.00, sem kaupverðið átti að hækka um, skyldu greiðast, fór um það eftir meginreglunni í 14. gr. laga um lausafjárkaup nr. 39/1922, þ. e. að greiða bar þær í peningum við útgáfu afsals. Þá greiðslu bauð S hins vegar aldrei fram, með því að hann taldi umrædda hækkun eiga að koma á skuldabréfið. Var J því sýknaður af kröfu S um útgáfu afsals fyrir íbúðinni 63

B hafði fengið í hendur tékkávisun, út gefna til handhafa og að fjárhæð kr. 24.800.00. Hann fól K hinn 24. desember 1962 að greiða með ávisun þessari Gjaldheimtunni í Reykjavík

- skattgjöld sín, kr. 11.374.00. Í skrifstofu Gjaldheimtunnar var tekið við ávísuninni, sem K hafði ábakið, á þeirri augljósu forsendu, að innstæða væri fyrir henni, kvittun var veitt fyrir skattgjöldum B, og mismunur fjárhæða ávísunar og skattgjalda, kr. 13.426.00, var greiddur í reiðufé, sem rann til B. Innstæða reyndist engin fyrir ávísuninni, enda hafði bankareikningi, sem hún var gefin út á, verið lokað. Að svo vöxnu varð skattkrafa Gjaldheimtunnar á hendur B virk af nýju, og var honum dæmt að endurgreiða að fullu ávísunarfjárhæðina, kr. 24.800.00 314
- Eignarnemandi (H) tók það, sem eignarnámi hafði sætt, í sínar vörzlur og greiddi eignarnámsþolanda (B) eignarnámsbætur samkvæmt undirmati, sem hann vildi setta sig við. Sama dag og eignarnámsbæturnar voru af hendi inntar, ritaði umboðsmaður H Hæstarétti bréf og fór þess á leit, að Hæstiréttur nefndi þrjá menn til þess að framkvæma yfirmat á verðmætum þeim, sem um var að tefla, sbr. 7. gr. laga nr. 61/1917, en umboðsmaður B mótmælti dómkvaðningunni. Samkvæmt 2. mgr. 4. gr. laga nr. 61/1917 má eignarnemandi taka það, sem eignarnumið hefur verið, í sína vörzlu, án þess að hindrað verði með áfrýjun matsgerðar, gegn því að greiða matsverðið og allan áfallinn kostnað. Ef eignarnemandi velur þessa leið, getur hann hvorki samkvæmt nefndu lagaboði né meginreglu laga um greiðslur fyrir keypt verðmæti heimt aftur hið greidda fé, þótt yfirmat verði lægra en undirmat. Að svo vöxnu var synjað um dómkvaðningu þá, sem krafizt var af hendi H 630
- Með héraðsdómi 13. maí 1952 var M dæmt að greiða E kr. 16.201.67 ásamt 6% ársvöxtum frá 16. janúar 1951 til greiðsludags og málskostnað, kr. 2.500.00. Hinn 30. janúar 1964 var af hendi E krafizt fjárnáms hjá M til tryggingar dómskuldinni, að frádregnum kr. 2.550.00, er M hefði greitt hinn 30. júlí 1959, en þá greiðslu taldi E eiga að meta viðurkenningu á dómskuldinni í heild. M mótmælti því, að greiðsla þessi hefði verið af hendi innt, og var það ósannað. Kom því ekki til álita, hvort slík greiðsla kynni að hafa rift fyrningu dómskuldarinnar, sem að nokkru var ófyrnd af öðrum ástæðum. Þann dag, sem E kvað M hafa galdið umræddar kr. 2.550.00, þ. e. 30. júlí 1959, var enginn hluti dómskuldarinnar fyrndur, og var E rétt samkvæmt almennum reglum um greiðslur að telja fjárhæðina borgun upp í þann hluta skuldarinnar, sem fyrndur var, er réttargerðir hófust í fjárnámsmálinu 841

Gæzluvarðhald.

- Fébótakrafa vegna gæzluvarðhalds eigi tekin til greina 195

Gæzluvarðhaldstími kemur til frádráttar dæmdri refsivist	358,
	389, 583
Gæzluvarðhaldsúrskurður staðfestur	681, 685, 689, 693, 696, 700, 787

Hald.

Hinn 6. október 1964 var skipstjóri brezks togara kærður fyrir fiskveiðabrot. Var togaranum stefnt til Ísafjarðar, þar sem hald var á hann lagt, jafnframt því sem rannsókn málsins hófst fyrir sakadómi. Eftir að ákæra á hendur skipstjóranum hafði verið gefin út, krafðist verjandi hans þess, að aflétt yrði haldi á togaranum ásamt afla og veiðarfærum. Er krafa þessi var fram borin, beið skipstjóri togarans dóms, þar á meðal um þá kröfu ákærvalds, að dæmd yrði upptaka afla og veiðarfæra, er voru um borð í togaranum. Þar sem áfellsdómur um veiðibrot, ef því var að skipta, hafði í för með sér upptöku afla og veiðarfæra, var héraðsdómara skylt að tryggja, að það, sem upptöku kynni að sæta, yrði fyrir hendi, er til fullnustu dóms kæmi. Þegar að svo vöxnu var staðfestur úrskurður héraðsdóms, sem hafnaði greindri kröfu verjandans	894
---	-----

Haldsréttur.

Haldsréttur, sem farmflytjandi hafði gegnt eiganda vöru og tilkallsaðilja, gat ekki haggð forgangsrétti ríkissjóðs til uppboðsandvirðis vörunnar til lúkningar vangoldnum aðflutningsgjöldum á undan kröfu farmflytjandans um greiðslu farmgjalds og geymslukostnaðar, sbr. 160., 235. og 244. gr. siglingalaga nr. 56/1914 og 28. og 29. gr. laga nr. 68/1956 um tollheimtu og tolleftirlit	260
--	-----

Hegningarauki.

Hinn 28. júlí 1964 var S dæmt fangelsi 6 mánuði fyrir skjalfals, er hann hafði framið 30. desember 1961. Samkvæmt ákæru 5. maí 1965 var S sóttur til sakar fyrir að hafa falsað nafn framseljanda á tékkávísun og selt hana 7. nóvember 1963. Fyrir þá háttsemi var S dæmt fangelsi 10 mánuði samkvæmt 1. mgr. 155. gr. sbr. 1. mgr. 78. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940	847
---	-----

*Heimvísun. Sjá ómerking.**Hjón.*

Konunni S, sem gift var hafði R hinn 21. september 1963, var hinn 10. apríl 1964 dæmt að greiða B kr. 57.551.64, og hinn 30. júlí 1964 var í fúgetadómi tekið fyrir að gera fjárnám til tryggingar dómskuldinni, R, sem kom fyrir fúgetadóminn,

- vísaði á til fjárnáms kjallaraíbúð, sem var hjúskapareign hans. Samkvæmt 25. gr. laga nr. 20/1923 bar R ekki ábyrgð á dómskuldinni, og var honum því óskýlt að hlíta aðför í hjúskapareign sinni. Þar sem eigi var í ljós leitt, að fógeti hefði leiðbeint R, sem var ólögfróður, um þessi efni, var hann óbundinn af fjárnámi í nefndri íbúð 224
- Bú hjóna var undir skiptameðferð vegna skilnaðar þeirra, og fór uppskrift á eignum búsin fram í októbermánuði 1963. Mat á eignarhluta búsin í fyrirtæki fór fram 24. október 1963 í viðurvist mannsins (S) og eftir tilvísun hans. Rúmu ári síðar, eða 16. nóvember 1964, krafðist S mats eignarhlutans af nýju, en frá því að undirmatið fór fram, hafði hann sjálfur rekið fyrirtækið. Að svo vöxnu hafði S fyrir-gert rétti sínum til yfirmats, þegar krafa var um það gerð 746
- Í leyfisbréfi Dómsmálaráðuneytis til skilnaðar að borði og sæng var mannum (S) samkvæmt 55. gr. laga nr. 39/1921 gert að greiða konunni (M) lífeyri, meðan greindur skilnaður stæði, og með úrskurði sakadómara hafði S samkvæmt 15. gr. laga nr. 57/1921 verið gert að greiða meðlag með konunni, eftir að þau slitu samvistir. M krafðist lögtaks hjá S til tryggingar greiðslum samkvæmt heimildum þessum. Vegna annmarka á meðlagsúrskurðinum taldist hann ekki gild lögtaksheimild. Hins vegar var lögtak dæmt á hendur S til tryggingar greiðslu lífeyris samkvæmt leyfisbréfi Dóms-málaráðuneytisins 789
- Bú hjónanna M og S var undir skiptameðferð vegna skilnaðar þeirra. Móðir mannsins lýsti kröfu í búið, að fjárhæð kr. 285.000.00. Með samkomulagi aðilja voru upp í kröfuna greiddar kr. 100.000.00. Hjónin voru hins vegar eigi ásátt um greiðslu eftirstöðvanna, kr. 185.000.00. En samkvæmt gögnum málsins þóttu ekki efni til að vefengja kröfuna, sem því var tekin til greina 889

Húftrygging. Sjá vátrygging.

Húsaleiga. Sjá leiga.

Ítrekun.

- Togaraskipstjóra dæmt fangelsi og fésekt fyrir ítrekað fisk-veiðabrot 907
- Bifreiðarstjóra dæmt varðhald og ökuleyfisvæpting ævilangt fyrir ítrekaða ölvun við akstur bifreiðar 922

Jarðhiti. Sbr. kaup og sala.

- Rifting afsals um jarðhitaréttindi vegna vanefnda kaupanda .. 268

Kaup og sala.

- K hóf rekstur veitingahúss í Reykjavík 11. apríl 1962. Hafði hann keypt innanstokksmuni og tæki til veitingahússins hjá H h/f fyrir kr. 661.753.49, sem hann hafði eigi greitt, er hann varð gjaldþrota hinn 16. september 1964. Af hendi H h/f var þess krafizt, að munir þeir, sem um var að tefla, yrðu afhentir því úr þrotabúinu, þar sem kaupin hefðu verið gerð á þeim grundvelli, að þeir væru eign seljanda, unz andvirði þeirra hefði verið að fullu greitt. En sönnur voru ekki leiddar að því, að H h/f og K hefðu, áður en afhending fór fram, samið um það með tilgreiningu hvers munar, að munirnir skyldu vera eign H h/f, þar til þeir hefðu verið greiddir. Að svo vöxnu var krafa H h/f eigi tekin til greina 18
- S gerði hinn 3. september 1962 kauptilboð í kjallaraíbúð J fyrir kr. 350.000.00, sem greiðast skyldu með kr. 150.000.00 í peningum við útgáfu afsals og kr. 200.000.00 með skuldabréfi. Hinn 4. s. m. ritaði J á kauptilboðið: „Samþykktur framanrituðu tilboði með því að söluverð sé kr. 380.000.00“, og sama dag ritaði S á tilboðið: „Samþykktur framanritaðri breytingu“. Þar sem þess var ekki getið í samningi aðilja, hvernig þær kr. 30.000.00, sem kaupverðið átti að hækka um, skyldu greiðast, fór um það eftir meginreglunni í 14. gr. laga nr. 39/1922, þ. e. að greiða bar þær í peningum við útgáfu afsals. Þá greiðslu bauð S aldrei fram, með því að hann taldi umrætt skuldabréf eiga að hækka um þá fjárhæð. Var J því sýknaður af kröfu S um útgáfu afsals 63
- Með samningi 17. október 1962 keyptu þeir K og Y byggingarlóð í Reykjavík af A og tveimur sameigendum hans, en lofuðu jafnframt að selja A íbúð í húsi, er þeir hugðust reisa á lóðinni, á sama verði og hliðstæðar íbúðir þar yrðu seldar öðrum. En kaupréttur A skyldi falla niður, ef A hefði ekki neytt hans, áður en húsið yrði fokhelt. Seint á árinu 1963 var F h/f stofnað, og var því félagi ætlað það hlutverk að reisa hús það, sem getið var. Af því efni afsöluðu A og sameigendur hans lóðinni til félagsins hinn 7. janúar 1963. Í apríl 1963 afhenti F h/f A uppkast að samningi um kaup á íbúð þeirri í húsinu, sem hann hafði fengið kauprétt að, og skyldi verð íbúðarinnar, tilbúinnar undir tréverk, vera kr. 380.000.00. Eigi hreyfði A því, að það væri óhagkvæmara verð en aðrir kaupendur íbúða í húsinu sættu. A sinni máli þessu eigi um sinn. Í júlímánuði 1963 komu fram tilmæli F h/f um hækkun kaupverðsins í kr. 460.000.00, en A hafnaði þeim. Seint í september 1963 bauð F h/f því næst A, að undirritaður yrði um íbúðina kaupsamningur, sem yrði að öllu leyti samhljóða samningsuppkastinu frá aprílmánuði s. á. Á þetta vildi A ekki fallast, en fór þá fram

- á að fá íbúðina, skemmra á veg komna en gert hafði verið ráð fyrir í uppkastinu, fyrir kr. 300.000.00. F h/f hafnaði þessum tilmælum og seldi íbúðina öðrum 12. október 1963, en samkvæmt vottorði byggingarfulltrúans í Reykjavík varð húsið fokhelt 25. september 1963. Er A loks með bréfi 22. október 1963 krafðist samningsgerðar í samræmi við uppkast það, sem F h/f hafði gert og hann fengið í hendur, var kaupréttur hans niður fallinn 153
- Ríkisstjórninni var með lögum nr. 29/1939 heimilað að taka eignarnámi eða leigunámi jörðina Varmahlíð í Skagafirði til afnota fyrir héraðsskóla. Ríkisstjórnin ákvað að nota heimild þessa og taka jörðina eignarnámi, en áður en það kom til framkvæmda, seldi eigandi jarðarinnar, V, hana ríkissjóði með afsalsgerningi 9. janúar 1940. Voru engir gallar á gerningi þessum, sem valdið gætu ógildingu hans. Krafa V um riftingu kaupsins var því ekki tekin til greina 169
- Með samningi 17. ágúst 1945 seldi P sýslusjóði Austur-Húnavatnssýslu jarðhitaréttindi á jörð sinni Reykjum á Reykjabraut. Af hendi P var fyrir afsali nefndra réttinda sett það skilyrði, að komið yrði „upp að Reykjum skóla eða annarri menningarstarfsemi fyrir sýsluna“ innan tíu ára. Vegna vanefnda þessa skilyrðis af hendi sýslunnar var eftir kröfu P dæmd rifting kaupsins gegn endurgreiðslu kaupverðs 268
- R keypti af G varahlut í bifreið og greiddi kaupverðið að fullu. Hlutur þessi reyndist ekki nothæfur í bifreið þá, sem um var að tefla. Eins og á stóð, var tekin til greina krafa R um riftingu kaupsins og endurgreiðslu kaupverðsins, sem nam kr. 6.950.00 382
- Sænskt félag (K) veitti með samningi 29. nóvember 1956 íslenzku félagi (S) afnotarétt tiltekinnar aðferðar við múrhúðun. Þá skuldbatt K sig til að sjá S fyrir kunnáttumanni um vinnuaðferð þá, sem um var að tefla, og láta síðan í té nauðsynlegan vélabúnað. Fyrir réttindi samkvæmt samningnum greiddi S s. kr. 5.000.00, svo sem áskilið var. Á árinu 1957 lét K S í té ýmis tæki og búnað, og nam kaupverð þess varnings s. kr. 8.169.60. Þar af greiddi S s. kr. 3.000.00 hinn 9. september 1958. Er K sótti S um eftirstöðvarnar, s. kr. 5.169.60, bar S það fyrir sig, að múrhúðunar- aðferðin hefði reynzt ónothæf, og ættu því þær s. kr. 5.000.00, sem hann hafði greitt fyrir heimild til notkunar hennar, að reiknast upp í kaupverð tækjanna. Eigi varð séð, að S hefði hreyft þessum atriðum fyrr en í dómsmálinu, og eigi flutti hann fyrir dómi fram nein viðhlitandi rök fyrir því, að múrhúðunaraðferðin væri ónothæf. Krafa K um greiðslu s. kr. 5.169.60 var því tekin til greina 410

Ungur maður, J, brauzt inn í birgðageymslu Rafveitu Keflavíkur, stal þar 680 kg af rafmagnsvír, flutti þýfið til Reykjavíkur og seldi það þar fyrir kr. 7.634.00 S h/f, sem lét brytja vírinn niður án þess að kanna heimildir J á honum. Rafveitan sótti J og S h/f um skaðabætur, og var þeim í héraði dæmt að greiða óskipt kr. 31.000.00. S h/f áfrýjaði héraðsdóminum og krafðist sýknu. Þegar lítið var til magns og gæða vírs þess, sem um var að tefla, ungs aldurs J og annarra atvika, var starfsmönnum S h/f metið það til gáleysis, að þeir keyptu vírinn og tóku að hagnýta hann, eins og áður greinir. Niðurstaða héraðsdóms var staðfest, að því er varðaði S h/f 452

S keypti hinn 9. marz 1959 notaða bifreið. Var vél hennar þá úrbrædd og S um það kunnugt. Ófullkomin bráðabirgðaviðgerð fór fram á bifreiðinni, og framkvæmdi hana maður, sem ekki var iðnlærður bifvéla virki, með aðstoð S. Bróðir S, G, keypti bifreiðina þannig á sig komna um áramótin 1959/1960. Hinn 17. febrúar 1960 seldi G því næst bifreiðina J. Í sambandi við kaupin lét G þess getið, að vél bifreiðarinnar hefði brætt úr sér, en viðgerð hefði farið fram, og væri „bifreiðin í ágætu lagi“. Ásigkomulag bifreiðarinnar var ekki í samræmi við þessa lýsingu, og var bifreiðin svo gölluð, að til riftingar kaupsins mátti leiða samkvæmt 1. mgr. 42. gr. laga nr. 39/1922, enda var bifreiðin haldin slíkum galla, að þess var ekki að vænta, að J yrði hans var við venjulega skoðun, sbr. 47. gr. nefndra laga. J lýsti því, að gallans hefði orðið vart í aprílmánuði 1960, og hefðu kvörtun og krafa um riftingu kaupsins verið hafðar uppi við G í sama mánuði. Við það kannaðist G. Samkvæmt því bar J fyrir sig í tæka tíð, að bifreiðinni væri ábótavant, sbr. 52. gr. laga nr. 39/1922. Eftir kröfu J var rifting bifreiðar kaupanna og endurgreiðsla kaupverðs bifreiðarinnar dæmd á hendur G 492

Með kaupsamningi 10. apríl 1961 skuldbatt S sig til að selja J efri hæð húss, sem var í smíðum í Reykjavík, og var afsal fyrir húshlutunum gefið út á nafn eiginkonu J hinn 16. janúar 1962. Samkvæmt kaupsamningnum skyldi húshlutinn afhendast uppsteyptur og „þak vera fullsteypt og múrhúðað að fullu“. J og kona hans létu á sinn kostnað einangra innanvert loft íbúðar sinnar, sem steypt var og múrhúðað að utan. Kröfðu þau hjónin S síðan um greiðslu kostnaðar af einangruninni í réttu hlutfalli við eignarhluta hans í húsinu. En þar sem slík krafa varð hvorki byggð á kaupsamningnum né teikningu af húsinu, sem J hafði kynnt sér, áður en kaupin voru ráðin, var S dæmd sýkna 819

*Kaupgjald. Sjá vinnulaun.**Kjarasamningar. Sjá lögskráning sjómanna.**Kvöð.*

Með gerningi 21. marz 1914 lagði K þær kvaðir á eignarjörð sína „Reyki á Reykjabraut, þannig að þær eru hér eftir óbreytanlegar af eiganda eða umráðamanni jarðarinnar, hver sem hann kann að verða“, að sýslunefnd Austur-Húnavatnssýslu skyldi hafa frjáls afnot af sundlaugarstæði, landi undir skýli á hentugum stað við sundlaugina, vatni úr Reykjahver og bæjarlæk til sundlaugar og eigi minna en 600 fermetra lendu undir leikvöll. Afnot þessi voru endurgjaldslaus, en því skilyrði bundin, „að sýslunefnd Austur-Húnavatnssýslu annist um og ábyrgist, að hinn umræddi sundpollur sé nothæfur á hverju vori til sundkennslu“. Hinn 17. ágúst 1945 afsalaði P, sonur K, sem þá var orðinn eigandi Reykja, sýslunefnd Austur-Húnavatnssýslu „öllum jarðhitaréttindum jarðarinnar“ með nokkrum nánar greindum takmörkunum ásamt allstórum landsvæðum. Var sala þessi ýmsum skilyrðum bundin, þar á meðal að kaupandi ábyrgðist, að komið yrði upp að Reykjum innan tíu ára skóla eða annarri menningarstarfsemi fyrir sýsluna. Í dómsmáli, sem P höfðaði með stefnu 31. janúar 1959, krafðist hann riftingar bæði gerningsins frá 21. marz 1914 og afsalsins frá 17. ágúst 1945. Vegna vanefnda sýslufélagsins á skilmálum afsalsins var það úr gildi felld. P taldi kvaðagerninginn hafa fallið niður við tilkomu afsalsgerningsins, sem tekið hefði til allra sömu atriða sem kvöðin og auk þess verið víðfeðmari. En eigi var á það fallizt. Sundlaug þeirri, sem um var að tefla, og starfrækslu hennar var í ýmsu áfátt, en eins og á stóð þóttu ekki næg efni til riftunar kvaðagerningsins af þeim sökum 263

Með samningi við borgarstjórn Reykjavíkur tóku þrír menn hinn 25. ágúst 1945 á leigu lóðina nr. 40—42—44 við Miklubraut í Reykjavík og reistu þar síðan þrjú sambyggð íbúðarhús. Samkvæmt umsókn þeirra samþykktu byggingaryfirvöld Reykjavíkur hinn 28. nóvember og 5. desember 1946 að skipta nefndri lóð í þrjár lóðir, nr. 40, 42 og 44, og skyldu vera „2 m breið gangréttindi um lóðina nr. 44 inn á lóðina nr. 42“, eins og segir í ályktun byggingarnefndar og bæjarstjórnar Reykjavíkur. Nefndir lóðarleigutakar afsöluðu hinn 19. nóvember og 8. desember 1947 K efri hæð og P neðri hæð hússins nr. 44, en P varð eigandi kjallaraíbúðar hússins. Þessum aðiljum leigði borgarstjóri síðan lóðina nr. 44 með samningi 14. og 20. nóvember 1947, og um sama leyti

var gerður leigusamningur við eigendur hússins nr. 42 um lóð þess húss. Jafnframt var úr gildi felldur lóðarleigusamningurinn frá 25. ágúst 1945. Ákvæðum þeim um gangréttindi, er áður getur, var ekki þinglýst. Hins vegar var þinglýst nefndum afsölum á húsinu nr. 44 og hinum nýju lóðarleigusamningum, en í þeim gerningum var umrædds gangréttar ekki getið. Eftir þinglýsingu þessara skjala urðu eigendaskipti að íbúðum í húsunum nr. 42 og 44. Á árinu 1948 hófu eigendur hússins nr. 44 framkvæmdir á lóð sinni, reistu girðingu á mörkum hennar og lóðarinnar nr. 42 og lögðu gangstéttir austan og sunnan húss síns. Árið 1962 hóf einn eigenda hússins nr. 42 að rjúfa hlið á nefnda girðingu vegna gangréttar, sem hann taldi eigendur þess húss eiga um lóðina nr. 44, en eigendur þess húss lögðu þá lögbann við þeim aðgerðum hans. Í dómsmáli, er eigendur hússins nr. 42 höfðuðu með stefnu 20. maí 1963, kröfðust þeir viðurkenningar á rétti sínum til tveggja metra breiðrar gangbrautar um lóðina nr. 44 út á Miklubraut. Í eignarskjölum og lóðarréttinda þeirra K, Þ og P var eigi áskilinn umferðarréttur um lóð þeirra frá húsinu nr. 42, og eigi varð þeim ætluð vitneskja um, að yfirvöld og íbúar hússins nr. 42 gerðu kröfu um slík réttindi. Uppsetning girðingar án andmæla af annarra hálfu var því til styrktar, að eigendur hússins nr. 44 mættu telja sig hafa óskoraðan rétt yfir lóð sinni. Síðari eigendur hússins máttu og eftir ummerkjum ætla, að umferðarréttur annarra um lóðina væri ekki fyrir hendi. Slík kvöð varð því ekki á lögð, nema frjálsir samningar um það tækjust eða eignarnám kæmi til. En skýra bar ákvæði 1. mgr. 8. gr. og 1. mgr. 9. gr. byggingarsamþykktar Reykjavíkur nr. 195/1945 um greiðan aðgang að götu með þeim takmörkunum, sem leiðir af eignarréttinum. Samkvæmt þessu voru dómkröfur eigenda hússins nr. 42 við Miklubraut eigi til greina teknar 727

Kynferðisbrot. Sjá skírlífisbrot.

Kyrrsetning.

Kyrrsetningargerð staðfest til tryggingar dæmdum fjárhæðum 231

Kærufjárhæð. Sjá kæruleyfi.

Kæruleyfi.

Dómsmálaráðherra veitir leyfi til kærú frávisunardóms, enda þótt málsfjárhæð næmi eigi kr. 5.000.00. Var leyfið talið fullnægja skilyrðum laga nr. 57/1962, þar sem úrslit máls voru mikilvæg frá almennu sjónarmiði 766

Kærumál.

a) Einkamál.

1. Dómhæfi.

- H stefndi biskupi landsins og gerði á hendur honum kröfur, varðandi sakarefni, sem lög og landsréttur taka ekki til, sbr. 66. gr. laga um meðferð einkamála í héraði nr. 85/1936. Málinu var vísað frá héraðsdómi 193

2. Frávísun.

- S, til heimilis í Brimnesi í Eyjafjarðarsýslu, höfðaði á bæjarþingi Reykjavíkur mál gegn G, til heimilis að Bergstaðastræti 10 C, Reykjavík, til greiðslu skuldar. Málinu var vísað frá bæjarþinginu, með því að það hefði ekki verið lagt til sátta fyrir sáttanefnd. En þar sem málið var samkvæmt lögum nr. 46/1950 undanþegið sáttatilraun fyrir sáttamönnum, var frávísunardómur bæjarþingsins úr gildi felldur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar 30
- Vísað frá héraðsdómi máli, varðandi sakarefni, sem lög og landsréttur taka ekki til, sbr. 66. gr. laga um meðferð einkamála í héraði nr. 85/1936 193
- Víxilmáli vísað frá héraðsdómi, þar sem um ógildan víxil var að tefla, með því að skráður gjalddagi var liðinn, er skjalið var út gefið, sbr. 1. gr. víxillaga nr. 93/1933 252
- Kærður var úrskurður skiptadóms um, að uppskrift bús undir skiptum skyldi endurupptekin að hluta. Máli þessu var vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild brast til kæru þess, sbr. c-lið 2. töluliðs 21. gr. laga nr. 57/1962 372
- Víxilmáli, sem höfðað var á röngu varnarþingi, vísað frá héraðsdómi 439
- Þinglýsing og ákvörðun gjalds fyrir þinglýsingu samkvæmt VI. kafla laga nr. 40/1954 eru dómsathafnir. Máli, sem höfðað hafði verið á bæjarþingi til endurheimtu þinglýsingargjalds, sem þinglýsingardómari hafði ákveðið, var því vísað frá bæjarþinginu 766
- Héraðsdómari vísaði máli frá sér, með því að aðilja, sem hefði hagsmuna að gæta, hafði ekki verið stefnt til réttargæzlu. Hæstiréttur felldi frávísunardóminn úr gildi, enda batt efnisdómur einungis aðilja dómsmálsins 925

3. Frestur.

- Frestur veittur í lögtaksmáli 238
- Frestur í máli til staðfestingar lögbanni veittur til gagnaöflunar 714

4. Sáttir.

Héraðsdómari vísaði frá dómi máli, með því að eigi hafði verið leitað sátta í því fyrir sáttanefnd. En þar sem málið var samkvæmt lögum nr. 46/1950 undanþegið sáttameðferð fyrir sáttamönnum, var frávísunardómurinn úr gildi felldur .. 30

5. Vitni.

Í meiðyrðamáli var bankastjóri Búnaðarbanka Íslands krafinn vættis um skipti bankans og tiltekinna aðilja. Samkvæmt 126. gr. laga um meðferð einkamála í héraði nr. 85/1936 verða embættismenn og sýslunar eigi krafðir vættis um það, sem þeir hafa fengið vitneskju um í starfa sínum og leynt á að fara, nema hagsmunir ríkis eða almennings séu í húfi eða sá leyfi, sem með á. Í 2. mgr. 93. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961 er kveðið svo á, að opinberir starfsmenn verði ekki krafðir vitnisburðar um slík efni, nema ráðherra leyfi. Bankastjórinn var krafinn vættis um efni, sem leynt átti að fara og hann hafði fengið vitneskju um í starfa sínum, sbr. 3. mgr. 56. gr. laga um Búnaðarbanka Íslands nr. 115/1941. Leyfis ráðherra, er í hlut átti, hafði ekki verið aflað. Þegar af þeirri ástæðu var synjað um að leggja fyrir bankastjórann spurningar þær, sem um var að tefla 649

Landsbanka Íslands dæmt skylt að láta ríkisskattstjóra í té skýrslur um skipti bankans og tiltekinna aðilja 930

6. Þagnarskylda.

Sjá: 5. Vitni 649, 930

b) Opinber mál.

1. Ferðabann.

Staðfestur sakadómsúrskurður, þar sem hrundið var kröfu sökunauts um afnám banns við brottför hans úr lögsagnarumdæmi 723

2. Frávísun.

Verjandi sökunauts kærði til Hæstaréttar úrskurð sakadóms, þar sem hrundið var kröfu um, að héraðsdómari viki sæti. Verjandinn gerði engar kröfur í málinu fyrir Hæstarétti og sendi enga greinargerð þangað. Að svo vöxnu var kærumálinu vísað frá Hæstarétti 615

Máli vísað frá Hæstarétti, með því að heimild til kæru þess var ekki í lögum 646

3. Gæzluvarðhald.

Gæzluvarðhaldsúrskurður staðfestur 681, 685, 689, 693, 696, 700, 787

4. Hald.

Hinn 6. október 1964 var skipstjóri á brezkum togara kærður fyrir ólöglegar botnvörpuveiðar í landhelgi. Var togaranum stefnt til Ísafjarðar, þar sem hald var á hann lagt, jafnframt því sem rannsókn málsins hófst fyrir sakadómi. Ákæra var gefin út 7. október 1964. Verjandi ákærða krafðist þess næsta dag, að aflétt yrði haldi á togaranum ásamt afla og veiðarfærum. Er krafa þessi var fram borin, beið skipstjóri togarans dóms í héraði, þar á meðal um þá kröfu ákærvalds, að dæmd yrði upptaka alls afla og veiðarfæra, er þá voru um borð í togaranum. Þar sem áfellsdómur um veiðibrot, ef því yrði að skipta, hafði í för með sér upptöku afla og veiðarfæra, var héraðsdómi skylt að tryggja, að það, sem upptöku kynni að sæta, yrði fyrir hendi, er til fullnustu dóms kæmi. Þegar að svo vöxnu var staðfestur úrskurður héraðsdóms, þar sem hrundið var þeirri kröfu verjandans, er getið var 894

Landamerkjamálar.

Jarðirnar Þórormstunga og Saurbær liggja gegnt hvor annarri og hvor sínum megin við Vatnsdalsá, Þórormstunga austan og Saurbær vestan árinna. Deilt var um sameiginleg landamerki jarðanna frá norðri til suðurs. Enginn ágreiningur var um suðurmark beinnar línu, er merkjum skyldi ráða, þ. e. fjárréttarrústir í svonefndum Réttarhólma. Úr því marki krafðist eigandi Þórormstungu, að mörkum réði sjónhending á íbúðarhúsið í Ásbrekku, en eigandi Saurbæjar gerði hins vegar þá kröfu, að markalínan yrði dregin frá suðurmarkinu í „norðurpunkt Móhelli“. Þrjú landamerkjabréf komu fram í málinu. Í landamerkjabréfi Haukagils, jarðar vestan Vatnsdalsár og sunnan Saurbæjar, er norðurmerkis getið sem „vörðu vestan til á Ásmóhelli“. Í landamerkjabréfi Saurbæjar er norðurmarkið ákvarðað á sama hátt. En í landamerkjabréfi Þórormstungu er norðurmarkið talið varða „á Ásbrekku“. Engin merki fundust um vörðu þá, sem í landamerkjabréfunum getur, og engin frekari gögn komu fram um staðsetningu hennar. Örnefnið Ásmóhella varð hins vegar staðsett. Landamerkjadómurinn ákvað norðurmarkið þannig, að það skyldi vera á Ásmóhelli, þar sem $\frac{1}{4}$ hluti hennar kæmi vestan marksins, en $\frac{3}{4}$ hlutar hennar austan þess, miðað við það svæði, sem örnefnið tók til eftir skýrgreiningu dómsins. Þessa úrlausn landamerkjadómsins staðfesti Hæstiréttur 737

*Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðabrot.**Landhelgisgæzlan.*

- Hinn 21. september 1964 tók varðskip brezkan togara á úthafinu vegna ætlaðs togveiðabrots í landhelgi. Hafði varðskipið áður gefið togaranum stöðvunarmerki, en ósannað var, að hann hefði þá verið innan fiskveiðamarka. Að svo vöxnu brast íslenska dómstóla samkvæmt þjóðarétti lögsöguvald í máli togaraskipstjórans, sem því var vísað frá dómstólum 245
- Um sök togaraskipstjóra, sem sakaður var um fiskveiðabrot, skiptu máli tímasetningar bæði samkvæmt klukkku, sem eftir var farið á varðskipi því, er í hlut átti, og klukkku, sem ákærði notaði við tímaákvarðanir sínar. En löggæzlumenn varðskipsins höfðu ekki, svo séð yrði, gert samanburð á klukkum þessum, og var það átalíð 286

Leiðbeiningarskylda dómara.

- Er leitað var fjárnáms til tryggingar dómskuld S, eiginkonu R, var samkvæmt ábendingu hans gert fjárnám í húshluta, sem var hjúskapareign hans. Samkvæmt 25. gr. laga um réttindi og skyldur hjóna nr. 20/1923 bar R ekki ábyrgð á umræddri skuld eiginkonu sinnar. Með því að fíðeti hafði látið undir höfuð leggjast, sbr. 114. gr. og 223. gr. laga nr. 85/1936, að leiðbeina R, sem var ólöglerður, um þetta og að honum væri því óskyldt að benda á húshlutann til fjárnáms, var R óbundinn af fjárnámsgerðinni, sem var úr gildi felld 224
- Héraðsdómari lét undan falla að leiðbeina ólögfróðum aðilja um varnir í skuldamáli, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936. Var héraðsdómur af þessum sökum ómerktur og málinu heimvísað 406

Leiga.

- Með leigusamningi 6. og 12. nóvember 1931 seldi Vestmannaeyjakaupstaðar Ólíuverzlun Íslands h/f á leigu til 20 ára gegn 50 króna ársleigu 1213.5 fermetra lóð á hafnarsvæði kaupstaðarins, og með heimild í leigumála þessum gerði leigutaki uppfyllingu á lóðarsvæðinu til afnota í atvinnurekstri sínum. Að loknu greindu samningstímabili var leigutíminn framlengdur um 5 ár og síðan um 3 ár, þ. e. til 6. nóvember 1959. Er leigumálinn var framlengdur, var leigan hækkuð í kr. 2.00 fyrir hvern fermetra lóðarinnar, en að öðru leyti voru leigukjör óbreytt. Samkvæmt samningnum var leigutaka í lok leigutímans skyldt að afhenda Vestmannaeyjakaupstað uppfyllingu sína gegn endurgjaldi, er dómkvaddir menn ákvæðu og færi eftir því, „hversu mikið kosta mundi

þá að gera slíka uppfyllingu, en andvirði uppfyllingarinnar má ekki fara fram úr hinu upphaflega kostnaðarverði við byggingu mannvirkisins“. Hinn 27. maí 1959 afsalaði leigutaki með heimild í leigusamningnum H útgerðarmanni lóðar-réttindum sínum ásamt uppfyllingunni og geymsluhúsum, er á lóðinni höfðu verið gerð á hans vegum. Vestmanna-eyjakaupstaður krafðist afhendingar lóðarinnar að loknum leigutíma og hlutaðist jafnframt til um mat dómkvaddra manna á mannvirkjum þar. Var matið upp kveðið hinn 9. desember 1959 og niðurstaða þess sú, að miðað við matstíma næmi kostnaður við gerð uppfyllingarinnar kr. 747.000.00, en upphaflegt kostnaðarverð hennar kr. 45.000.00. Miðað við sömu tímamörk töldu matsmenn kostnaðarverð tveggja skúra á lóðinni kr. 43.000.00 og kr. 4.260.00. Fyrir greind mannvirki krafðist H endurgjalds samkvæmt niðurstöðu matsmanna um kostnaðarverð þeirra í leigulok, þ. e. kr. 790.000.00. Að því er varðaði uppfyllinguna, var H bundinn af ákvæði leigusamningsins um ákvörðun endurgjaldsins. Vestmannaeyjakaupstaður hafði greitt í greiðslugeymslu Landsbanka Íslands H til handa vegna uppfyllingarinnar kr. 45.000.00, og gat H ekki krafizt frekari bóta fyrir uppfyllinguna. Svonefnd geymsluhús voru tveir steinkofar. Voru þeir mjög úr sér gengnir, og eigi var í ljós leitt, að þeir hefðu verið reistir með samþykki stjórnvalda. Varð ekki við það miðað, að Vestmannaeyjakaupstað væri fjárhagslegur ávinningur að þeim á lóðinni. Að svo vöxnu voru eigi efni til að dæma H bætur fyrir hús þessi

8

Með samningi 5. febrúar 1958 seldi Veggur h/f (V) Austurveri h/f (A) á leigu verzlunarhæð hússins nr. 24 við Skaftahlíð í Reykjavík ásamt geymslurúmi í kjallara frá og með 1. júní 1958 til 1. júní 1973. Við upphaf leigutímans skyldi húsið vera fokhelt. Í leigusamningnum var byggingarstigi húsnæðisins á þeim tímamótum lýst nánar. Á átti að fullgera húsnæðið og innanbúa á sinn kostnað. En við lok leigutímans skyldu allar múr- og naglfastar endurbætur verða endurgjaldslaust eign leigusala. Þó skyldi hann þá kaupa ýmsan búnað eftir mati, ef eigi semdist öðruvísi. Leiga var ákveðin kr. 22.000.00 á mánuði. Var hún á samningsdegi greidd fyrir eitt ár, en skyldi síðan greiðast mánaðarlega fyrirfram. Dráttur varð mikill á að fullgera húsið. Af því efni innti A ekki af hendi leigu fyrir mánuðina júní—nóvember 1959, alls kr. 132.000.00, og vildi skuldaþjafa þeirri fjárhæð við leigu fyrir sömu mánuði 1958, er hafði verið greidd fyrirfram og endurheimturéttur væri til vegna vanefnda V. Af öllu þessu risu deilur með aðiljum. Þar kom, að V höfðaði mál gegn A með stefnu 28. ágúst 1961

og krafðist riftingar leigumálans og greiðslu vangoldinnar húsaleigu, kr. 132.000.00. Með framhaldsstefnum 5. september 1962 og 19. marz 1963 krafðist V enn riftingar leigumálans vegna vanskila, eins og síðar greinir. Þegar virt var ábyrgð aðilja á töfum við smíð og búnað hússins, þótti A eiga rétt á bótum úr hendi V, kr. 44.000.00, er jafnast skyldu við leigu fyrir mánuðina júní og júlí 1959. Var A samkvæmt þessu dæmt að greiða V kr. 88.000.00 vangoldna húsaleigu. V taldi A hafa vanefnt leigusamninginn með vanskilum á greiðslu þessarar leigufjárhæðar og svo með því að greiða leigu fyrir marz og apríl 1962 eigi fyrr en 9. apríl 1962 og leigu fyrir febrúar og marz 1963 eigi fyrr en 19. marz 1963. Nú stóðu sakir þannig, að A hafði með ærnum kostnaði fullgert verzlunarhúsnæðið, en það var einn þáttur leigugjaldsins, að V skyldi í lok leigutímans eignast þær húsabætur með nokkrum undantekningum. Átta ár voru eftir af umsömdum leigutíma, og hefði það leitt til óréttmætrar auðgunar V að hljóta að svo stöddu verðmæti þessi endurgjaldslaust. V hafði ekki boðið fram hæfilega greiðslu fyrir húsabæturnar, miðað við umrædda styttingu leigutímans, og mat endurgjalds varð eigi byggt á gögnum málsins. Að svo vöxnu var eigi dæmd rifting leigumálans 466

Lífeyrir.

Lögtak heimilað til tryggingar lífeyri samkvæmt leyfisbréfi Dómsmálaráðuneytisins til skilnaðar að borði og sæng 789

Líkamsáverkar. Sjá skaðabætur.

Manni dæmd refsing samkvæmt 194. gr. sbr. 20. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og 217. gr. sömu laga 358

S veitti manni líkamsáverka og var samkvæmt 218. gr. laga nr. 19/1940 dæmt varðhald 45 daga 522

Á leið sinni af vettvangi, þar sem L hafði gerzt sekur um morðtilraun, sló hann stúlkuna Þ, sem varð á vegi hans, og veitti henni áverka, er vörðuðu við 218. gr. laga nr. 19/1940. Fyrir brot gegn 211. gr. sbr. 1. mgr. 20. gr. laga nr. 19/1940 og brot gegn nefndri 218. gr. sömu laga var L dæmt fangelsi 12 ár 583

M var dyravörður við veitingahús í Reykjavík. Er Ö, sem synjað hafði verið inngöngu vegna ölvunar, reyndi eigi að síður að þoka sér inn, ýtti M honum frá dyrunum. Féll Ö við og hlaut áverka. Eigi var sannað, að M hefði stjakað það hart við Ö, að hann yrði talinn hafa orðið offari í starfi. Var M því dæmd sýkna af ákæru um brot gegn 218. gr. laga nr. 19/1940 873

Ljósmæður.

Af gögnum barnsfaðernismáls varð ekki séð, að ljósmóðir hefði spurt móður um faðerni barns hennar, svo sem boðið er í 214. gr. laga um meðferð einkamála í héraði nr. 85/1936 .. 52

Lóðamörk.

Íbúðarhús í Keflavík gekk kaupum og sölum, og var lóð hússins, sem var eignarlóð og afgirt, í skjölum talin 465 m², án þess að mörk hennar væru tilgreind. Innan girðingar mældist lóðin 461.6 m², en þar sem skúr í einu horni lóðarinnar stóð eigi alveg í girðingarlínu, sneiddist þar af spilda, að stærð um 2.5 m². Eigendur fasteignarinnar töldu girðinguna segja til um mörk lóðarinnar. Eftir kröfu þeirra var lóðin með þeim mörkum dæmd eign þeirra 134

Læknar. Sjá mat og skoðun.

Blóðrannsókn:

Bifreiðastjórn	243, 254, 283, 596, 851, 922, 933
Faðerni	52
Flugstjórn	376
Geðrannsókn	195, 583
Getnaðar- og meðgöngutími	52
Hollustuhættir	268
Líkamsáverkar 32, 74, 195, 296, 321, 358, 522, 566, 583, 824, 855, 873	
Örorka	32, 74, 296, 321, 566

Læknaráð.

Álitsgerð um batahorfur slasaðs manns og um nauðsyn læknishjálpar erlendis	74
Álitsgerð um örorku	296
Úrskurður Hæstaréttar um öflun álitsgerðar Læknaráðs ..	705, 933

Lög. Lögskýring.

S samþykkti víxil pr. pr. H h/f. En ósannað var, að hann hefði haft umboð H h/f til að samþykkja víxilin, og var hann því sjálfur skuldbundinn sem samþykkjandi, sbr. 8. gr. víxillaga nr. 93/1933	4
Mál, sem S, búsettur í Eyjafjarðarsýslu, höfðaði gegn G, heimilisföstum í Reykjavík, var undanþegið sáttameðferð fyrir sáttanefnd, sbr. lög nr. 46/1950	30
S gerði kautilboð í íbúð fyrir ákveðið verð, kr. 350.000.00, er greiðast skyldi með skuldabréfi, að fjárhæð kr. 200.000.00, og reiðufé, kr. 150.000.00. Eigandi íbúðarinnar, J, gekk að tilboðinu með þeirri breytingu, að kaupverðið yrði kr. 380.000.00, og samþykkti S það. Aðiljar sömdu hins vegar ekki um, hvernig þær kr. 30.000.00, sem kaupverðið hækkaði	

um, skyldu greiðast, og fór því um það atriði eftir meginreglunni í 14. gr. laga um lausafjárkaup nr. 39/1922, þ. e. að gjalda bar þá fjárhæð við útgáfu afsals	63
Varðskip tók á úthafinu brezkan togara vegna ætlaðs togveiðabrots í landhelgi. Hafði varðskipið áður gefið togaranum stöðvunarmerki, en ósannað var, að togarinn hefði þá verið innan fiskveiðamarka. Samkvæmt þjóðarétti höfðu dómstólar landsins því eigi að svo stöddu lögsöguvald í máli togaraskipstjórans	245
Víxilskjal tjáðist vera út gefið 16. nóvember 1964 til greiðslu 15. nóvember 1964. Þar sem greindur gjalddagi var þannig liðinn, er skjalið var gefið út, taldist það ekki gildur víxill, sbr. 1. gr. víxillaga nr. 93/1933	252
Ákvæði 160., 235. og 244. gr. siglingalaga nr. 56/1914 og 28. og 29. gr. laga nr. 68/1956 um tollheimtu og tolleftirlit bar að skýra þannig, að krafa ríkissjóðs um greiðslu aðflutningsgjalda nyti forgangsréttar gegnt kröfu farmflytjanda um greiðslu farmgjalds af uppboðsandvirði innfluttrar vöru, sem seld hafði verið samkvæmt kröfu greindra aðilja vegna vanskila umræddra gjalda	260
Ákvæði 47. gr. reglugerðar um fluglið nr. 184 1. nóvember 1949 höfðu eigi stoð í lögum um loftferðir nr. 32/1929 né öðrum réttarákvæðum, sem til er vitnað í 1. gr. reglugerðarinnar. En eftir gildistöku áfengislaga nr. 58/1954 höfðu greind ákvæði reglugerðarinnar hins vegar stoð í 4. mgr. 24. gr. þeirra laga	376
Ákvæði 1. mgr. 14. gr. laga nr. 38/1954, sbr. 6. og 7. tölulið 4. gr., taka til þess, þegar lögð er niður staða, sem opinber starfsmaður hefur gegnt samkvæmt tímabundnu skipunarbréfi	400
Gjaldheimta til Stofnlánadeildar landbúnaðarins samkvæmt 2. tölulið 4. gr. laga nr. 75/1962 braut ekki í bága við 67. og 69. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944	424
Innheimtulaun eigi dæmd af fjárkröfu, sem höfð var uppi í opinberu máli, sbr. 145. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961	522
Sagt, að heimilt hafi verið samkvæmt meginreglu 1. gr. laga nr. 19/1940 og 9. gr. laga nr. 69/1962 að setja ákvæði 3. mgr. 14. gr. reglugerðar nr. 81/1962 um, að beita skuli viðurlögum laga um tekju- og eignarskatt, ef skýrslur gjaldenda aðstöðugjalds eru ófullnægjandi eða vantar	537
Ef eignarnemandi neytir réttar síns, sbr. 2. mgr. 4. gr. laga nr. 61/1917, og tekur það, sem eignarnumið hefur verið, í vörzlur sínar gegn greiðslu matsverðs og alls áfallins kostnaðar, getur hann ekki samkvæmt nefndu ákvæði né meginreglum laga um greiðslur fyrir keypt verðmæti endurheimt goldið	

fé, þótt yfirmat leiði til lækkunar eignarnámsbóta	630
H, sem kvænzt hafði Ó hinn 27. nóvember 1943, fórst í sjóslysi í janúarmánuði 1944, en 13. febrúar fæddist dóttir þeirra hjóna. Var hún samkvæmt undirstöðurökum 1. gr. laga nr. 57/1921 skilgetin og naut erfðaréttar samkvæmt því	796

Lögbann.

Samkvæmt ákvörðun bæjarstjórnar Vestmannaeyja fékk H á leigu byggingarlóð í kaupstaðnum. Er Á, sem átti geymsluhús á lóðinni, sinnti eigi áskorun H um að fjarlægja geymsluhúsið, hófst H sjálfur handa um að rífa húsið. Við þessu atferli H var að kröfu Á lagt lögbann, sem var staðfest og H í staðfestingarmálinu jafnframt dæmt að greiða bætur fyrir spjöll á húsinu	635
---	-----

Löghald. Sjá kyrrsetning.*Lögreglumenn.*

Kaupmaður í Hafnarfirði kom á lögreglustöðina þar hinn 13. maí 1962, kl. 2335, og kvartaði undan því, að piltar væru með ólæti við söluskála hans þar í bænum. Lögreglumenn fóru á vettvang, og kl. 0005 færðu þeir á lögreglustöðina piltinn Á, fæddan 22. ágúst 1943, og var hann geymdur í fangaklefa, þar til hann var tekinn til yfirheyrslu kl. 0030. Á var saklaus af óspektum þeim, sem um var að tefla, og munu lögreglumennirnir ekki hafa grunað hann um þátttöku í þeim. Hins vegar töldust þeir hafa haft ástæðu til að ætla hann geta gefið upplýsingar um þær. Urðu lögreglumennirnir því ekki offari í starfi með því að hafa Á með sér á lögreglustöðina, en það gerðu þeir án þess að beita valdi. Skilyrði brast á hinn bóginn til að beita Á þeirri frelsissviptingu að geyma hann í fangaklefa á lögreglustöðinni, og voru honum af því efni dæmdar skaðabætur úr ríkissjóði, sbr. 151. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961	99
Er varðskip tók togara vegna ætlaðs togveiðabrots í landhelgi, gerðu varðskipsmenn ekki, svo séð yrði, samanburð á klukkum varðskipans og togarans. En um sök togaraskipstjórans skiptu máli tímasetningar samkvæmt klukkum þessum hvorri um sig	286

Lögræði.

Mál sótt fyrir hönd ólögráða aðilja	74, 99, 566, 796
---	------------------

Lögsaga.

Vegna ætlaðs veiðibrots í landhelgi tók varðskip brezkan togara

á úthafinu hinn 21. september 1964. Varðskipið hafði gefið togaranum stöðvunarmerki, en eigi var í ljós leitt, að hann hefði þá verið innan fiskveiðamarka. Íslenzka dómstóla brast því að svo stöddu samkvæmt þjóðarétti lögsöguvald í máli ákærvalds gegn skipstjóranum, og var málinu vísað frá dómstólum 245

Lögskráning sjómanna.

Haustið 1962 réðst J sjómaður á fiskibát S, og voru síldveiðar stundaðar til 5. febrúar 1963, er skipverjar voru skráðir úr skipprúmi og síldarnót bátsins tekin í land. Er þorskanót og þorskanet höfðu verið látin um borð í bátinn, var skráð á hann af nýju hinn 14. febrúar 1963, og var báturinn síðan á þorskveiðum til 18. maí 1963. Á þessu tímabili var þorskanótin notuð einvörðungu þar til seint í marz mánuði, en síðan eingöngu netin. Ágreiningur reis með aðiljum um aflahlut J þann tíma, sem veitt var í þorskanótina. Hélt J því fram, að fara ætti eftir kjarasamningi frá 20. nóvember 1962 um kaup og kjör á síldveiðum, en samkvæmt þeim samningi fengu skipverjar 37.5% af heildarverðmæti aflans, er skiptust í 11 staði. S taldi hins vegar, að skipta ætti samkvæmt ákvæðum kjarasamnings frá 24. október 1962 um kjör á línu- og netjaveiðum, en eftir þeim ákvæðum skyldu skipverjar hljóta 29.5% heildaraflans, er einnig skiptust í 11 aflahluta. Er lögskráð var á bátinn 2. janúar 1963, sbr. 2. tölulið 4. gr. laga nr. 63/1961, var í skipshafnarskrá um fyrirhugaðar veiðar og kjör skipverja ritað: „Síldveiðar“ og „Skv. samningi“, en er lögskráð var 14. febrúar 1963 einungis: „Þorskanet“. Eins og á stóð, var talið, að með lögskráningunni 14. febrúar 1963 hefði stofnast samningur um, að skiptakjör á veiðum í net skyldu gilda, hvort sem veitt væri í þorskanet eða þorskanót, og var slíkt samkomulag eigi talið fara í bága við gildandi kjarasamninga stéttarféлага 813

Lögtak.

K, búsettur í Stykkishólmi, hafði nokkrar landsnyttjar í Skarðshreppi, en eigi varð af gögnum málsins ráðið, að hann hefði haft þar neinn samastað. Synjað var um framkvæmd lögtaks til tryggingar útsvari, er á K hafði verið lagt í Skarðshreppi 104

Vegna annmarka á lögtaksmáli til heimtu skatts á stóreignir var úrskurður fógeta ásamt meginhluta málsmeðferðar ómerktur og málinu heimvísað til löglegrar meðferðar .. 212

Samábyrgð Íslands á fiskiskipum dæmt skylt að greiða aðstöðugjald samkvæmt lögum nr. 69/1962 og tögtak heim-

ilað til heimtu gjaldsins	417
Íslenzkri endurtryggingu dæmt skylt að greiða aðstöðugjald samkvæmt lögum nr. 69/1962 og lögtak heimilað til heimtu gjaldsins	537
Mjólkursamsölunni í Reykjavík var óskylt að greiða aðstöðugjald samkvæmt lögum nr. 69/1962 af ísgerðarvörum, sem töldust til mjólkurafurða, sbr. 2. mgr. 8. gr. laganna. Fógetaúrskurður um framkvæmd lögtaks fyrir álögðu aðstöðugjaldi var því úr gildi felldur	552
Vegna annmarka á úrskurði sakadómara um meðlag samkvæmt 15. gr. laga nr. 57/1921 var hann eigi gild lögtaksheimild. Synjað var því um framkvæmd lögtaks fyrir meðlagi samkvæmt úrskurðinum	789
Í sama máli var lögtak heimilað til tryggingar lífeyri samkvæmt leyfisbréfi Dómsmálaráðuneytis til skilnaðar að borði og sæng, sbr. 55. gr. laga nr. 39/1921	789

Manndráp.

L, fæddur 3. febrúar 1943, felldi hug til stúlkunnar G, fæddrar 16. september 1945. Um skeið voru með þeim allnán kynni, en stúlkan gerðist honum fráhverf, er frá leið. Er svo var komið, afréð L, að eigin sögn, að svipta G lífi, yrði hún ekki eiginkona hans. Hinn 12. maí 1964 að kvöldi fór L heim til G, réðst þar á hana án nokkurs tilefnis og lagði hana hvað eftir annað með hníf, er hann hafði haft meðferðis, í því skyni að ráða henni bana. Stúlkan hélt lífi, en hlaut stórkostlega áverka. Þetta atferli L varðaði við 211. gr. sbr. 1. mgr. 20. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Á leið sinni af vettvangi sló L stúlkuna Þ, er varð á vegi hans, og veitti henni áverka, er vörðuðu við 218. gr. sömu laga. Með hliðsjón af 77. gr. nefndra hegningarlaga var L dæmt fyrir afbrot þessi fangelsi 12 ár	583
--	-----

Mat og skoðun.

Atvinnutjón:	
Tryggingarfræðingur metur atvinnutjón 23, 32, 74, 296, 321,	566, 824
Áverkar og heilsutjón:	
Læknarád lýsir álitu sínu um heilsutjón manns	74, 296
Læknir lýsir líkamsáverkum og heilsutjóni 32, 74, 195, 296,	321, 358, 522, 566, 583, 824, 855, 873
Blóðrannsókn:	
Bifreiðarstjórn	243, 254, 283, 596, 851, 922
Faðerni	52
Flugstjórn	376

Fiskveiðabrot:

Álitsgerð og gagnakönnun sérfróðra dómkvaddra manna	107, 245, 286, 894, 907
---	-------------------------

Geðrannsókn:

Læknir rannsakar geðheilsu sakaðs manns og lætur í té álitsgerð	195, 583
---	----------

Getnaðartími:

Álit læknis um getnaðartíma barns	52
-----------------------------------	----

Örorka:

Örorkumat framkvæmt af læknum	32, 74, 296, 321, 566
-------------------------------	-----------------------

Öryggiseftirlit ríkisins:

Öryggismálastjóri lýsir áliti sínu á orsökum slyss í verk-smiðju	566
--	-----

Matsgerðir og skoðunar um ýmis efni eftir tímaröð í dómasafni:

Dómkvaddir menn meta kostnaðarverð uppfyllingar, er hún var gerð og þegar mat fór fram	8
Dómkvaddir menn meta spjöll á bifreið eftir veltu	140
Dómkvaddir menn treystust ekki, eins og á stóð, til að meta hæfilega greiðslu fyrir málun íbúðarherbergja	227
Læknar lýsa hollustuháttum sundlaugar	268
Dómkvaddir menn meta galla á bifreið	492
Dómkvaddir menn meta galla á húsi	528
Sérfróðir menn telja ísgerðarvörur Mjólkursamsölunnar í Reykjavík til mjólkurafurða	552
Dómkvaddir menn meta skip og önnur verðmæti, sem bjarg-að hafði verið	600
Synjað um dómkvaðningu yfirvirðingarmanna, sjá eignar-nám	630
Verkfræðingur markar samkvæmt héraðsdómi í landa-merkjamáli og kröfum málsaðilja markalínur á uppdrátt af vettvangi	737
Kröfu um endurmat eignarhluta í búi undir skiptameðferð hrundið	746
Dómkvaddir menn meta galla á húsi	769
Dómkvaddir menn meta húseign dánarbús	796
Dómkvaddir menn treystast ekki til að áætla verð herpi-nóta, sem farnar voru forgörðum	806
Álitsgerð dómkvaddra manna um aflvél í fiskibáti og kostnað við að setja hana í bátinn	861

Annmarkar á matsgerð:

Dómkvaddir menn virtu að tilhlutan váttryggingarfélags bif-	
---	--

reið, sem orðið hafði fyrir skemmdum, án þess að eiganda hennar væri veittur kostur á að gæta hagsmuna sinna í sambandi við framkvæmd matsins, sbr. 1. mgr. 140. gr. laga nr. 85/1936. En þar sem matið sætti eigi rökstuddum andmælum, að því er varðaði fjárhæðir, voru niðurstöður þess lagðar til grundvallar um tjón eigandans 140

Málflutningsmenn. Sjá málflutningur.

Málflutningur. Sjá og ómerking, réttarfarsvitur.

Stefnandi í héraði (R) krafðist riftingar kaups og endurgreiðslu kaupverðs úr hendi stefnda (G), sem lét sækja þing án þess að andmæla þeim kröfum, og tók héraðsdómari þær til greina. G áfrýjaði málinu. Fyrir Hæstarétti lagði hann fram ýmis ný gögn og krafðist þess, að málið yrði dæmt samkvæmt þeim. R samþykkti, að kröfum G og málsástæðum yrði gaumur gefinn. En þar sem G hafði verið í lófa lagið að hafa kröfur þessar og málsástæður uppi í héraði, sbr. og 110. og 111. gr. laga nr. 85/1936, var þeim ekki sinnt, eins og á stóð, sbr. 45. gr. laga nr. 57/1962 382

Stefnandi í héraði (K) krafðist greiðslu vinnulauna úr hendi stefnda (P). Héraðsdómari beindi því til málsaðilja að afla ýmissa gagna. Af hálfu P var því lýst, að hann hefði ekki frekara fram að færa og frekari gagna en fram voru komin yrði ekki aflað. Fyrir Hæstarétti lagði P hins vegar fram ýmis ný gögn, en með hliðsjón af greindri yfirlýsingu hans í héraði var ekki til þeirra litið, sbr. 116. gr. laga um meðferð einkamála í héraði nr. 85/1936 750

Málsfjárhæð. Sjá kæruleyfi.

Málskostnaður.

Máli áfrýjað til staðfestingar, og var stefnda dæmt að greiða áfrýjanda málskostnað, með því að hann hafði gefið til efni til áfrýjunar 721, 920

Meðalganga.

Eigendur v/b E kröfðust björgunarlauna fyrir hjálp, veitta strönduðu skipi. Eigendur v/b V, sem töldu bát sinn hafa unnið björgunarstarf, gerðu í meðalgöngusök einnig kröfu til björgunarlauna 600

Meðlag.

Synjað um framkvæmd lögtaks til tryggingar meðlagi samkvæmt 15. gr. laga nr. 57/1921 vegna annmarka á meðlagsúrskurði 789

Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.

Merkjadómar.

Ágreiningur um lóðarmörk	134
Umferðarréttarmál	727

Miskabætur. Sjá skaðabætur.

Nauðgun. Sjá skirlífisbrot.

Niðurfelling máls. Sjá útivist aðilja.

Aðaláfrýjandi kom ekki fyrir Hæstarétt, er mál var þar munnlega flutt. Var aðalsök því felld niður, sbr. 39. gr. laga nr. 57/1962, og um skipti málsaðilja dæmt samkvæmt áfrýjun gagnáfrýjanda	721
--	-----

Opinber mál.

Ný sakargögn lögð fyrir Hæstarétt 107, 245, 254, 286, 376, 389, 583, 596, 851, 855, 885, 894, 907, 922	
Varðskip tók brezkan togara á úthafinu vegna ætlaðs togveiðabrots í landhelgi. Hafði varðskipið áður gefið togaranum stöðvunarmerki, en eigi var sannað, að hann hefði þá verið innan fiskveiðamarka. Að svo búnu áttu íslenskir dómstólar samkvæmt þjóðarétti ekki dómsöguvald í máli ákærvalds gegn skipstjóra togarans. Var héraðsdómur, sem gengið hafði, því ómerktur og málinu vísað frá dómstólum	245
Íslenskur togaraskipstjóri var sóttur um fiskveiðabrot. Í ákæru á hendur skipstjóranum var ætlað brot hans m. a. fært til 2. gr. reglugerðar nr. 3/1961, sem fjallar um veiðar erlendra skipa í íslenskri fiskveiðalandhelgi, í stað 3. gr. nefndrar reglugerðar og 1. gr. reglugerðar nr. 87/1958. Þetta leiðrétti saksóknari ríkisins fyrir Hæstarétti. Með því að ákærði gat ekki verið í vafa um, hvaða verknaður honum var gefinn að sök, og vörn varð ekki áfátt af þessum sökum, þá var heimilt samkvæmt 118. gr. laga nr. 82/1961 að taka greinda leiðréttingu saksóknara til greina	286
Gæzluvarðhaldstími kemur til frádráttar dæmdri refsivist 358, 389, 583	
Flugstjóri var ákærður fyrir að hafa neytt áfengis að kvöldi 23. og aðfaranótt 24. maí 1964, enda þótt hann ætti að vera við flugstjórn farþegaflugvélar, sem fara skyldi til útlanda kl. 0800, og var þessi háttsemi talin varða við 47. gr. reglugerðar um fluglið nr. 184/1949. Flugstjórinn kom á flugvöllinn um kl. 0800. Hóf hann engin störf í flugstöðinni, enda var hann miður sín vegna vinnneyzlu, og reyndist áfengismagn í blóði hans 0.89%. Í nefndri reglugerðargrein segir,	

- að flugmenn megi „ekki neyta áfengis síðustu 18 klukku-
stundirnar, áður en störf eru hafin, né heldur meðan þeir
eru að starfi“. Lagaheimild brast fyrir reglugerðarákvæði
þessu, er það var sett. Þegar nefnd atvik gerðust, hafði það
hins vegar stoð í 4. mgr. 24. gr. áfengislaga nr. 58/1954. En
þar sem ákærði hóf ekki flugstörf, eins og áður er getið, var
honum dæmd sýkna 376
- Kærður var sakadómsúrskurður, þar sem hrundið var kröfu um,
að héraðsdómari viki sæti. Kröfur voru engar gerðar fyrir
Hæstarétti, og greinargerð var engin send þangað. Að svo
vöxnu var kærumálinu vísað frá Hæstarétti 615
- Annmarkar voru á ákæruskjali, og fullnægði það ekki ákvæðum
2. töluliðs 2. mgr. 115. gr. laga um meðferð opinberra mála
nr. 82/1961 um glögga skilgreiningu sakarefnis. Vegna þess-
ara ágalla varð ákæruskjalið eigi lagt til grundvallar dómi
um efni máls. Héraðsdómur, sem gengið hafði í málinu, var
því ómerktur og ákæru vísað frá héraðsdómi 620
- Lagaheimild brast til að kæra til Hæstaréttar sakadómsúrskurð,
þar sem maður var talinn hvorki hafa rétt né skyldu til að
undirgangast dómsátt um refsingu á hendur öðrum aðilja.
Kæru úrskurðarins var því vísað frá Hæstarétti 646
- Refsing ákveðin með hliðsjón af 1. mgr. 78. gr. almennra heg-
ningarlaga nr. 19/1940 847
- Hinn 6. október 1964 tók varðskip brezkan togara út af Vest-
fjörðum og stefndi honum til Ísafjarðar, þar sem hald var
á hann lagt, jafnframt því sem rannsókn málsins hófst fyrir
sakadómi. Ákæra á hendur togaraskipstjóranum var út gefin
hinn 7. október 1964. Hinn 8. s. m. krafðist verjandi ákærða
þess, að haldinu yrði af létt, en héraðsdómur hratt þeirri
kröfu með úrskurði, sem kærður var til Hæstaréttar. Er
þessu fór fram, beið ákærði dóms í héraði, m. a. um þá
kröfu ákæruvalds, að dæmd yrði upptaka afla og veiðar-
færa, er þá voru um borð í togaranum. Þar sem áfellis-
dómur um veiðibrot, ef því yrði að skipta, hafði í för með
sér upptöku afla og veiðarfæra, var héraðsdómi skylt að
tryggja, að það, sem upptöku kynni að sæta, yrði fyrir
hendi, er til fullnustu dóms kæmi. Þegar að svo vöxnu var
úrskurður héraðsdóms staðfestur 894
- Brezkur togaraskipstjóri var ákærður fyrir fiskveiðabrot. Með
úrskurði héraðsdóms 9. október 1964 var hrundið kröfu um,
að aflétt yrði haldi, sem lagt hafði verið á togarann. Var
sá úrskurður kærður til Hæstaréttar. Áfellisdómur yfir skip-
stjóranum var upp kveðinn hinn 13. október 1964, og var
honum áfrýjað. Með samþykki saksóknara ríkisins og verj-
anda ákærða voru mál þessi sameinuð fyrir Hæstarétti 894
- Úrskurður Hæstaréttar um að fá álitsgerð Læknaráðs um blóð-

rannsókn	933
----------------	-----

Opinberir starfsmenn.

Starfsmönnum ríkisbanka dæmd refsing samkvæmt 1. gr. laga nr. 33/1915, sbr. lög nr. 14/1948, fyrir þátttöku í verkfalli ..	394
Er staða skattstjóra var lögð niður, átti hann rétt til launa sex mánuði, en eigi til frekari bóta, sbr. 14. gr. laga nr. 38/1954	400

Ómaksbætur.

Áfrýjandi kom ekki fyrir dóm, og voru stefnda dæmdar ómaksbætur eftir kröfu hans	3, 704, 855
--	-------------

Ómerking.

a) Einkamál.

Vegna annmarka á lögtaksmáli til heimtu skatts á stóreignir var úrskurður fógeta ásamt meginhluta málsmeðferðar ómerktur og málinu heimvísað til löglegrar meðferðar ..	212
Samkvæmt tilvísun R var gert fjárnám í íbúð, sem var hjúskapareign hans, til tryggingar dómskuld eiginkonu hans. R bar ekki ábyrgð á greiðslu téðrar skuldar, sbr. 25. gr. laga nr. 20/1923. Með því að fógeti hafði ekki leiðbeint R, sem var ólöglerður, sbr. 114. og 223. gr. laga nr. 85/1936, var hann óbundinn af fjárnámsgerðinni, sem var úr gildi felld	224
Á flutningi einkamáls voru slíkir annmarkar, að héraðsdómur var ómerktur ásamt allri meðferð málsins og málinu vísað frá héraðsdómi	333
Héraðsdómari lét undir höfuð leggjast að leiðbeina ólögfróðum aðilja í skuldamáli, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936. Héraðsdómur var af þessum sökum ómerktur og málinu vísað heim í hérað til uppsögu dóms af nýju	406

b) Opinber mál.

Hinn 21. september 1964 tók varðskip á úthafinu brezkan togara vegna ætlaðs togveiðabrots í landhelgi. Varðskipið hafði gefið togaranum stöðvunarmerki, en eigi var í ljós leitt, að hann hefði þá verið innan fiskveiðamarka. Að þjóðarétti áttu dómstólar landsins því eigi að svo stöddu dómsöguvald í máli togaraskiptjórans. Héraðsdómur í málinu, sem upp hafði verið kveðinn, var því ómerktur og málinu vísað frá dómstólum	245
Annmarkar voru á ákæruskjali, og fullnægði það ekki ákvæðum 2. mgr. 115. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961 um glögga skilgreiningu sakarefnis. Af þessum sökum varð ákæruskjalið eigi lagt til grundvallar dómi um efni máls.	

Héraðsdómur var því ómerktur og ákæru vísað frá héraðs- dómi	620
---	-----

Ómerking ummæla. Sjá ærumeiðingar.

Prentréttur. Sjá ærumeiðingar.

Refsingar.

Togaraskipstjóra dæmd kr. 260.000.00 sekt fyrir ólöglegar tog- veiðar innan fiskveiðamarka	107, 286
Manni dæmd kr. 2.000.00 sekt fyrir að aka bifreið, er hann var með áhrifum áfengis	243
Manni dæmd kr. 3.000.00 sekt fyrir að aka bifreið, er hann var með áhrifum áfengis	254, 596, 851
Manni dæmd kr. 1.000.00 sekt fyrir að aka bifreið, er hann var með áhrifum áfengis	283
Manni dæmt fangelsi 12 mánuði fyrir nauðgunartilraun og líkamsáverka	358
Manni dæmt skilorðsbundið fangelsi 6 mánuði fyrir þjófnað ..	385
Manni dæmt skilorðsbundið fangelsi 10 mánuði fyrir fjársvik og skjalafals	389
Bankastarfsmanni dæmd kr. 3.000.00 sekt fyrir þátttöku í verk- falli	394
Manni dæmt varðhald 45 daga fyrir líkamsárás	522
Manni dæmt fangelsi 12 ár fyrir morðtilraun og líkamsárás ..	583
Manni dæmt fangelsi 10 mánuði fyrir skjalafals	847
Manni dæmd kr. 2.500.00 sekt fyrir að beita dreng frelsisskerð- ingu	855
Manni dæmd kr. 3.000.00 sekt fyrir að veita unglingsstúlkunni áfengi og aka bifreið, er hann var með áhrifum áfengis ..	885
Togaraskipstjóra dæmd kr. 300.000.00 sekt fyrir ólöglegar tog- veiðar innan fiskveiðamarka	894
Togaraskipstjóra dæmd kr. 350.000.00 sekt og fangelsi 45 daga fyrir ítrekað togveiðabrot innan fiskveiðamarka	907
Manni dæmt varðhald 20 daga fyrir ítrekaðan akstur bifreiðar, er hann var með áhrifum áfengis	922
Einstakar refsitögundir og önnur viðurlög:	
a. Sekt dæmd og varðhald sem vararefsing:	
Fjárhæð sektar kr. 260.000.00. Varðhald 8 mánuði ..	107, 286
Fjárhæð sektar kr. 2.000.00. Varðhald 8 daga	243
Fjárhæð sektar kr. 3.000.00. Varðhald 10 daga	254, 596
Fjárhæð sektar kr. 3.000.00. Varðhald 12 daga	851, 885
Fjárhæð sektar kr. 1.000.00. Varðhald 5 daga	283
Fjárhæð sektar kr. 3.000.00. Varðhald 6 daga	394
Fjárhæð sektar kr. 2.500.00. Varðhald 5 daga	855
Fjárhæð sektar kr. 300.000.00. Varðhald 8 mánuði	894

Fjárhæð sektar kr. 350.000.00. Varðhald 10 mánuði	907
b. Fangelsi dæmt	358, 385, 389, 583, 847, 907
c. Varðhald dæmt	522, 922
d. Upptaka eignar dæmd	107, 286, 894, 907
e. Svipting ökuleyfis dæmd	243, 254, 283, 596, 851, 885, 922
f. Ómerking ummæla	448, 635, 706
g. Skilorðsbundin refsing dæmd	385, 389

Réttarfar. Sjá aðild, áfrýjun, ákæra, dómur, dómarar, dómhæfi, dómstólar, Félagsdómur, fjárnám, frávisun, frestur, gjafsókn, gæzluvarðhald, hald, kyrrsetning, kærumál, leiðbeiningarskylda dómara, lögbann, lögsaga, lögtak, mat og skoðun, málflutningur, málskostnaður, meðalganga, merkjadómar, niðurfelling máls, opinber mál, ómaksbætur, ómerking, réttarfarsvitur, sáttir, sératkvæði, sjó- og verzlunar-dómur, skiptamál, sönnun, úrskurðir, varnarþing, vettvangsmál, vitni, þinglýsing.

Réttarfarsvitur.

- Um sök togaraskipstjóra, sem sóttur var um fiskveiðabrot, skiptu máli tímasetningar bæði samkvæmt klukku, sem notuð var á varðskipi því, er í hlut átti, og klukku, er ákærði notaði við tímaá kvarðanir sínar. En löggæzlumenn varðskipsins höfðu ekki, svo séð yrði, gert samanburð á klukkum þessum, og var það átalíð 286
- Í landamerkjamáli öfluðu lögmenn aðilja skriflegra vottorða frá vitnum í stað þess, að landamerkjadómurinn kveddi sjálfur vitni á vettvang og tæki þar af þeim skýrslur. Var þetta átalíð 737
- Samdómsmenn í landamerkjadómi voru ekki látnir vinna dómaraheit, fyrr en að dómi gengnum, sbr. 1. mgr. 203. gr. laga um meðferð einkamála í héraði nr. 85/1936 og 1. mgr. 12. gr. laga um meðferð opinberra mála nr. 82/1961. Var þetta vítt 737

Sakhæfi.

- Geðlæknir telur mann, sem sakaður var um morðtilraun, hvorki haldinn meiri háttar geðsjúkdómi né vanta vit, heldur sé hann „mjög áberandi kleifhugi“ 583

Saknæmi.

- Í tilefni af kæru um óspektir unglinga færðu lögreglumenn hinn 14. maí 1962 A, fæddan 22. ágúst 1943, á lögreglustöð, og var hann geymdur þar í fangaklefa nokkra stund. A hafði engan þátt átt í óspektum þeim, sem um var að tefla, og eigi varð séð, að hann hefði verið um það grunaður. Þar sem

lögreglumennirnir hins vegar máttu ætla hann geta gefið upplýsingar í málinu, var þeim rétt að láta hann fylgjast með á lögreglustöðina. En skilyrði brast, eins og á stóð, til að svipta A frelsi með þeim hætti sem gert var, og átti hann af því efni fébótarétt á hendur ríkissjóði samkvæmt 151. gr. laga nr. 82/1961 um meðferð opinberra mála 99

Hinn 13. nóvember 1962 flutti Ó vegna ætlaðs snjókastis drenginn Í, fæddan 9. október 1954, með valdi frá Eskihlíð í Reykjavík til skrifstofu sinnar í húsinu nr. 11 við Tjarnargötu og hélt honum þar um stund. Var Ó af þessu efni dæmt að greiða sekt í ríkissjóð samkvæmt 225. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og fébætur til Í 855

Sameign.

S skuldbatt sig með kaupsamningi 10. apríl 1961 til að selja J efri hæð íbúðarhúss í Reykjavík, sem þá var í smíðum, og var afsal fyrir húshlutanum gefið út á nafn eiginkonu J hinn 16. janúar 1962. Samkvæmt kaupsamningnum skyldi húshlutinn afhendast uppsteyptur og „þak vera fullsteypt og múrhúðað að fullu“. J og kona hans létu á sinn kostnað einangra innanvert loft íbúðar sinnar, sem steypt var og múrhúðað að utan. Kröfðu þau hjónin S síðan um greiðslu kostnaðar af einangruninni í réttu hlutfalli við eignarhluta hans í húsinu. En þar sem slík krafa varð hvorki byggð á kaupsamningnum né teikningu af húsinu, sem J hafði kynnt sér, áður en kaupin voru ráðin, var S sýknaður 819

Samningar. Sjá kaup og sala, leiga, vinnusamningar.

Með leigusamningi 6. og 12. nóvember 1931 leigði Vestmannaeyjakaupstaður Ólíuverzlun Íslands h/f til 20 ára gegn 50 króna ársleigu 1213.5 fermetra lóð á hafnarsvæði kaupstaðarins. Samkvæmt samningi þessum gerði leigutaki uppfyllingu á lóðarsvæðinu til afnota í atvinnurekstri sínum. Að loknu greindu samningstímabili var samningurinn framlendur um 5 ár og síðan um 3 ár, þ. e. til 6. nóvember 1959. Að leigutíma loknum var leigutaka skylt að afhenda Vestmannaeyjakaupstað uppfyllinguna gegn endurgjaldi samkvæmt mati dómkvaddra manna, er færi eftir því, „hversu mikið kosta mundi þá að gera slíka uppfyllingu, en andvirði uppfyllingarinnar má ekki fara fram úr hinu upphaflega kostnaðarverði við byggingu mannvirkisins“. Hinn 27. maí 1959 afsalaði leigutaki með heimild í leigumálanum H, útgerðarmanni í Vestmannaeyjum, lóðarréttindum sínum ásamt mannvirkjum, er þar höfðu risið á hans vegum. Að greindum samningstíma loknum, krafðist leigusali afhendingar lóðarinnar og svo uppfyllingarinnar samkvæmt

ákvæðum leigusamningsins. Jafnframt hlutaðist hann til um mat dómkvaddra manna á mannvirkjum leigutaka þar, og var mat upp kveðið 9. desember 1959, og var niðurstaða matsmanna þessi:

A. Upphaflegt kostnaðarverð, miðað við verðlag 1931—1933:
 Uppfyllingin kr. 45.000.00
 Hús eða skúrar á lóðinni — 4.260.00

Alls kr. 49.260.00

B. Kostnaðarverð mannvirkjanna, miðað við verðlag haustið 1959, eða þegar matið fór fram, en að frádreginni hæfilegri fyrningu:

Uppfyllingin kr. 747.000.00
 Húsin eða skúrarnir — 43.000.00

Alls kr. 790.000.00

Hinn 22. marz 1961 voru af hendi Vestmannaeyjakaupstaðar greiddar í greiðslugeymslu Landsbanka Íslands til handa leigutaka kr. 45.000.00 sem fullnaðargreiðsla fyrir mannvirki þau, sem um var að tefla. H taldi sig hins vegar eiga að fá bætur fyrir mannvirkin samkvæmt B-lið matsgerðarinnar, samtals kr. 790.000.00. Á þetta var ekki fallið, þar sem H um endurgjald fyrir uppfyllinguna var bundinn af þar að lútandi samningsákvæði, er áður getur. Hafði Vestmannaeyjakaupstaður því staðið skil á andvirði nefnds mannvirkis með greiðslu kr. 45.000.00. Á leigulóðinni voru tveir skúrar, er afsal oliuverzlunarinnar frá 27. maí 1959 tók til og matsmenn höfðu virt, eins og að framan greinir. Eigi var í ljós leitt, að skúrar þessir hefðu verið reistir með samþykki stjórnvalda. Þá var þeim og svo farið, að eigi varð við það miðað, að leigusala væri að þeim fjárhagslegur ávinningur. Að svo vöxnu var H eigi dæmt endurgjald fyrir þá úr hendi Vestmannaeyjakaupstaðar

Í maímánuði 1962 fól J fasteignasala að selja kjallaraíbúð í Reykjavík fyrir kr. 380.000.00. Hinn 3. september s. á. gerði S fyrir milligöngu fasteignasalans tilboð um kaup íbúðarinnar fyrir kr. 350.000.00, sem greiðast skyldu með kr. 150.000.00 í peningum við útgáfu afsals og kr. 200.000.00 með skuldabréfi, tryggðu með 1. veðrétti í íbúðinni. Daginn eftir ritaði J á kauptilboðið: „Samþykkur framanrituðu tilboði með því að söluverðið sé kr. 380.000.00“. Sama dag ritaði S á tilboðið: „Samþykkur framanritaðri breytingu“. Þar sem þess var ekki getið í samningi aðilja, hvernig greiða skyldi umrædda hækkun íbúðarverðsins, hlaut að fara um það atriði eftir meginreglu 14. gr. laga nr. 39/1922, þ. e. að greiða bar þá fjárhæð við útgáfu afsals. S bauð þá greiðslu

eigi fram, en krafðist þess, að J yrði dæmt að hlíta því, að skuldabréfið hækkaði sem henni nam. Að svo vöxnu hafði S eigi gert löglegt greiðslutilboð, og var J því eigi bundinn við kaupsamninginn

Með samningi 17. október 1962 keyptu X og Y byggingarlóð í Reykjavík af A og tveimur sameigendum hans, en skuldbundu sig jafnframt til þess að selja A, ef hann æskti þess, fjögurra herbergja íbúð á 4. hæð íbúðarhúss, er þeir hugðust reisa á lóðinni, á sama verði og hliðstæðar íbúðir í húsinu yrðu seldar öðrum. Ef A hefði ekki neytt kaupréttar síns með skriflegum samningi, áður en húsið væri fokhelt, skyldi kaupréttur hans niður fallinn. Seint á árinu 1962 var F h/f stofnað. Var því félagi ætlað það hlutverk að reisa hús það, er getið var, og af því efni afsöluðu A og sameigendur hans lóðinni til félagsins 7. janúar 1963. Í aprílmánuði 1963 afhenti F h/f A uppkast að kaupsamningi um íbúð þá í húsinu, sem hann hafði fengið kauprétt að með yfirlýsingu þeirra X og Y 17. október 1962, og skyldi verð íbúðarinnar, tilbúinnar undir tréverk, vera kr. 380.000.00. Eigi var því af hendi A hreyft, að það verð væri óhagkvæmara en aðrir kaupendur íbúða í húsinu sættu. A sinnti máli þessu eigi um sinn, en í júlímánuði 1963 hafnaði hann málaleitan F h/f um, að verð íbúðarinnar yrði hækkað í kr. 460.000.00. Seint í septembermánuði s. á. bauð F h/f því næst A, að gerður yrði og undirritaður kaupsamningur um íbúðina, að öllu leyti eins og uppkastið frá apríl 1963 sagði til um, þar á meðal að kaupverðið yrði kr. 380.000.00. Á þetta vildi A ekki fallast, og fór hann fram á að fá íbúðina, skemmra á veg komna en gert var ráð fyrir í uppkastinu, fyrir kr. 300.000.00. F h/f hafnaði þessum tilmælum og seldi íbúðina öðrum hinn 12. október 1963, en samkvæmt vottorði byggingarfulltrúans í Reykjavík varð íbúðarhúsið fokhelt hinn 25. september s. á. Er A með bréfi 22. október 1963 loks krafðist samningsgerðar í samræmi við uppkast það, er hann hafði fengið í hendur, var réttur hans til þess niður fallinn

Með lögum nr. 29/1939 var ríkisstjórninni heimilað að taka eignar- eða leigunámi jörðina Varmahlíð í Skagafjarðarsýslu til afnota fyrir héraðsskóla. Ríkisstjórnin ákvað að nota heimild þessa og taka jörðina eignarnámi. Voru matsmenn dómkvaddir hinn 4. janúar 1940, sbr. 2. gr. laga um framkvæmd eignarnáms nr. 61/1917. Er hér var komið, tókust samningar við eiganda jarðarinnar, V, um kaup hennar ríkissjóði til handa, og undirritaði V afsal þar að lútandi hinn 9. janúar 1940. Voru engir gallar á afsalsgerningnum, sem valdið gæti ógildingu hans, og var hann því að öllu leyti skuldbindandi fyrir V. Krafa V um riftingu kaupsins var

- því eigi tekin til greina. 169
- K, eigandi og ábúandi jarðarinnar Reykja á Reykjabraut í Austur-Húnavatnssýslu, lagði með gerningi 21. marz 1914 á nefnda jörð sína þá kvöð, óbreytanlega af hendi síðari eigenda og umráðamanna jarðarinnar, að sýslunefnd Austur-Húnavatnssýslu skyldi hafa frjáls afnot af nauðsynlegu landi undir sundlaug ásamt skýli, af nægjanlegu heitu og köldu vatni til laugarinnar og svo af að minnsta kosti 600 ferföðmum lands undir leikvöll án endurgjalds, en með því skilyrði, að sýslunefndin ábyrgðist, að laugin yrði á hverju vori nothæf til sundkennslu. Með samningi 17. ágúst 1945 seldi sonur K, P, sem þá var orðinn eigandi Reykja, sýslusjóði Austur-Húnavatnssýslu hitaréttindi jarðarinnar, að undanskildu vatni til heimilisnota, og svo tilteknar landspildur fyrir kr. 32.500.00 og með ýmsum skilyrðum, þar á meðal að sýslunefndin ábyrgðist, að komið yrði upp skóla að Reykjum eða annarri menningarstarfsemi fyrir sýsluna innan tíu ára, að viðlagðri riftingu kaupsins. Með stefnu 31. janúar 1959 höfðaði P mál gegn sýslunni og krafðist þess, að gerningarnir frá 21. marz 1914 og 17. ágúst 1945, er áður greinir, yrðu úr gildi felldir vegna vanefnda sýslunefndar. Leitt var í ljós, að ákvæði samningsins frá 17. ágúst 1945 um skólahald og menningarstarfsemi hafði ekki verið efnt, og féllu því aftur til P réttindi, sem samningurinn tók til, gegn endurgreiðslu kaupverðs. Þá kom og fram, að starfrækslu sundlaugar hafði verið áfátt, en eigi voru þó, eins og á stóð, næg efni til riftingar gerningi K frá 21. marz 1914 268
- Með samningi 29. nóvember 1956 veitti sænska félagið K íslenzka félaginu S rétt til tiltekinnar aðferðar við múrhúðun. Skuldbatt K sig til í byrjun að sjá S fyrir kunnáttumanni um vinnuaðferð þá, sem um var að tefla, og láta síðar í té nauðsynlegan vélakost. Fyrir réttindi samkvæmt samningnum greiddi S 5.000 sænskar krónur, svo sem áskilið var. Á árinu 1957 lét K S í té ýmis tæki og búnað, og nam andvirði þess varnings sænskum kr. 8.169.60. Þar af greiddi S s. kr. 3.000.00 9. september 1958. Í máli K á hendur S til heimtu eftirstöðvanna, s. kr. 5.169.60, bar S það fyrir sig, að múrhúðunaraðferðin hefði reynzt ónothæf, og ættu þær s. kr. 5.000.00, sem hann hafði greitt fyrir heimild til notkunar hennar, því að reiknast upp í kaupverð tækjanna. Eigi varð séð, að S hefði hreyft þessum atriðum fyrr en í dómsmálinu, og eigi flutti hann fyrir dómi fram nein viðhlítandi rök fyrir því, að múrhúðunaraðferðin væri ónothæf. Krafa K um greiðslu s. kr. 5.169.60 var því tekin til greina 410
- J og T, eigendur vélbátsins B, gerðu hann í félagi út frá Vestmannaeyjum og seldu aflann Hraðfrystistöð Vestmanna-

eyja (H) á vetrarvertíð 1958, þ. e. tímabilið 1. janúar til 14. maí 1958, en á þessum tíma voru útvegsmönnum lögum samkvæmt greiddar verðuppbætur á afla úr Útflutningssjóði. Hinn 16. maí 1958 afsalaði J með skriflegri yfirlýsingu verðbótum þessum til H gegn gagngjaldi, kr. 35.876.50. Samkvæmt afsalinu voru verðbætur Útflutningssjóðs síðan greiddar H, og námu þær samtals kr. 56.845.93, þ. e. kr. 20.969.43 hærri fjárhæð en H hafði galdið þeim J og T. Þeir höfðuðu mál og kröfðust þessa mismunar úr hendi H. Eins og á stóð, mátti H ekki sér til sýknu bera fyrir sig afsal verðbótanna, sbr. 32. gr. laga nr. 7/1936. Var H því dæmt að greiða fjárhæðina, að frádregnum 7% ársvöxtum af fé því, sem H hafði innt af hendi, miðað við hvern tíma, unz það var að fullu endurgreitt, þ. e. kr. 20.045.99	441
Með kaupsamningi 10. apríl 1961 skuldbatt S sig til að selja J efri hæð húss, sem var í smíðum í Reykjavík, og var afsal fyrir húshlutanum gefið út á nafn eiginkonu J hinn 16. janúar 1962. Samkvæmt kaupsamningnum skyldi húshluttinn afhendast uppsteyptur og „þak vera fullsteypt og múr- húðað að fullu“. J og kona hans létu á sinn kostnað einangra innanvert loft íbúðar sinnar, sem steypt var og múr- húðað að utan. Kröfðu þau hjónin S síðan um greiðslu kostnaðar af einangruninni í réttu hlutfalli við eignarhluta hans í húsinu. En þar sem slík krafa varð hvorki byggð á kaup- samningnum né teikningu af húsinu, sem J hafði kynnt sér, áður en kaupin voru ráðin, var S dæmd sýkna	819

Sáttir.

S, til heimilis í Brimnesi, Eyjafjarðarsýslu, höfðaði mál til greiðslu skuldar gegn G, búsettum í Reykjavík. Samkvæmt lögum nr. 46/1950 var mál þetta undanþegið sáttatilaun fyrir sáttamönnum	30
--	----

Sératkvæði.

Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í máli um efndir kaupsamnings	63
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um forsendur dóms í lögtaksmáli	552
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í skaðabótamáli	566
Formaður Merkjadóms Reykjavíkur greiðir sératkvæði í máli um umferðarrétt	727
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um formhlið máls	766
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í skaðabótamáli	773
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í refsímáli	873

Sjó- og verzlunardómur.

Mál til heimtu skaðabóta vegna slyss við togveiðar	146
Mál til heimtu vinnulauna skipverja	461, 463
Mál til heimtu björgunarlauna	600
Kaupkrafa sjómanns. Ágreiningur um ráðningarkjör	813
Mál til heimtu greiðslu fyrir viðgerð á skipi	861

Sjóveð.

Sjóveð dæmt til tryggingar sjómannskaupi	461, 463
Sjóveð dæmt til tryggingar greiðslu björgunarlauna	600

Skaðabætur.

a) Innan samninga.

Olíufélag (O) fékk árið 1931 leigða lóð á hafnarsvæði Vestmannaeyjakaupstaðar og leyfi til að gera þar til afnota fyrir starfsemi sína uppfyllingu, sem skylt var að afhenda kaupstaðnum, að liðnum leigutíma, gegn endurgjaldi eftir mati dómkvaddra manna, sem þó mátti „ekki fara fram úr hinu upphaflega kostnaðarverði við byggingu mannvirkisins“. O afsalaði H lóðarréttindum og mannvirkjum á lóðinni 27. maí 1959, en leigutíma lauk 6. nóvember 1959. Mat á mannvirkjunum var framkvæmt samkvæmt ákvæðum leigumálans. Upphaflegt kostnaðarverð uppfyllingarinnar töldu matsmenn nema kr. 45.000.00, en kr. 747.000.00, miðað við gerð hennar við leigulok. Þá var byggingarverð tveggja skúra á lóðinni, miðað við sömu tímamót, talið kr. 4.260.00 og kr. 43.000.00. H krafðist bóta fyrir mannvirkin, miðað við kostnaðarverð á þeim tíma, er leigumálinn féll úr gildi, samtals kr. 790.000.00. Á þetta varð ekki fallizt, þar sem H var bundinn af ákvæði leigusamningsins um hámark endurgjalds, er áður getur. Gagngjald fyrir uppfyllinguna var því dæmt kr. 45.000.00, sbr. niðurstöðu matsmanna. Elgi var í ljós leitt, að skúrar þeir, sem á lóðinni voru, hefðu verið reistir með leyfi stjórnvalda né að Vestmannaeyjakaupstað væri fjárhagslegur ávinningur að þeim. Var kaupstaðnum því ekki dæmt að bæta H þá	8
Eftir að S hafði gert tilboð um kaup íbúðar J, höfðaði hann mál gegn J og krafðist afsals fyrir íbúðinni og skaðabóta úr hendi J fyrir óþægindi og tjón vegna vanefnda hans. En þar sem S hafði ekki gert löglegt tilboð um greiðslu íbúðarverðsins, voru kröfur hans ekki teknar til greina	63
Hinn 4. desember 1958 skipaði fjármálaráðherra G skattstjóra í Kópavogskaupstað sex ár frá 1. desember 1958 að telja, þ. e. til 30. nóvember 1964, sbr. 2. mgr. 24. gr. og 3. mgr. 28. gr. laga nr. 46/1954. Með lögum nr. 70/1962 var embætti	

G lagt niður frá 1. október 1962. Voru G greidd laun sex mánuði, eftir að hann lét af starfi, en hann taldi sig eiga rétt til launa út starfstíma sinn samkvæmt skipunarbréfi. En þar sem ákvæði 1. mgr. 14. gr. laga nr. 38/1954, sbr. 6. og 7. tölulið 4. gr. sömu laga, taka til þess, er lögð er niður staða, sem opinber starfsmaður gegnir samkvæmt tíma- bundnu skipunarbréfi, átti G ekki kröfu til frekari bóta 400

F h/f tók að sér byggingu íbúðarhúss fyrir Ó, og sá forstjóri F h/f, I byggingameistari, um smíðina. Eftir að húsið hafði verið tekið í notkun, komu fram sprungur í gólfi vegna mis- sigs í grunni hússins. Undirstöður hússins og gólfplata voru ekki nægilega traustar, en I, sem var löggiltur húsasmíða- meistari, bar að sjá um, að svo væri. Á hinn bóginn átti Ó, sem vann sjálfur við steypu gólfplötunnar, að sjá, að frá- gangur hennar var varhugaverður, en ósannað var, að hann hefði hreyft mótmælum við I, varðandi gerð plötunnar. Vegna smíðagalla þessara urðu mikil spjöll á húsinu, og var F h/f og I dæmt að greiða Ó óskipt skaðabætur, kr. 70.000.00 528

Í októbermánuði 1962 keypti G kjallaraíbúð í húsi E í Reykja- vík, sem byggt hafði verið á árunum 1946—1947. G fluttist í íbúðina 1. október 1962, en hinn 29. s. m. kom í ljós, að raka gætti undir gólfi íbúðarinnar. Reyndist rakinn stafa af leka bílaðrar hitaleiðslu, og sótti G E um greiðslu bóta. En þar sem hvorki var sannað, að galli þessi stafaði af tilverknaði E né að honum hefði verið um gallann kunnugt, er hann seldi íbúðina, voru kröfur G ekki til greina teknar 769

Smíðjan s/f, Ytri-Njarðvík, annaðist niðursetningu vélar í fiski- bát, er J keypti haustið 1958. Er veiðar hófust eftir niður- setningu vélarinnar, kvað J hafa komið fram mikinn titring á vélinni, sem valdið hefði spjöllum á vélarhlutum og búnaði vélarinnar. Af þessu efni krafðist J skaðabóta af S, þar sem hann taldi bilanir þessar stafa af óvandvirkni við niðursetn- ingu vélarinnar. Álit sérfróðra héraðsdómenda var hins vegar, að þetta væri ósannað og að rekja mætti bilanir þær, sem um var að tefla, til annarra atvika. Að svo vöxnu var S dæmd sýkna af kröfum J 861

b) Utan samninga.

I var bifreiðarstjóri í þjónustu M. Eftir fyrirmælum ráðamanna M ók I vörubifreið hinn 22. júní 1959 frá Reykjavík áleiðis til hvalveiðistöðvarinnar í Hvalfirði. Er hann ók vestur þjóð- veginn norðan Hvalfjarðar, missti hann stjórn á bifreiðinni, sem rann til vinstri út af veginum og valt niður í fjöru. Slas- aðist I, og skemmdir urðu á bifreiðinni. Hinn 15. júní 1959 hafði I fært umrædda bifreið til skoðunar hjá Bifreiðaeftirliti ríkisins, og sakir ágalla, sem á bifreiðinni voru, bannaði

skoðunarmaður að svo vöxnu notkun bifreiðarinnar. Er I lagði upp í för sína hinn 22. júní 1959, hafði eigi verið gert við bifreiðina. Þremur vikum fyrir slysið hafði hægri stýrisarmur bifreiðarinnar brotnað í akstri og nýr armur verið smíðaður í hans stað. Var lagður til grundvallar framburður I um, að hann hefði þá farið þess á leit, að vinstri stýrisarmur yrði til öryggis einnig endurnýjaður, án þess að því væri sinnt. Þessi stýrisarmur brotnaði við slysfarirnar. Þar sem eigi hafði af hendi M að beiðni I verið hlutazt til um athugun verkfróðra manna á nefndum stýrisarmi, þá var við það miðað, að bilun hans hefði valdið slysinu. Samkvæmt því bar M ábyrgð á tjóni I, sem taldist samvaldur að óförum sínum, þar sem hann ók bifreiðinni, enda þótt hann teldi stýrisarm hennar ótryggan og bifreiðaeftirlitsmaður hefði bannað notkun hennar. M var dæmt að bæta að hálfu tjón I, sem reiknaðist þannig: Atvinnutjón kr. 22.991.00, þjáningabætur kr. 10.000.00 og kostnaður kr. 2.000.00, að fráðregnu tryggingarfé, kr. 2.601.00, þ. e. kr. 32.581.00

23

Hinn 31. desember 1958 vann B, sem ráðizt hafði í þjónustu Rafmagnsveitu Akureyrar vorið 1953, að því að lagfæra götuljós á Akureyri. Um kl. 1030 nefndan dag hugðist B skipta um peruhald í ljósastaur og gekk upp staurinn á klifurskóm, en féll úr staurnum 6—7 metra fall og hlaut mikið lemskur. Skóm þeim, sem B notaði, hafði verið breytt þannig, að skorið var ofan af hælköppunum, án þess að B ætti þar nokkurn hlut að. Eftir þá breytingu veittu skórnir mun minna öryggi en áður. Annar klifurskónna, sem B notaði, varð við fallið eftir uppi í staurnum, en hinn féll til jarðar. Klifurbelti notaði B, er hann gekk í staurinn. Var beltíð í fullkomnu lagi, en leitt þótti í ljós, að B hefði ekki lukt „stöðvireim“ beltisins um staurinn, enda hafði af forráðamönnum rafveitunnar verið látið óátalið, þótt öryggisbelti væru ekki notuð fyrr en í vinnuhæð. Enginn var á jörðu niðri B til aðstoðar, og var það ekki venja við slík störf á vegum rafveitunnar. Þegar öll atvik voru virt, þótti rafveitan eiga að bæta B tjón hans að hálfu, en hann að bera það að hálfu sjálfur. Lemstur B voru slík, að örorka hans var metin 45% til frambúðar og tjón af hennar völdum kr. 320.000.00, þegar frá höfðu verið dregnar greiðslur tryggingarfjár, samtals kr. 154.258.00. Þjáningabætur voru ákveðnar kr. 90.000.00, og tekin var til greina krafa vegna útlagðs kostnaðar, kr. 11.310.00. Rafveitunni var því dæmt að greiða kr. 210.655.00, að fráðregnum kr. 21.100.00, er hún hafði áður goldið

32

S, búsettur í Reykjavík, rak búskap í Saltvík á Kjalarnesi. Stýrði ráðsmaður búinu. Hinn 14. júlí 1959 var þurrhey hirt

þar í hlöðu, og var heyinu blásið inn í hlöðuna. Til varnar því, að heyið félli ofan í tóma votheysgryfju í hlöðunni, lét ráðsmaðurinn leggja bárujárnsplötur yfir gryfjuna. Daginn áður hafði V, þá 16 ára gamall, komið ásamt föður sínum í Saltvík til smíðavinnu. Samdist svo með föður V og ráðsmanni, að V skyldi aðstoða við hirðingu heysins. Var V settur til þess starfa að stýra dráttarvél, er dró heyvagn af engi að hlöðu. Um kl. 1630 kom V með hlaðinn heyvagn að hlöðudyrum. Eigi hélt hann þá þegar að vanda af stað aftur út á engi með tóman heyvagn, heldur tók að kasta heyi í skál heyblásarans, sem knúinn var rafmagni. Þá gerðist blásarinn allt í einu óvirkur, þótt hreyfill hans gengi. V taldi stíflu hafa myndast fremst í útblástursopi heyleiðslunnar. Vildi V ráða bót á þessu og hljóp upp á vegg votheysgryfju þeirrar, sem getið var, án þess að heyra viðvörunarhróp félaga sinna vegna hávaða í blásturshreyflinum. Steig V þegar út á járnplötu í þekju gryfjunnar, sem lét samstundis undan þunga hans. Hrapaði hann niður í gryfjuna, er var 5 metra djúp, og hlaut alger örku. V leitaði læknishjálpar hér á landi og erlendis, en auðnaðist ekki að fá heilsubót. Örorka hans til frambúðar var metin 100%. Ráðsmanni S var metið það til stórkostlegs gáleysis að setja burðarmagnslausu þekju yfir hina tómu votheysgryfju í hlöðunni, og bar S að lögum ábyrgð á þeirri yfirsjón. Á hinn bóginn bar til þess að líta, að V fór ótilkvaddur og af nokkru fljótræði út á þekjuna. Samkvæmt málavöxtum var S gert að bæta að % hlutum tjón V: Örorkutjón, kr. 600.000.00, kostnað við sérstaka umönnun, kr. 85.449.00, þjáningabætur, kr. 250.000.00, kostnað við sjúkráhusdvöl í Bandaríkjunum og ferð þangað, kr. 484.389.94, kostnað við limabúnað og hjólastól, kr. 15.645.77 og annan kostnað, kr. 2.108.20, þ. e. kr. 862.555.75

74

Hinn 13. maí 1962, kl. 2335, kom kaupmaður í Hafnarfirði á lögreglustöðina þar og kvartaði undan ólátum pilta við söluskála hans. Lögreglan fór á vettvang, og kl. 0005 færðu lögreglumenn tvo pilta á lögreglustöðina, og var annar þeirra, Á, fæddur 22. ágúst 1943. Meðan lögregluvarðstjóri vék frá, voru piltarnir geymdir í fangaklefum lögreglustöðvarinnar. Kl. 0030 hóf varðstjóri yfirheyrslu piltanna. Var leitt í ljós, hverjir að ólátunum höfðu staðið og að Á átti enga sök á þeim. Við svo búið voru piltarnir látnir lausir. Af hendi Á var höfðað mál gegn ríkissjóði til greiðslu skaðabóta vegna ólöglegrar handtöku og frelsissviptingar. Lögreglumennirnir voru ekki taldir hafa gerzt offari í starfi með því að láta Á fylgjast með þeim á lögreglustöðina, en það gerðu þeir án þess að beita hann valdi. Hins

- vegar voru eigi skilyrði til þeirrar frelsissviptingar, sem Á var beittur á lögreglustöðinni og getið var. Að svo vöxnu voru Á dæmdar bætur, kr. 5.000.00, sbr. 151. gr. laga nr. 82/1961 99
- Togari var hinn 5. janúar 1960 að veiðum út af Vestfjörðum. Um kl. 2030 var stjórnborðspoki dreginn inn. S háseti var við gilsinn og stóð við þilfarsvinduna bakborðsmegin. Er pokanum hafði verið lyft sem skyldi, hugðist S slaka á gilsinum. Slóst þá bragð af gilsvírnunum um fætur honum. Kipptist S við það á loft og fram í fiskkassa með þeim afleiðingum, að hann fótbrotnaði. Eigi var leitt í ljós, að slysið yrði rakið til vanbúnaðar skips, handvammur skipverja né annarrar áhættu, er eigandi togarans bar ábyrgð á. Var honum því dæmd sýkna af kröfum S um bætur 146
- Samkvæmt kæru Barnaverndarráðs Íslands á hendur H, bónda í Árnessýslu, fór fram opinber rannsókn á framferði H gagnvart börnum sínum. Sat H af þessu efni í gæzluvarðhaldi alllangan tíma, og geðrannsókn á honum var framkvæmd í sjúkrahúsinu Kleppi. Að rannsókn lokinni tilkynnti saksóknari ríkisins héraðsdómara, að af ákærvaldsins hálfu yrðu ekki fyrirskipaðar frekari aðgerðir gegn H. H höfðaði síðan mál gegn ríkissjóði og krafðist skaðabóta vegna varðhaldsvistar sinnar og geðrannsóknar. En bæði samkvæmt almennum lagareglum og samkvæmt 2. tölulið 150. gr. og 2. tölulið 151. gr. laga nr. 82/1961 brast skilyrði til að greiða H bætur af greindu efni. Ríkissjóði var því dæmd sýkna af kröfum hans 195
- Á árinu 1958 var unnið að smíð húss D í Reykjavík. Múrarmeistari hússins var J, og Þ var trésmíðameistari þess. Í júnímánuði 1958 voru vinnupallar reistir við húsið. Hinn 23. október 1958 vann múrarmeistari á vinnupöllum ásamt H, nemanda J í múrsmíði. Brotnaði þá skyndilega langband, sem þeir stóðu á, og féllu þeir báðir niður í kjallaratröppur. Var fall þeirra 2.35 metrar. Múrarmeistarinn sakaði lítt, en H fótbrotnaði. Vegna meiðsla sinna var H óvinnufær um hríð, og var hann metinn 15% öryrki til frambúðar. Höfðaði hann af þessu efni skaðabótamál gegn aðiljum, er síðar greinir. Langband það, sem brast, var mjög kvistótt og hafði brotnað um tvo kvisti „nálægt miðju burðarþoli þess“. Samkvæmt álitu sérfróðra samdómenda í héraði varð slysið rakið til þessa galla langbandsins og svo þess, að of langt var milli uppistöðustólpa vinnupallsins. Þar sem D hafði ráðið iðnaðarmenn með fullum réttindum til að standa fyrir smíð hússins, voru ekki efni til að dæma á hendur honum ábyrgð á tjóni H. Tveir trésmiðir, þeir A og B, reistu vinnupallinn. Vegna vanbúnaðar

vinnupallsins, sem þeim var metinn til vangæzlu, báru þeir ábyrgð á tjóni H. Þ hafði og með vangæzlu um eftirlit með smíðinni bakað sér fébótaábyrgð á slysinu. H, sem var 33 ára, er slysið bar að höndum, hafði þá undanfarin tvö ár unnið sem múraranemi hjá J. Þar sem hann var orðinn vanur slíkri vinnu og aðstæðum við hana, hefði hann átt að sjá, að eigi var tryggilega gengið frá vinnupallinum. Taldist hann því ekki hafa sýnt næga aðgæzlu, er hann fór til starfans án þess að kvarta undan öryggisskort. Þótti hann því eiga að bera sjálfur $\frac{1}{2}$ hluta tjóns síns, en þeir A, B og Þ að bæta það óskipt að $\frac{1}{4}$ hlutum. Tjón H reiknaðist samtals kr. 170.000.00, þar af atvinnutjón kr. 145.000.00 og þjáningabætur kr. 25.000.00. Að frá-dregnum tryggingabótum, kr. 34.195.30, nam tjónið kr. 135.804.70, og $\frac{1}{4}$ þar af kr. 108.643.76. Frá þeirri fjárhæð bar að draga kr. 7.500.00, launagreiðslu frá J. Samkvæmt þessu var þeim A, B og Þ dæmt að greiða H óskipt kr. 101.143.76. Niðurstaða héraðsdóms var sú, að J var ásamt þeim A, B og Þ dæmt að greiða H óskipt kr. 113.304.70 ásamt vöxtum og málskostnaði. J áfrýjaði héraðsdóminum ekki af sinni hendi. Þar af leiddi, að J var bundinn af dóms-orði héraðsdóms, og komu því aðrar ástæður, varðandi greiðsluskyldu hans, eigi til álita í Hæstarétti 296

Ó réðst til G smíðs sem verkamaður í byggingarvinnu. Hinn 24. október 1960 fór hann ásamt þremur öðrum verkamönnum að fyrirlagi G í vörugeymslu verzlunar til þess að sækja þangað sementspoka, sem þeir verkamennirnir tóku úr stafla að tilvísun starfsmanns verzlunarinnar. Hrundu þá úr sementspokasamstæðunni sementspokar og lentu á Ó með þeim afleiðingum, að hann slasaðist á hægra hné. Eigi varð talið, að G bæri ábyrgð á, hvernig hleðslu sementspokanna var háttað, né á afgreiðslu varnings í vörugeymslu annars aðilja. Var G því dæmd sýkna af skaðabótakröfu Ó á hendur honum 321

P var dæmd refsing fyrir tilraun til að nauðga stúlkunni X. Jafnframt var P dæmt að greiða X fébætur 358

S var í héraði dæmdur til refsingar fyrir skjalafals og greiðslu skaðabóta. Er málið kom fyrir Hæstarétt, hafði S greitt að fullu skaðabótakröfur þær, er á hendur honum höfðu verið gerðar. Með hliðsjón þar af var refsing S gerð skil-orðsbundin 389

Hinn 15. október 1960 brautz J inn á geymslusvæði Rafveitu Keflavíkur og stal þar 680 kg af rafmagnsvír, flutti vírinn 17. s. m. til Reykjavíkur og seldi hann þar S h/f fyrir kr. 7.634.00. Heildsöluverð vírs þessa var talið kr. 52.55 hvert kg. Miðaði rafveitan við það verð og krafði S h/f um kr.

- 35.734.00 skaðabætur, þar sem eigi var unnt að skila aftur virnum, vegna þess að hann hafði þegar verið bútaður niður. Miðað við það, að nokkur hluti vírsins hefði einungis orðið hagnýttur sem brotajárn, töldu sérfróðir dómendur í héraði verðmæti vírsins alls hæfilega metið kr. 31.000.00. Var S h/f dæmt að greiða þá fjárhæð 452
- Bifreiðin Ø, sem kom sunnan að, sveigði með hóflegum hraða inn á vegamót Reykjanesbrautar og Litluhlíðar í Reykjavík eftir að hafa gefið ljósmerki um hægri beygju, áður en að vegamótunum kom. Ökumaður þessarar bifreiðar, sem séð hafði bifreiðina R koma suður Reykjanesbraut á móti sér, nam hins vegar eigi staðar í því skyni að hleypa þeirri bifreið fram hjá. Bifreiðarstjóri R varð ekki fyrir en um seinan var ljósmerkja Ø og ók óhæfilega hratt suður Reykjanesbraut, og varð árekstur bifreiðanna á greindum vegamótum. Skemmdust bifreiðarnar báðar. Eiganda og vátryggjanda R var dæmt að bæta eiganda Ø tjón af árekstrinum að $\frac{1}{2}$ hlutum, en tjón hans nam alls kr. 37.467.15 (viðgerðarkostnaður o. fl. kr. 33.987.15 og bætur fyrir afnotamissi bifreiðarinnar 58 daga kr. 3.480.00). Dæmdar bætur námu því kr. 24.978.10 510
- S var dæmd refsing fyrir líkamsárás samkvæmt 218. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. E, sem fyrir árásinni varð, hlaut kjálkabrot og áverka á auga. Af þessum sökum varð hann um hrið óvinnufær. Var S dæmt að greiða E fébætur, fyrir atvinnutjón kr. 29.930.25, vegna kostnaðar af læknishjálpi kr. 1.839.95 og svo þjáningabætur, kr. 10.000.00, samtals kr. 41.770.00 522
- M, stjórnarformaður og framkvæmdastjóri Umbúðaverksmiðjunnar h/f (U), fór hinn 15. október 1958 ásamt starfsmanni sínum B, sem fæddur er 6. maí 1943, í starfsstöð Stálumbúða h/f (S) í Reykjavík og hóf þar að móta öskjulok í vél í eigu S. Verkið var framkvæmt þannig, að málmplötu, sem lokin voru unnin úr, var komið fyrir undir fallhamri vélarinnar á móti, sem lokin lagast eftir. Falli hamarsins er stjórnað með fótstigi. Eftir fall og mótun lyftist hamarinn sjálfkrafa í kyrrstöðu, þar til mótað er af nýju. M stjórnaði vélinni í fyrstu, en B flutti fullgerð lok frá vélinni og staflaði þeim. Það kom fyrir, að lok festist í vélinni. Losaði M þau þá með fingrunum í stað þess að nota til þess handverkfæri. Að nokkurri stund liðinni lét M B, sem aldrei hafði unnið slíkt verk áður, hefja mótun öskjulokanna á eigin spýtur, en M leiðbeindi honum þó fyrst í stað. Er M hafði síðan brugðið sér frá, varð B fyrir því slysi, að fallhamarinn féll á vinstri hönd hans með þeim afleiðingum, að vísifingur og löngutöng klipptust af um

miðja efstu kjúku, en baugfingur um miðlið. Var örorka hans af þessum sökum metin 22% til frambúðar. Af hendi B var skaðabótamál höfðað gegn M og S. Krafa á hendur S var á því reist, að öryggisbúnaði mótunarvélarinnar hefði verið áfátt. Eigi var í ljós leitt, að vélinni hefði á nokkurn hátt verið breytt frá þeirri gerð, sem hún hafði í öndverðu frá hendi framleiðenda hennar, og Öryggiseftirlit ríkisins lýsti því, að við sjálfa vélina hefði ekkert verið athugavert. Þá var því haldið fram, að S hefði orðið skaðabótaskyld, með því að starfsmenn þess hefðu eigi hindrað eða reynt að hindra vinnu þeirra M og B við mótunarvélinu, enda þótt þeir hefðu orðið þess varir, að M hegðaði sér gálauslega við verkið, en á þessi rök var ekki fallið. Að því er varðaði S, varð niðurstaðan samkvæmt þessu sú, að kröfur B voru ekki til greina teknar. U var hins vegar dæmd ábyrgð á tjóni B. Og eigi þótti ástæða til sakarskiptingar, þegar litið var til þess, að B var aðeins 15 ára að aldri, þegar slysið varð, að hann var settur til starfa við vél, sem hann hafði ekki kynnt áður, og að yfirmaður hans hafði fyrir honum ranga og hættulega aðferð við verkið. Örorkubætur B til handa voru með tilliti til tryggingarfjár hans, kr. 46.156.00, ákveðnar kr. 160.000.00, og þjáningabætur metnar kr. 60.000.00. Þá voru og teknar til greina kröfur vegna útlagðs kostnaðar, kr. 2.750.00. Var U samkvæmt þessu dæmt að greiða B alls kr. 222.750.00 566

Með lóðarleigusamningi 14. febrúar 1964 seldi bæjarstjóri Vestmannaeyja samkvæmt samþykkt bæjarstjórnar H á leigu byggingarlóð í kaupstaðnum. Á átti geymsluhús á lóð þessari. Er Á sinnti ekki kröfu H um að fjarlægja húsið, hóf H á eigin spýtur niðurrif þess. Á fékk lagt lögbann við þessu atferli H, og í máli til staðfestingar lögbanninu krafðist Á skaðabóta úr hendi H fyrir spjöll á húsinu. H höfðaði gagnsök í staðfestingarmálinu og krafðist viðurkenningar réttar síns til að byggja á lóðinni, að Á væri dæmt skyld að fjarlægja geymsluhús sitt, að viðlögðum dagsektum, og að Á yrði dæmt að greiða skaðabætur fyrir að valda töfum á byggingarframkvæmdum á lóðinni. Samkvæmt gildandi skipulagsuppdrætti fyrir Vestmannaeyjakaupstað, er staðfestur hafði verið af Stjórnarráðinu 3. nóvember 1932, var fyrirhugaður vegur yfir leigulóð H. Skipulagsuppdrættinum hafði ekki verið breytt að þessu leyti lögum samkvæmt. H gat því ekki byggt kröfur á hendur Á, sem átti hagsmuna að gæta um skipulag umrædds svæðis, á lóðarleigusamningi, sem braut í bága við gildandi skipulagsuppdrátt. Lögbannsgerð sú, sem getið var, var því staðfest og H dæmt að greiða Á skaðabætur, kr. 10.000.00. Á var jafnframt dæmd sýkna

- af kröfum H í gagnsök, þar á meðal af skaðabótakröfu hans 635
- Eignarhluti H í húsi í Keflavík rýrnaði í verði vegna byggingar-
framkvæmda, sem brutu í bága við gildandi skipulagsupp-
drátt. Þar sem bæjarstjórn hafði samþykkt framkvæmdir
þær, sem um var að tefla, var kaupstaðnum dæmt að bæta
eignarrýrnun H fé. Sjá enn fremur skipulagsmál 773
- P, sem var netjagerðarmeistari á Ísafirði, seldi Netjagerð Vest-
fjarða h/f (V) með afsali 5. júní 1954 eignir sínar á Græna-
garði á Ísafirði, en meðal eignanna var geymsluhús og netja-
þurrkhús, og skyldi P hafa rýmt hús þessi að öllu leyti fyrir
15. júní 1954. Eigi hafði P lokið tæmingu húsanna, þar sem
geymdar voru nætur og nótahlutar, er hann fór í mánaðar-
ferðalag um miðjan júnímánuð, en í þessari fjarveru hans
lét forstjóri V (G) bera út og skera niður nætur, sem þá
voru enn í húsunum. P taldi hér hafa verið um að tefla
fjórar nætur, og reiknaði hann verðmæti þeirra kr. 85.000.00.
Nætur þessar voru í vörzlu V. Í stað þess að skora á P að
hirða þær og leita aðstoðar fólga til að bera þær út lét G
skera þær niður og ráðstafaði því af þeim, er ekki fór for-
görðum, sem eign sinni eða V. Eins og komið var, gátu dóm-
kvaddir matsmenn ekki kveðið á um verðmæti nótanna. En
þegar litið var til hinnar ólöglegu meðferðar þeirra af hendi
G og V, var sönnunarbyrði um tjón eigi lögð einvörðungu á
eiganda nótanna. Var fébótaábyrgð því dæmd á hendur G
og V, og með hliðsjón af öllum atvikum voru bætur ákveðn-
ar kr. 35.000.00 806
- Er konan I hinn 10. febrúar 1962 hélt til farþegarýmis um borð
í m/s Esju í Reykjavíkurbíð, átti hún leið um stiga frá
bátapílvari niður á aðalþilfar. Er hún var ofarlega í tröpp-
um stigans, sem voru hálar vegna ísingar, hrasaði hún og
féll niður á aðalþilfar. Hlaut hún áverka og heilsutjón, er
af leiddi 10% örorka til frambúðar. Samkvæmt álitu sér-
fróðra héraðsdómenda var öryggisbúnaði stigans áfátt, og
eigi höfðu verið gerðar ráðstafanir til varnar því, að hálka
myndaðist í stiganum. Að svo vöxnu var fébótaábyrgð dæmd
á hendur eiganda skipsins, Skipaútgerð ríkisins (S). Á hinn
bóginn hafði I eigi sýnt fulla aðgæzlu á leið sinni niður stig-
ann, og var henni dæmt að bera tjón sitt sjálf að $\frac{1}{4}$ hluta.
Samkvæmt þessu var S gert að bæta að $\frac{3}{4}$ hlutum tjón I:
Orkutjón kr. 98.786.00, þjáningabætur kr. 60.000.00 og útlagð-
an kostnað kr. 15.000.00, þ. e. greiða henni kr. 130.339.50 824
- Hinn 13. nóvember 1962 tók Ó drenginn Í, fæddan 9. október
1954, vegna ætlaðs snjókastis og flutti hann með valdi til
skrifstofu sinnar í Reykjavík, þar sem hann hélt drengnum
um stund. Jafnframt því sem Ó var í opinberu máli gerð
refsing samkvæmt 225. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/

1940, var honum dæmt að greiða drengnum fébætur, kr. 3.000.00	855
--	-----

Skattalög.

Ríkisskattstjóri ritaði Landsbanka Íslands hinn 16. júlí 1965 og óskaði með skírskotun til 36. gr. laga nr. 55/1964, sbr. lög nr. 70/1965, upplýsinga um tiltekin viðskipti nafngreindra aðilja og bankans. Forstjórar Landsbankans töldu samkvæmt ákvæðum 1. mgr. 17. gr. laga nr. 11/1961 óheimilt að veita vitneskju um efni þau, sem um var að tefla. Á þetta var ekki fallizt, þar sem hin almennu ákvæði banka- löggjafar víkja fyrir sérreglum skattalaga, og var Lands- bankanum dæmt skylt að veita upplýsingarnar	930
---	-----

*Skattar.**A. Aðstöðugjald.*

Samábyrgð Íslands á fiskiskipum dæmd aðstöðugjaldskyld	417
Íslenzk endurtrygging dæmd aðstöðugjaldskyld	537
Mjólkursamsalan í Reykjavík eigi aðstöðugjaldskyld af ísgerðar- vörum	552

B. Útsvar.

K var búsettur í Stykkishólmi og átti þar lögheimili. Hann hafði nokkur jarðarafnot í Skarðshreppi, en eigi var í ljós leitt, að hann hefði nokkurn samastað þar í hreppi. Var synjað um framkvæmd lögtaks til heimtu útsvars, sem á K hafði verið lagt í Skarðshreppi fyrir árið 1962	104
Tekjuútsvar var ranglega lagt á afurðatjónsbætur vegna niður- skurðar sauðfjár, sem inntar voru af hendi fyrir eignartjón og töldust því ekki til skattskyldra tekna	759

Skilgetið barn.

Ó og H, sem opinberað höfðu trúlofun sína í maímánuði 1942, gengu að eigast 27. nóvember 1943. H lézt af slysförum í janúarmánuði 1944. Hinn 13. febrúar 1944 ól Ó barn þeirra, sem samkvæmt undirstöðurökum 1. gr. laga nr. 57/1921 var skilgetið	796
--	-----

Skilorðsbundnir refsidómar.

Manni dæmt 6 mánaða fangelsi skilorðsbundið fyrir þjófnað ..	385
Manni dæmt fangelsi 10 mánuði fyrir skjalafals og fjársvik, en með hliðsjón af því að hann hafði bætt tjón af brotum sínum, var refsingin gerð skilorðsbundin	389

Skiptamál.

- Bú hjóna var undir skiptum vegna skilnaðar þeirra. Uppskrift á eignum búans fór fram í októbermánuði 1963. Meðal eignanna var hálfót fyrirtækið G s/f, og var eignarhluti búans í fyrirtækinu hinn 24. október 1963 metinn kr. 60.000.00. Fór það mat fram í viðurvist mannsins, S, og eftir tilvísun hans. Hinn 16. nóvember 1964, eða rúmu ári eftir framkvæmd undirmatsins, krafðist S þess, að fyrirtækið yrði metið af nýju, en þá hafði hann, síðan undirmatið var framkvæmt, sjálfur rekið fyrirtækið. Að svo vöxnu þótti S hafa fyrirgert rétti sínum til yfirmats, þegar krafa var um það gerð 746
- Er H var um eins árs gamall, giftist G, móðir hans, M. Þau G og M eignuðust þrjú börn, A, B og C. Hinn 27. nóvember 1943 kvæntist H Ó, en þau höfðu opinberað trúlofun sína í maímánuði 1942. H fórst í sjóslysi í janúarmánuði 1944, en 13. febrúar s. á. ól Ó dóttur hans, D. Hinn 22. september 1947 andaðist G. M sat í óskiptu búi til 29. september 1953, er búi þeirra hjóna var skipt einkaskiptum, er eigi voru auglýst. Í umsókn sinni til skiptaráðanda um setu í óskiptu búi hafði M látið D að engu getið, og við búskiptin var með öllu fram hjá henni gengið. Til skipta kom fasteign í Reykjavík, skuldabréf, kr. 5.000.00, og bankainnstæður, kr. 33.649.56. Eftir arfshlutföllum kom í hlut hvers þeirra A, B og C í peningum kr. 9.516.15, og sameiginlega hlutu þau 34 hundraðshluta fasteignarinnar, en M hlaut 66 hundraðshluta fasteignarinnar, skuldabréf, er áður getur, og reiðufé, kr. 5.109.99. Er skiptin vitnuðust löngu síðar, var af hendi D gerð krafa um arfshluta henni til handa, en án árangurs, og var þá mál höfðað gegn greindum arftökuaðiljum og sú krafa gerð, að þeim yrði dæmt að greiða henni fjárhæð, er koma hefði átt í hennar hlut sem erfingja G við skiptin. Af hendi stefndu var höfð uppi sú vörn, að D ætti ekkert tilkall til arfs, þar sem hún væri hvorki getin né fædd í hjónabandi þeirra H og Ó og því ekki skilgetin að lögum. Á þetta var ekki fallið. Samkvæmt undirstöðurökum 1. gr. laga nr. 57/1921 var D skilgetin og naut því erfðaréttar eftir G ömmu sína. Við ákvörðun arfshluta hennar var lagt til grundvallar mat dómkvaddra manna á fasteigninni, sem seld hafði verið að verulegum hluta, áður en mál var höfðað. Samkvæmt lögum áttu að koma í hlut D $\frac{3}{32}$ hlutar búans, og taldist hlutur hennar nema kr. 63.109.48, er samerfingjum hennar var dæmt að greiða henni 796
- Bú hjónanna M og S var undir skiptum vegna skilnaðar þeirra. Móðir mannsins, J, lýsti kröfu í búið, að fjárhæð kr. 285.000.00. Af fé búans voru með samþykki aðilja greiddar kr. 100.000.00. Maðurinn (S) samþykkti greiðslu eftirstöðv-

anna, kr. 185.000.00, en M andmælti frekari greiðslu. Fram kom, að S hafði tekið út úr sparisjóðsbók J samtals kr. 312.000.00, og eigi var í ljós leitt, að neitt af því fé hefði til hennar runnið. Með þessum hætti kvaðst J hafa veitt syni sínum lán, sem hann hefði verið búinn að greiða niður í kr. 285.000.00, þegar lýst var kröfunni. Samkvæmt gögnum málsins voru eigi efni til að vefengja kröfu J, og var hún því tekin til greina 889

Skipulagsmál.

Bæjarstjóri Vestmannaeyja seldi H á leigu samkvæmt ákvörðun bæjarstjórnar byggingarlóð í kaupstaðnum með lóðarleigusamningi 14. febrúar 1964. Á átti geymsluhús á lóðinni. Er Á sinnti ekki áskorun H um að fjarlægja húsið, hóf H á eigin spýtur niðurrif þess, en Á fékk lagt lögbann við því, og í máli til staðfestingar lögbannsgerðinni krafðist Á skaðabóta af H fyrir spjöll á húsinu. H höfðaði gagnsök í staðfestingarmálinu og krafðist viðurkenningar á rétti sínum til að byggja á lóðinni og að Á yrði dæmt skylt að fjarlægja geymsluhús sitt, að viðlögðum dagsektum. Þá krafðist H og skaðabóta úr hendi Á fyrir að hafa tafið byggingarframkvæmdir á lóðinni. Er þessir atburðir gerðust, var gildandi skipulagsuppdráttur fyrir Vestmannaeyjakaupstað, er staðfestur hafði verið af Stjórnarráðinu 3. nóvember 1932. Samkvæmt skipulagsuppdrættinum var leigulóð H að nokkru í fyrirhuguðu vegarstæði. Á árinu 1963 höfðu byggingarnefnd og bæjarstjórn Vestmannaeyja samþykkt og lagt til við skipulagsstjóra ríkisins, að umræddur vegur yrði lagður niður og skipulaginu breytt í samræmi við það. Skipulagsstjóri féllst á þá tillögu fyrir sitt leyti. Tillögur stjórnvalda Vestmannaeyja um breytingu á skipulagi kaupstaðarins voru hins vegar ekki lagðar fyrir skipulagsnefnd ríkisins og Félagsmálaráðuneytið til úrlausnar samkvæmt 19. og 20. gr. laga nr. 55/1921, sbr. 14. gr. sömu laga og 4. gr. laga nr. 64/1938. Eigi hafði málið heldur verið tekið til meðferðar samkvæmt V. kafla laga nr. 19/1964, eftir að þau lög tóku gildi. Hafði því engin lögleg breyting orðið á skipulagi Vestmannaeyja til samræmis við lóðarsamning H frá 14. febrúar 1964. H gat því ekki byggt kröfur sínar á hendur Á, sem hafði hagsmuna að gæta um skipulag á umræddu svæði, á lóðarsamningnum, sem braut í bága við gildandi skipulagsuppdrátt. Lögbannsgerð Á var staðfest og H dæmt að greiða skaðabætur, kr. 10.000.00, en kröfur H eigi til greina teknar. 635

Samkvæmt samþykkt byggingarnefndar Keflavíkur 29. júlí 1941 var á erfðafestulóð reist tvílyft íbúðarhús sem bakhús nr.

22 C við Hafnargötu með aðgangi frá þeirri götu. Á þessum tíma var í gildi óbreyttur skipulagsuppdráttur fyrir Keflavík, sem staðfestur var af Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytinu hinn 7. júní 1934. Hinn 1. marz 1944 staðfesti Félagsmálaráðuneytið með skírskotun til skipulagslaga nr. 55/1921 breytingu á skipulagi Keflavíkur. Samkvæmt breytingu þessari skyldi Austurgata framlengd til norðurs og liggja sjávarmegin fram með nefndu húsi nr. 22 C við Hafnargötu, sem eftir þetta, eða frá árinu 1945, var auðkennt nr. 8 við Austurgötu. Átti húsið þannig samkvæmt skipulagsbreytingunni að komast í beint samband við götu í stað þess að vera bakhús, eins og áður getur. H fékk afsal fyrir efri hæð hússins nr. 8 við Austurgötu hinn 20. apríl 1956. Með samþykkt byggingarnefndar Keflavíkurkaupstaðar 13. júní 1958 og bæjarstjórnar 25. s. m. var leyfð bygging íbúðarhúss fyrir enda Austurgötu, og var það auðkennt nr. 10 við Austurgötu. Var húsið byggt þvert yfir fyrirhugaða framlengingu Austurgötu samkvæmt skipulagsuppdretti og girðir fyrir það, að gatan verði framlengd að og fram með húsinu nr. 8 við þá götu. Skipulagsstjóri ríkisins lýsti því, að hann hefði fyrir sitt leyti samþykkt staðsetningu hússins nr. 10 við Austurgötu. Hins vegar var tillaga um þá skipulagsbreytingu eigi lögð fyrir skipulagsnefnd ríkisins og Félagsmálaráðuneytið til úrlausnar samkvæmt 19. og 20. gr. laga nr. 55/1921, sbr. 14. gr. sömu laga og 4. gr. laga nr. 64/1938. Samþykkt bæjarstjórnar Keflavíkur frá 25. júní 1958 og framkvæmd hennar var því brot á ákvæðum 3. mgr. 13. gr. laga nr. 55/1921, sbr. 3. gr. laga nr. 64/1938. Eigi hafði heldur síðar verið gerð lögleg breyting á skipulagi Keflavíkurkaupstaðar til samræmis við samþykkt bæjarstjórnarinnar. Af greindu efni krafðist H, sem hafði hagsmuna að gæta um skipulag á umræddu svæði, fébóta af Keflavíkurkaupstað. Telja varð, að húseignin nr. 8 við Austurgötu hefði, miðað við staðhætti, rýrnað nokkuð í verði vegna umræddra aðgerða, og höfðu stjórnvöld Keflavíkur með hinni löglausu röskun á staðfestu skipulagi H í óhag fellt á kaupstaðinn fébótaábyrgð gagnvart honum. Samkvæmt þessu voru H dæmdar bætur, kr. 35.000.00 773

Skírlífisbrot.

Manni dæmt fangelsi 14 mánuði samkvæmt 194. gr. sbr. 20. gr. og 217. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 fyrir tilraun til nauðgunar og líkamsáverka 358

Skjalafals.

Maður falsaði nöfn útgefenda fimm tékkávisana og seldi þær,

- samtals að fjárhæð kr. 22.000.00. Fyrir þessi afbrot og fjárvik, sem hann var uppvís að, var dæmt fangelsi 10 mánuði, en með hliðsjón af, að sökunautur hafði bætt tjón af þessu misferli, var refsingin gerð skilorðsbundin 389
- Hinn 28. júlí 1964 var S dæmt fangelsi 6 mánuði fyrir skjalfals, er hann hafði framið 30. desember 1961. Með ákæru 5. maí 1965 var S sóttur til sakar fyrir að hafa falsað nafn framseljanda á tékkávisun, að fjárhæð kr. 3.300.00, og selja hana 7. nóvember 1963. Fyrir þá háttsemi var S samkvæmt 1. mgr. 155. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og 1. mgr. 78. gr. sömu laga dæmt fangelsi 10 mánuði 847

Skuldamál.

- G málarameistari tók að sér að mála íbúðarherbergi, sem I hafði tekið á leigu í húsi L. Hóf G verkið að beiðni I, en vegna ósættis við L hvarf hann frá því ófullgerðu án þess að gera I viðvart. Fyrir verk þetta, vinnu og efni, krafðist G greiðslu, kr. 8.210.00, úr hendi I, sem neitaði að borga, með því að G hefði annars vegar eigi lokið verkinu, en hins vegar málað annað og meira en til var ætlað. Dómkvaddir voru tveir sérfróðir menn til að meta hæfilega greiðslu til G, miðað við að hve miklu leyti verkið hefði komið að fullum notum, eins og á stóð. Í mótmælti matinu, og varð ekki úr framkvæmd þess. Að svo vöxnu var lagt til grundvallar, að verkið hefði nýtt I, sem því var dæmt að greiða fjárhæð þá, sem krafist var 227
- Maður (Ó) og kona (R) bjuggu saman ógift frá því um áramót 1938/1939 þar til í septembermánuði 1961. Þau höfðu eignast son 26. september 1938. R var heilsulítill og síðari hluta sambúðarinnar 75% öryrki. En hún hafði unnið heimilinu, eftir því sem heilsa hennar og geta leyfði. Eftir kröfu hennar var Ó dæmt að greiða henni vinnulaun, kr. 60.000.00, og staðfest var kyrrsetning, sem framkvæmd hafði verið til tryggingar kröfunni 231
- B fékk í hendur tékkávisun, er G hafði gefið út til handhafa, að fjárhæð kr. 24.800.00. B fól K hinn 24. desember 1962 að greiða Gjaldheimtunni í Reykjavík með ávisun þessari opinber gjöld sín, kr. 11.374.00. Á skrifstofu Gjaldheimtunnar var tekið við ávisuninni, sem K hafði ábakið, kvittun veitt fyrir skattgjöldum B og K greiddur í reiðufé mismunur fjárhæða ávisunar og skattgjalda, kr. 13.426.00, er rann til B. Þar sem ávisunin var innstæðulaus, varð skattkrafan virk af nýju. Að svo vöxnu var B dæmt að greiða Gjaldheimtunni að fullu fjárhæð ávisunarinnar, kr. 24.800.00 314
- Sænska fyrirtækið K seldi S á árinu 1957 ýmis tæki til afnota við tiltekna múrhúðunaraðferð, sem K hafði heimilað S

- að nýta gegn gjaldi, s. kr. 5.000.00, sem S hafði innt af hendi, en verð umræddra tækja nam s. kr. 8.169.60. Þar af greiddi S s. kr. 3.000.00, en neitaði frekari greiðslu og bar það fyrir sig, að múrhúðunaraðferðin hefði reynzt ónothæf, og ætti því greint gagngjald hennar með réttu að reiknast upp í verð tækjanna. Eigi varð séð, að S hefði hreyft þessum atriðum fyrr en í dómsmáli því, sem K höfðaði með héraðsstefnu 7. júní 1962 til greiðslu skuldarinnar, og engin viðhlitandi rök flutti S fram fyrir því, að múrhúðunaraðferðin væri ónothæf. Samkvæmt þessu var S dæmt að greiða skuldina, s. kr. 5.169.60 410
- J og T, eigendur vélbáts, gerðu hann út frá Vestmannaeyjum á vetrarvertið 1958 og lögðu aflann inn hjá Hraðfrystistöð Vestmannaeyja (H). Þeir afsöluðu H væntanlegum verðuppbótum Útflutningssjóðs á afla bátsins þessa vertið fyrir kr. 35.876.50. H innheimti síðan verðuppbæturnar, sem reyndust nema alls kr. 56.845.93. Mismun þeirrar fjárhæðar og greinds kaupverðs verðuppbótanna, að frádregnum vöxtum, kr. 20.045.99, var H dæmt að greiða þeim J og T, enda mátti H ekki samkvæmt 32. gr. laga nr. 7/1936 bera fyrir sig umrætt afsal verðuppbótanna 441
- Útgerðarmanni dæmt að greiða sjómanni eftirstöðvar kaups 461, 463
- Mál út af vangoldinni húsaleigu. Sjá leiga 466
- Aðilja dæmt að greiða vöruskuld, sem engum andmælum sætti 721
- K krafði P h/f um vinnulaun frá árunum 1959, 1960 og 1961, að eftirstöðvum kr. 140.947.80. Ágreiningur var með aðiljum um ráðningu og kjör K og svo um yfirvinnu hans. Þrátt fyrir áskoranir héraðsdómara komu ekki fram viðhlitandi gögn af hendi P h/f, þar á meðal engin bókhaldsgögn, um launagreiðslur og vinnutíma K, sem byggði kröfur sínar um laun fyrir yfirvinnu reikningslega á eigin bókhaldi. Hann hafði hins vegar ekki lagt fyrir verkstjóra P h/f jafnóðum skýrslu um yfirvinnu sína, og greinargerð hans um þetta efni fékk P h/f eigi fyrr en í október 1961. Að svo vöxnu var lækkaður kröfuliður hans um yfirvinnu um kr. 20.000.00. Samkvæmt þessu var P h/f dæmt að greiða K kr. 120.947.80 750
- J keypti fiskibát haustið 1958 og fól Smiðjunni h/f (S) að setja vél í bátinn og síðar viðgerðir á bátnum og búnaði hans. Heildarkostnaður við þetta nam samkvæmt reikningum S kr. 109.293.02. Ágreiningur varð með aðiljum um kostnað þenna. Það var hins vegar sameiginlegt álit sérfróðra héraðsdómenda, að reikningar S væru ekki óeðlilega háir, þegar litið var til fram kominna skýringa og verks þess, sem unnið hafði verið. Að svo vöxnu var J dæmt að greiða eftirstöðvar skuldar sinnar samkvæmt reikningum S, kr. 41.142.53 861

Stjórnarskráin.

Á tímabilinu 13. júní 1962 til loka þess árs hélt Kaupfélag Þingeyinga samkvæmt 2. tölulið 4. gr. laga nr. 75/1962 eftir 1% af andvirði mjólkur, er H bóndi lagði inn, og greiddi fjárhæðina, kr. 1.030.66, til Stofnlánadeildar landbúnaðarins. H taldi gjaldheimtu þessa fara í bága við 67. og 69. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944 og krafðist endurgreiðslu gjaldsins. Almenni löggjafinn hafði ekki með setningu nefndrar 4. gr. sbr. 6. gr. laga nr. 75/1962 farið út fyrir stjórnskipuleg mörk sín. Krafa H var því eigi tekin til greina 424

Stjórnsýsla.

Hinn 4. desember 1958 skipaði fjármálaráðherra G skattstjóra í Kópavogskaupstað sex ár frá 1. s. m. að telja, þ. e. til 30. nóvember 1964, sbr. 2. mgr. 24. gr. og 3. mgr. 28. gr. laga nr. 46/1954. Með lögum nr. 70/1962 var embætti G lagt niður frá 1. október 1962. Að ákvörðun fjármálaráðherra voru G greidd laun sex mánuði, eftir að hann lét af störfum, en hann taldi sig eiga rétt til launa út starfstíma sinn samkvæmt skipunarbréfi. En þar sem ákvæði 14. gr. laga nr. 38/1954, sbr. 6. og 7. tölulið 4. gr. sömu laga, taka til þess, er lögð er niður staða, sem opinber starfsmaður gegnir samkvæmt tímabundnu skipunarbréfi, átti G ekki rétt til frekari bóta 400

Samkvæmt ákvörðun bæjarstjórnar seldi bæjarstjóri Vestmannaeyja H á leigu byggingarlóð með lóðarleigusamningi 14. febrúar 1964. Á átti geymsluhús á lóðinni. Er Á sinnti ekki áskorun H um að fjarlægja húsið, hóf H á eigin spýtur niðurrif þess. Á fékk lagt lögbann við því, og í máli til staðfestingar lögbanninu krafðist Á skaðabóta af H fyrir spjöll á húsinu. H höfðaði gagnsök í staðfestingarmálinu til viðurkenningar á rétti sínum til að byggja á lóðinni og krafðist þess enn fremur, að Á yrði dæmt að fjarlægja geymsluhús sitt og greiða skaðabætur fyrir að hafa tafið byggingarframkvæmdir á lóðinni. Er þessir atburðir gerðust var gildandi skipulagsuppdráttur fyrir Vestmannaeyjakaupstað, er staðfestur hafði verið af Stjórnarráðinu 3. nóvember 1932. Samkvæmt skipulagsuppdrættinum var leigulóð H í fyrirhuguðu vegarstæði. Á árinu 1963 höfðu byggingarnefnd og bæjarstjórn Vestmannaeyja samþykkt og lagt til við skipulagsstjóra ríkisins, að horfið yrði frá lagningu vegarins og skipulagsuppdrættinum breytt í samræmi við það. Á þetta féllst skipulagsstjóri fyrir sitt leyti. En tillögur stjórnvalda Vestmannaeyja um breytingu á skipulagi kaupstaðarins voru hins vegar ekki lagðar fyrir

skipulagsnefnd ríkisins og Félagsmálaráðuneytið til úrlausnar samkvæmt 19. og 20. gr. laga nr. 55/1921, sbr. 14. gr. sömu laga og 4. gr. laga nr. 64/1938. Eigi hafði málið heldur verið tekið til meðferðar samkvæmt V. kafla laga nr. 19/1964, eftir að þau lög tóku gildi. Hafði því engin lögleg breyting orðið á skipulagi kaupstaðarins til samræmis við lóðarleigusamning H frá 14. febrúar 1964. H gat því ekki byggt kröfur sínar á hendur Á, sem hafði hagsmuna að gæta um skipulag á umræddu svæði, á samningnum, þar sem hann braut í bága við gildandi skipulagsupprátt. Lögbannsgerð Á var staðfest og H dæmt að greiða skaðabætur, kr. 10.000.00, en kröfur H voru eigi teknar til greina 635

Samkvæmt samþykkt byggingarnefndar Keflavíkur 29. júlí 1941 var á erfðafestulóð reist tveggja hæða íbúðarhús sem bakhús nr. 22 C við Hafnargötu með aðgangi frá þeirri götu. Á þessum tíma var í gildi óbreyttur skipulagsuppráttur fyrir Keflavík, sem staðfestur var af Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytinu hinn 7. júní 1934. Hinn 1. marz 1944 staðfesti Félagsmálaráðuneytið breytingu á skipulagi Keflavíkur. Samkvæmt þessari breytingu skyldi Austurgata framlengjast til norðurs og liggja sjávarmegin fram með nefndu húsi, sem eftir þetta var auðkennt nr. 8 við Austurgötu. Átti húsið þannig samkvæmt skipulagsbreytingunni að komast í samband við götu í stað þess að vera bakhús, eins og áður getur. H fékk afsal fyrir efri hæð hússins nr. 8 við Austurgötu hinn 20. apríl 1956. Með samþykkt byggingarnefndar Keflavíkurkaupstaðar 13. júní 1958 og bæjarstjórnar 25. s. m. var leyfð bygging íbúðarhúss fyrir enda Austurgötu og það auðkennt nr. 10 við þá götu. Var húsið byggt þvert yfir fyrirhugaða framlengingu götunnar samkvæmt skipulagsupprætti og girðir fyrir það, að gatan verði framlengd að og fram með húsinu nr. 8. Skipulagsstjóri ríkisins lýsti því, að hann hefði fyrir sitt leyti samþykkt staðsetningu hússins nr. 10 við Austurgötu. Hins vegar var tillaga um þá skipulagsbreytingu ekki lögð fyrir skipulagsnefnd ríkisins og Félagsmálaráðuneytið til úrlausnar samkvæmt 19. og 20. gr. laga nr. 55/1921, sbr. 14. gr. sömu laga og 4. gr. laga nr. 64/1938. Samþykkt bæjarstjórnar Keflavíkur frá 25. júní 1958 og framkvæmd hennar var því brot á ákvæðum 3. mgr. 13. gr. laga nr. 55/1921, sbr. 3. gr. laga nr. 64/1938. Eigi hafði heldur síðar verið gerð lögleg breyting á skipulagi kaupstaðarins til samræmis við samþykkt bæjarstjórnarinnar. Af greindu efni krafðist H, sem hafði hagsmuna að gæta um skipulag á umræddu svæði, fébóta af Keflavíkurkaupstað. Talið var, að húseignin nr. 8 við Austurgötu hefði, miðað við aðstæður, rýrnað nokkuð í

- verði vegna umræddra aðgerða, og höfðu stjórnvöld Keflavíkur með ólögmætri röskun á staðfestu skipulagi H í óhag fellt á kaupstaðinn skaðabótaábyrgð gagnvart honum. Að svo vöxnu voru H dæmdar bætur, kr. 35.000.00 773
- Krafizt var lögtaks í eignum S til tryggingar greiðslu meðlags til eiginkonu hans samkvæmt úrskurði, er fulltrúi yfirsakadómara í Reykjavík hafði kveðið upp, sbr. 15. gr. laga nr. 57/1921 og 2. mgr. 4. gr. laga nr. 98/1961. Það kom fram, að S hafði eigi verið veittur kostur á að lýsa afstöðu sinni til meðlagskröfunnar og gæta réttar síns að öðru leyti, áður en úrskurðurinn var kveðinn upp. Að svo vöxnu var úrskurðurinn ekki gild lögtaksheimild 789
- Í leyfisbréfi dómsmálaráðherra til skilnaðar M og S að borði og sæng var S gert að greiða konunni kr. 2.500.00 í lífeyri á mánuði, meðan skilnaður að borði og sæng vari, sbr. 55. gr. laga nr. 39/1921. Lögtaks var krafizt til tryggingar greiðslu samkvæmt úrskurði þessum. S taldi ákvæði skilnaðarbréfsins um lífeyri ógilda lögtaksheimild, þar sem Dómsmálaráðuneytið hefði eigi kynnt sér til hlítar málavexti, áður en leyfisbréfið var gefið út. Þegar leyfisbréfið var gefið út, hafði ráðuneytið fengið í hendur endurrit úr hjónaskilnaðarbók, þar sem S hafði lýst afstöðu sinni til kröfu M um lífeyri, og svo bréf löglærðra umboðsmanna aðilja, sem fjölluðu um sama efni. Enn fremur hafði ráðuneytið af nýju tekið málið til athugunar og hafnað kröfu S um, að greiðslur samkvæmt leyfisbréfinu yrðu niður felldar. Að svo vöxnu var kveðið á um framkvæmd lögtaks 789

Stofnlánadeild landbúnaðarins.

- Með 2. gr. laga nr. 75/1962 var sett á stofn sérstök deild í Búnaðarbanka Íslands, sem nefnist Stofnlánadeild landbúnaðarins. Í 4. gr. laganna er rakið, hverjar skuli vera tekjur stofnlánadeildar þessarar. En samkvæmt 6. gr. laganna er hlutverk hennar að veita lán til bygginga í sveitum landsins, bústofnsauka, búvélakaupa, jarðræktar, lax- og silungseldis, loðdýraræktar og svo ýmiss konar mannvirkjagerðar, sem stendur í sambandi við landbúnað. Á tímabilinu frá 13. júní til ársloka 1962 hélt Kaupfélag Þingeyinga samkvæmt 2. tölulið 4. gr. nefndra laga eftir 1% af andvirði mjólkur, er H bóndi lagði þar inn, og greiddi fjárhæðina, kr. 1.030.66, til Stofnlánadeildar landbúnaðarins. H taldi gjaldheimtu þessa fara í bága við 67. og 69. gr. stjórnarskrárinnar nr. 33/1944 og krafðist endurgreiðslu gjaldsins. Almenni löggjafinn hafði ekki með setningu 4. gr. sbr. 6. gr. laga nr. 75/1962 farið út fyrir stjórnskipuleg mörk sín. Krafa H var því ekki til greina tekin 424

Sveitarstjórn. Sjá aðstöðugjald, skipulagsmál, stjórnsýsla, umferðarréttur, útsvar.

Sönnun.

- S, starfsmaður H h/f, samþykkti víxil f. h. félagsins, að fjárhæð kr. 25.000.00, vegna vörukaupa þess. Gegn andmælum formanns félagsins tókst S ekki að sanna, að hann hefði haft heimild til að samþykkja víxilinn fyrir félagsins hönd, og var hann því sjálfur skuldbundinn sem samþykkjandi, sbr. 8. gr. víxillaga nr. 93/1933 4
- K veitingamaður, sem varð gjaldþrota hinn 16. september 1964, hafði keypt húsgögn og annan búnað til veitingahúss síns hjá H h/f fyrir kr. 661.753.49, sem ógreiddar voru, er bú K var tekið til skiptameðferðar. Af hendi H h/f var þess krafizt, að munir þeir, sem um var að tefla, yrðu afhentir því, þar sem svo hefði verið samið, að þeir skyldu vera eign þess, unz andvirði þeirra hefði verið greitt að fullu. K játaði, að slíkt samkomulag hefði verið gert. Skriflegur samningur hafði hins vegar ekki verið gerður, og sönnur voru eigi að því leiddar, að H h/f og K hefðu, áður en afhending fór fram, samið um það með tilgreiningu hvers munar um sig, að munirnir skyldu haldast í eign seljanda, þar til andvirði þeirra hefði verið goldið honum. Að svo vöxnu var krafa H h/f eigi tekin til greina 18
- Hinn 20. september 1964 að kvöldi varð varðskip vart brezkis togara úti fyrir Vestfjörðum. Hóf varðskipið athugun á siglingu togarans og framkvæmdi staðarákvarðanir í því sambandi fyrir og eftir miðnætti, unz komið var að honum að veiðum kl. 0029.5, og mældist hann þá um 1.3 sm utan fiskveiðamarka. Kl. 2359 hafði togarinn mælt um 0.3 sm innan fiskveiðamarka, en kl. 0005 um 0.1 sm utan sömu marka, miðað við leiðréttingu vegna fjarlægðarskekkju í ratsjá varðskipsins. Varðskipsmenn höfðu kl. 0002 gefið togaranum stöðvunarmerki, en eigi mælt stað hans þá. Samkvæmt greindum mælingum þótti eigi sannað, að togarinn hefði verið innan fiskveiðamarka, er stöðvunarmerkið var gefið. Að svo vöxnu áttu íslenzkir dómstólar að þjóðarétti eigi lögsöguvald í máli, er af hendi ákærvalds var höfðað gegn togaraskipstjóranum vegna ætlaðs fiskveiðabrots, og var málinu því vísað frá dómstólum 245
- G keypti kjallaraíbúð af E í októbermánuði 1962. Fluttist G í íbúðina 1. október, en hinn 29. s. m. varð raka vart undir gólfi hennar. Hafði hitaleiðsla þar bilað. Af þessu efni krafðist G skaðabóta úr hendi E. En þar sem hvorki var sannað, að gallar þeir, er um var að tefla, stöfuðu af tilverknaði E né að honum hefði verið um þá kunnugt, er sala fór fram,

- voru kröfur G ekki til greina teknar 769
- P seldi N h/f netjagerð sína á Ísafirði hinn 5. júní 1954 ásamt geymsluhúsi og netjaþurrkhúsi. Skyldi P fyrir 15. s. m. hafa rýmt húsin, en þar voru m. a. geymdar nætur og nótahlutar. Hóf P því næst flutning muna sinna úr húsunum, en hafði ekki lokið því, er hann fór í ferðalag, og voru þá þar eftir fjórar herpinætur gamlar. Ekki ræddi P við fyrirsvarsmenn N h/f um geymslu nótanna í fjarveru sinni eða aðra ráðstöfun þeirra, enda þótt viðskilnaður hans væri vanefnd á skuldbindingu hans um rýmingu húsanna. Forstjóri N h/f kvaðst hafa talið, að P hygðist ekki hirða frekara úr húsunum og að næturnar væru honum verðlausar. Í stað þess hins vegar að leita atbeina fógeta um útburð nótanna lét forstjórinn skera næturnar niður og hirða sumt þeirra til eigin nota eða ráðstöfunar, en annað fór forgörðum. Mjög ófullkomin vitneskja fékkst um verðmæti nótanna, og dómkvaddir menn treystust ekki til að meta það. En þegar litið var til hinnar ólögmætu meðferðar á nótunum, sem lýst var, þótti sönnunarbyrðin fyrir tjóni P eigi verða einvörðungu lögð á P eða réttartaka hans. Var fébótaábyrgð því dæmd á hendur N h/f og forstjóra þess. Hins vegar var við ákvörðun bótafjárhæðar höfð hliðsjón af háttsemi P, er áður getur, og því, að hann aðhafðist ekkert til að tryggja hagsmuni sína, er hann kom úr nefndu ferðalagi og frétti um afdrif nótanna 806
- Eigandi vélbáts (J) krafðist skaðabóta úr hendi aðilja (S), sem sett hafði niður vél í bátinn, vegna tjóns af skemmdum og bilunum, er rekja mætti til óvandvirkni við framkvæmd greinds verks. Studdi J kröfugerð sína við álitsgerð dómkvaddra manna. Sérfróðir sjóðómendur töldu hins vegar aðrar orsakir líklegri til bilana þeirra, sem um var að tefla, og þóttu eigi sönnur færðar á atvik, er leiða ættu til fébótaábyrgðar S 861
- Bú hjónanna M og S var undir skiptameðferð vegna skilnaðar þeirra. Móðir mannsins (J) lýsti kröfu í búið, að fjárhæð kr. 285.000.00. Af fé búsins voru með samþykki aðilja greiddar kr. 100.000.00 upp í kröfuna. Maðurinn (S) samþykkti greiðslu eftirstöðvanna, en M andmælti frekari greiðslu. Fram kom, að S hafði tekið út úr sparisjóðsbók J samtals kr. 312.000.00, og kvaðst J með þessum hætti hafa veitt syni sínum lán, er hann hefði verið búinn að greiða niður í kr. 285.000.00, þegar kröfu hennar í búið var lýst. Eigi voru færðar sönnur á, að neitt af fé því, sem S hafði tekið út úr sparisjóðsbók J, hefði til hennar runnið, og var krafa hennar í búið tekin til greina 889

Tékkar.

- B, sem fengið hafði í hendur tékka, útgefinn til handhafa, að fjárhæð kr. 24.800.00, sendi K með hann í skrifstofu Gjaldheimtunnar í Reykjavík til að greiða þar með honum opinber gjöld, að fjárhæð kr. 11.374.00. Var þar tekið við tékkanum, sem K hafði ábakið, K var afhent kvittun fyrir greindri skattskuld B, og loks var K greiddur mismunur fjárhæðar tékkans og skattskuldarinnar, kr. 13.426.00 í reiðufé, sem B síðan tók við úr hendi K. Gjaldheimtan hafði veitt tékkanum viðtöku á þeirri forsendu, að innstæða væri fyrir honum. En svo reyndist ekki vera. Varð skattskuld B því virk af nýju. Honum var dæmt að greiða Gjaldheimtunni fjárhæð tékkans, er getið var 314
- Refsing samkvæmt 1. mgr. 155. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 dæmd á hendur manni, sem falsað hafði tékka, að fjárhæð samtals kr. 22.000.00, og síðan látið þá af hendi gegn peningum og öðrum verðmætum 389

Tilraun.

- Refsing dæmd á hendur manni samkvæmt 194. gr. sbr. 20. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 fyrir tilraun til nauðgunar 358
- L iðnnemi, fæddur 3. febrúar 1943, felldi hug til stúlkunnar G, sem fædd var 16. september 1945. Allnáin kynni voru með þeim um skeið, en stúlkan vildi láta þeim lokið. Er svo var komið, afréð L, að eigin sögn, yrði G ekki eiginkona hans, að svipta hana lífi. Hinn 12. maí 1964 að kvöldi fór L heim til G, réðst þar án nokkurs tilefnis á hana og lagði hana hvað eftir annað með hníf, er hann hafði haft meðferðis, í því skyni að ráða henni bana. Stúlkan hélt lífi, en hlaut stórkostlega áverka. Þetta atferli L varðaði við 211. gr. sbr. 1. mgr. 20. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Á leið sinni af vettvangi sló L stúlkuna Þ, er varð á vegi hans, og veitti henni áverka, er vörðuðu við 218. gr. sömu laga. Fyrir þessi afbrot var L með hliðsjón af 77. gr. nefndra hegningarlaga dæmt fangelsi 12 ár 583

Togveiðar. Sjá fiskveiðabrot.

Tollar. Sjá aðflutningsgjöld.

Tollög. Sjá aðflutningsgjöld, lög, lögskýring.

Tómlæti.

- A átti samkvæmt samningi við aðilja, sem reistu hús í Reykjavík, kauprétt á íbúð í húsinu. Hann sinnti ekki tilboði um

- að ganga frá þeim kaupum, en er hann síðar leitaði eftir því, að kaupsamningur yrði gerður, var réttur hans til þess niður fallinn 153
- Bú S og konu hans var undir skiptameðferð vegna skilnaðar þeirra. Uppskrift á eignum búsins fór fram haustið 1963. Hinn 24. október þ. á. var skrifaður upp og virtur að tilvísun S og í viðurvist hans eignarhluti búsins í atvinnufyrirtæki. Rúmu ári síðar, eða 16. nóvember 1964, krafðist S yfirmats á eignarhluta þessum, en atvinnufyrirtækið hafði hann sjálfur rekið til þess tíma, síðan undirmatið fór fram. Að svo vöxnu hafði S fyrirgert rétti sínum til yfirmats, þegar krafa um það var gerð 746
- N seldi netjagerð sína, þar á meðal geymsluhús og þurrkhús, og skuldbatt sig jafnframt til að hafa rýmt húsin á tilteknum degi. Áður en N hafði lokið því, fór hann í ferðalag. Í fjarveru hans létu kaupendur netjagerðarinnar flytja úr húsunum sildarnætur, er þar voru enn frá tíð N, og fóru þær með ýmsum hætti forgörðum. Aðiljar, sem í hlut áttu, urðu skaðabótaskyldir vegna þessarar meðferðar á nótunum, en við ákvörðun bóta var til þess litið, að N hafði vanefnt loforð sitt um rýmingu húsanna, að hann leitaði ekki samkomulags um geymslu nótanna, áður en hann fór í ferðalagið, og að hann aðhafðist ekkert til að firra frekara tjóni, er hann kom úr ferðalaginu og frétti um afdrif nótanna 806

Umboð.

- S, starfsmaður hlutafélags, samþykkti fyrir hönd félagsins víxil vegna vörukaupa þess, að fjárhæð kr. 25.000.00. Eigi voru leiddar sönnur að því, að S hefði haft umboð félagsins til þess að samþykkja víxilinn, og var hann því sjálfur skuldbundinn sem samþykkjandi hans samkvæmt 3. gr. víxillaga nr. 93/1933 4

Umferð. Umferðarlög. Sjá áfengislög, bifreiðar

Umferðarréttur.

- Hinn 25. ágúst 1945 tóku þrír menn með samningi við borgarstjóra Reykjavíkur á leigu lóðina nr. 40—42—44 við Miklubraut og reistu þar síðan þrjú sambyggð íbúðarhús. Samkvæmt umsókn þeirra og með samþykki byggingaryfirvalda 28. nóvember og 5. desember 1946 var lóðinni skipt í þrjár lóðir, nr. 40, 42 og 44, og skyldu vera „2 m breið gangréttindi um lóðina nr. 44 inn á lóðina nr. 42“. Nefndir lóðarleigutakar afsöluðu 19. nóvember og 8. desember 1947 K efri hæð og Þ neðri hæð hússins nr. 44. Með samningi

14. og 20. nóvember s. á. leigði borgarstjóri þeim K, Þ og P, sem eignast hafði kjallaraibúð hússins, lóðina nr. 44, og um sama leyti var og gerður lóðarleigusamningur við eigendur hússins nr. 42 um lóð þess húss. Jafnframt var úr gildi felldur lóðarleigusamningurinn frá 25. ágúst 1945. Ákvæðum þeim um gangréttindi, er áður getur, var ekki þinglýst. Hins vegar var þinglýst nefndum afsölum á húsinu nr. 44 og hinum nýju lóðarleigusamningum, en í þeim gerningum var eigi getið gangréttar frá húsinu nr. 42 yfir lóð hússins nr. 44. Eftir þinglýsingu þessara skjala urðu eigendaskipti að íbúðum í húsunum nr. 42 og 44. Á árinu 1948 hófu eigendur hússins nr. 44 framkvæmdir á lóð sinni, reistu girðingu á mörkum hennar og lóðarinnar nr. 42 og lögðu gangstéttir austan og sunnan húss síns. Árið 1962 hóf einn eigenda hússins nr. 42 að rjúfa hlið á nefnda girðingu vegna gangréttar, sem hann taldi eigendur þess húss eiga, um lóðina nr. 44. En eigendur hússins nr. 44 lögðu þá lögbann við aðgerðum hans. Með stefnu 20. maí 1963 höfðuðú eigendur hússins nr. 42 því næst mál fyrir merkjadómi og kröfðust staðfestingar á rétti sínum til tveggja metra breiðrar gangbrautar frá lóð sinni um lóðina nr. 44 út á Miklubraut. Í eignarskjölum og lóðarréttinda K, Þ og P var eigi áskilinn umferðarréttur um lóð þeirra frá húsinu nr. 42, og eigi varð þeim ætluð vitneskja um, að yfirvöld og íbúar hússins nr. 42 gerðu kröfu um slíkan rétt. Uppsetning girðingar á lóðamörkum án andmæla af annarra hálfu var því til styrktar, að eigendur hússins nr. 44 mættu telja sig hafa óskoraðan rétt yfir lóð sinni. Síðari eigendur hússins máttu og samkvæmt ummerkjum á lóðinni ætla, að umferðarréttur annarra væri ekki fyrir hendi. Að svo vöxnu voru kröfur eigenda hússins nr. 42 eigi til greina teknar, enda varð að skýra ákvæði 1. mgr. 8. gr. byggingarsamþykktar fyrir Reykjavík nr. 195/1945 um greiðan aðgang að götu með þeim takmörkunum, sem leiðir af eignarréttinum 727

Uppboð.

U krafðist heimildar til fjárnáms í víxli, til sölu hans á uppboði og til að nota uppboðsandvirði hans til greiðslu málskostnaðarskuldar samkvæmt dómi. En þar sem leitt var í ljós, að fyrndar voru allar kröfur samkvæmt víxli þeim, sem um var að tefla, gat heimild til fjárnáms í honum og til ráðstöfunar uppboðsandvirðis hans eigi varðað hagsmunum U. Að svo vöxnu var kröfu U vísað frá dómi 124

Hinn 1. marz 1962 krafðist Skipaútgerð ríkisins uppboðs á vöru, er flutt hafði verið til landsins á vegum útgerðarinnar, til

- lúkningar vangoldnu flutningsgjaldi, geymslugjaldi og kostnaði, samtals kr. 62.689.62. Tollstjórinn í Reykjavík krafðist og uppboðs á sömu vöru hinn 19. s. m. til lúkningar aðflutningsgjöldum til ríkissjóðs, að fjárhæð kr. 254.912.50. Uppboð fór fram 28. marz 1962, og nam uppboðs- andvirði, að frádregnum uppboðskostnaði, kr. 202.912.50. Ágreiningur reis með uppboðsbeiðendum um forgangsrétt krafna þeirra til uppboðsandvirðisins. Dæmt var, að ákvæði 160., 235. og 244. gr. siglingalaga nr. 56/1914 og 28. og 29. gr. laga nr. 68/1956 um tollheimtu og tolleftirlit bæri að skýra þannig, að krafa ríkissjóðs um aðflutningsgjöld nyti á eftir kostnaði af uppboðinu sjálfu forgangsréttar til uppboðsandvirðisins gegnt kröfu farmflytjanda um flutningsgjald 260
- O áfrýjaði úrskurði uppboðsdóms, upp kveðnum 7. marz 1964, með stefnu 6. apríl 1964. Útivistardómur gekk í því máli hinn 1. júní 1964, og áfrýjaði O málinu af nýju með stefnu 9. júní 1964. Samkvæmt 2. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949 er áfrýjunarfrestur fjórar vikur frá lokum dómsathafnar, en dómsmálaráðherra getur veitt leyfi til áfrýjunar þrjá mánuði frá sama tíma. Áfrýjunarfrestur var liðinn, er fyrri áfrýjunarstefnan var gefin út, og áfrýjunarleyfi hafði eigi verið fengið. Að svo vöxnu var síðara áfrýjunarmálinu vísað frá Hæstarétti 353

Upptaka

- Afli og veiðarfæri togara gerð upptæk 107, 286, 894, 907

Úrskurðir.

- Úrskurður Hæstaréttar um að fá álitsergð Læknaráðs í skaðabótamáli út af líkamsáverkum 705
- Úrskurður Hæstaréttar um öflun álitsergðar Læknaráðs um niðurstöðu blóðrannsóknar 933

Útsvar. Sjá skattar.

Útivist aðilja.

- Áfrýjandi sótti ekki þing:
Útivistardómur 1, 2, 3, 63, 319, 320, 704, 705, 721, 765, 854, 855
- Stefndi sótti ekki þing:
Mál flutt skriflega samkvæmt 2. mgr. 47. gr. laga nr. 57/1962 .. 920

Varnarþing.

- Með stefnu, birtri 18. marz 1965, höfðaði E mál á bæjarþingi Reykjavíkur gegn V til greiðslu víxils, að fjárhæð kr. 3.548.00, ásamt vöxtum, þóknun og kostnaði. Heimili V var

í Fáskrúðsfirði og greiðslustaður víxilsins í Sparisjóði Fáskrúðsfjarðar. Starfsstöð E var í Reykjavík, og þar hafði V keypt vörur, sem hann greiddi með víxlinum. Taldi E sér því heimilt að höfða málið fyrir dómi í Reykjavík, sbr. 1. mgr. 82. gr. laga nr. 85/1936. Á þetta var ekki fallið, þar sem engu máli skiptu viðskipti aðilja, áður en víxillinn var út gefinn. Þar sem víxilmálið bar að höfða á heimilisvarnarþingi skuldara eða á greiðslustað víxilsins, sbr. 1. mgr. 73. gr. og 3. mgr. 82. gr. laga nr. 85/1936 og 1. málslíð 2. mgr. 2. gr. laga nr. 52/1937, var málinu vísað frá bæjarþingi Reykjavíkur 439

Vátrygging.

Bifreið S valt og stórskemmdist, er dóttir hans ók henni með leyfi hans. Bifreiðin var húftryggð fyrir kr. 80.000.00 hjá vátryggingarfélaginu Samvinnutryggingum, sem neitaði að bæta tjónið með skírskotun til tryggingarskilmála, er undanskildu ábyrgð félagsins „skemmdir af ásettu ráði eða sakir stórkostlegrar óvarkárni“, en dóttir S hefði valdið slysinu með gálausum akstri. Samkvæmt mati dómkvaddra manna, er vátryggingarfélagið hlutaðist til um, taldist verðmæti bifreiðarinnar fyrir slysið kr. 60.000.00, en viðgerðarkostnaður kr. 59.995.00, og samkvæmt tryggingarskilmálum skyldi tjón vátryggðs reiknast jafnt viðgerðarkostnaði. Sá ljóður var á mati þessu, að S var ekki veittur kostur á að gæta hagsmuna sinna við framkvæmd þess, sbr. 1. mgr. 140. gr. laga nr. 85/1936. En þar sem matið sætti ekki, að því er varðaði fjárhæðir, rökstuddum andmælum, mátti leggja niðurstöðu þess til grundvallar um tjón S. Tryggingarskilmála vátryggingarfélagsins, er að skiptum aðilja lutu, bar að meta og skýra í samræmi við 18. og 20. gr. sbr. 3. mgr. 2. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 20/1954. Lán S á bifreiðinni til dóttur sinnar, sem hafði bifreiðarstjóraréttindi, varð ekki metið honum til neinnar sakar, og enga ábyrgð, er varðaði sakarefni, bar hann á akstri bifreiðarinnar né slysi því, sem um var að tefla. Samkvæmt þessu var Samvinnutryggingum dæmt að greiða S fullar húftryggingarbætur, kr. 59.995.00 140

Veð. Sjá sjóveð.

Verkfall bankastarfsmanna.

Starfsmenn Útvegsbanka Íslands gerðu verkfall 2. nóvember 1964. Af hendi ákærvalds var mál höfðað gegn stjórnarmönnum Starfsmannafélags Útvegsbankans, og var þeim dæmd sekt samkvæmt 1. gr. laga nr. 33/1915, sbr. lög nr. 14/1948 394

Vettvangsmál.

Mál um lóðarmörk í kaupstað	134
Mál um umferðarrétt um lóð íbúðarhúss í kaupstað	727
Landamerkjамál	737

Vextir.

Hinn 13. maí 1952 var M dæmt að greiða E kr. 16.201.67 ásamt 6% ársvöxtum frá 16. janúar 1951 til greiðsludags. Fjárnám til tryggingar dómskulddinni hófst í fógetadómi hinn 3. júlí 1964. Hinn 8. október 1957 hafði lögmaður E fengið í hendur skriflega yfirlýsingu frá M og undirritaða af honum, dags. 8. september s. á., þar sem M staðfestir munnlegt loforð 7. s. m. um að greiða 50% dómskuldarinnar, kr. 8.100.83, ásamt 6% ársvöxtum frá 16. janúar 1951 til greiðsludags. Samkvæmt þessu voru ófyrndir vextir frá greindum upphafstíma þeirra til 8. september 1957, er greiðslu þeirra var lofað í skuldabréfi, eftir að þeir voru í gjalddaga fallnir, sbr. niðurlagsákvæði 6. gr. laga nr. 14/1905 og 2. málslíð 1. tölu-liðs 4. gr. sömu laga. Þá voru og ófyrndir vextir frá 3. júlí 1960, sbr. 2. málslíð 1. tölu-liðs 4. gr. og 3. gr. nefndra laga. Hins vegar voru vextir frá 8. september 1957 til 3. júlí 1960 fyrndir	841
--	-----

Vinnulaun. Vinnusamningar. Sbr. skuldamál.

G málarameistari tók að sér að mála íbúðarherbergi I í húsi á Eskifirði samkvæmt beiðni hans. G hvarf frá verkinu án þess að hafa lokið því vegna ósættis við eiganda hússins. I neitaði að greiða vinnulaun G og efniskostnað, þar sem G hefði annars vegar eigi lokið verki því, sem hann var ráðinn til, en hins vegar málað annað og meira en til var ætlað. Þá hafnaði I því, að metin væri af dómkvöddum mönnum hæfileg greiðsla G til handa, er litið væri til þess, að hve miklu leyti verk hans hefði komið „að fullum notum, miðað við að því hafi ekki verið lokið, er hætt var við það“. Að svo vöxnu var lagt til grundvallar, að verk G hefði komið I að notum, og var honum dæmt að greiða G kr. 8.210.90 samkvæmt kröfu hans	227
Ó, sem búið hafði með konunni R frá áramótum 1938/1939 og átt með henni barn, án þess að þau gengju að eigast, dæmt að greiða henni vinnulaun, kr. 60.000.00	231
Útgerðarmanni dæmt að greiða eftirstöðvar af kaupi sjómanns	461, 463
Atvinnufyrirtæki dæmt að greiða starfsmanni eftirstöðvar vinnulauna	750
Haustið 1962 réðst J sjómaður á fiskibát S, og voru sildveiðar stundaðar til 5. febrúar 1963, er skipverjar voru skráðir úr	

skiprúmi og síldarnót bátsins tekin í land. Er þorskanót og þorskanet höfðu verið tekin um borð í bátinn var skráð á hann af nýju hinn 14. febrúar 1963, og var báturinn síðan á þorskveiðum til 18. maí 1963. Á þessu tímabili var þorskanótin notuð einvörðungu þar til seint í marz mánuði, en síðan eingöngu netin. Ágreiningur reis með aðiljum um aflahlut J þann tíma, sem veitt var í þorskanótina. Hélt J því fram, að fara ætti eftir ákvæðum kjarasamnings frá 20. nóvember 1962 um kaup og kjör á síldveiðum, en samkvæmt þeim samningi bar skipverjum 37.5% af heildarverðmæti aflans, er skiptist í 11 staði. S taldi hins vegar, að skipta ætti samkvæmt ákvæðum kjarasamnings frá 24. október 1962 um kjör á línu- og netjaveiðum, en eftir þeim ákvæðum áttu skipverjar að fá 29.5% heildaraflans, er einnig skiptust í 11 aflahluta. Er lögskráð var á bátinn 2. janúar 1963, sbr. 2. tölulið 4. gr. laga nr. 63/1961, var í skipshafnarskrá um fyrirhugaðar veiðar og kjör skipverja ritað: „Síldveiðar“ og „Skv. samningi“, en er lögskráð var 14. febrúar 1963 einungis: „Þorskanet“. Eins og á stóð, var talið, að með lögskráningunni 14. febrúar 1963 hefði stofnast samningur um, að skiptakjör á veiðum í net skyldu gilda, hvort sem veitt væri í þorskanet eða þorskanót, og var slíkt samkomulag eigi talið fara í bága við gildandi kjarasamninga stéttarféлага. Að svo vöxnu var S dæmd sýkna 813

Vinnuslys.

Sjá skaðabætur 32, 74, 146, 296, 321, 566

Vitni.

Bankastjóri Búnaðarbanka Íslands var krafinn vættis um efni, sem hann hafði fengið vitneskju um í starfa sínum og leynt átti að fara, sbr. 3. mgr. 56. gr. laga nr. 115/1941. Leyfis ráðherra þess, sem í hlut átti, sbr. 3. mgr. 1. gr. laga nr. 48/1960, hafði eigi verið aflað. Þegar af þeirri ástæðu var synjað um að leggja fyrir bankastjórann spurningar þær, sem um var að tefla 649

Þeir gallar voru á meðferð landamerkjamáls, að lögmenn aðilja höfðu aflað sér skriflegra vottorða frá vitnum, áður en þau komu fyrir dóm, en landamerkjadómurinn átti sjálfur að kveðja vitnin á vettvang og taka skýrslur af þeim þar 737

Landsbanka Íslands dæmt skylt að gefa ríkisskattstjóra skýrslu um skipti bankans og tiltekinna aðilja 933

Víxilmál. Víxlar.

Víxill, að fjárhæð kr. 25.000.00, var samþykktur af S pr.pr. H h/f og út gefinn af S, sem var starfsmaður H h/f. S

færði ekki sönnur á, að hann hefði haft umboð H h/f til að samþykkja víxilinn, og var hann því sjálfur skuldbundinn sem samþykkjandi víxilsins samkvæmt 8. gr. sbr. 53. gr. víxillaga nr. 93/1933	4
Til tryggingar tjónbótum vegna kyrrsetningar afhenti M hæstaréttarlögmaður hinn 13. júlí 1957 fógeta eigin víxil sinn, að fjárhæð kr. 100.000.00, út gefinn 10. júlí 1957 og til greiðslu við sýningu. Með stefnu 1. ágúst 1962 var mál höfðað og m. a. krafist heimildar til að taka víxilinn fjárnámi og selja hann á opinberu uppboði til lúkningar málskostnaði í máli út af kyrrsetningunni. En fram kom, að hvorki hafði víxillinn verið sýndur til greiðslu né neitt gert til geymslu víxilréttar samkvæmt honum. Að svo vöxnu voru allar kröfur samkvæmt víxlinum fyrndar, sbr. 1. mgr. 34. gr., 1. mgr. 77. gr. og 1. mgr. 78. gr. víxillaga nr. 93/1933 ..	124
„Vixill“, að fjárhæð kr. 31.255.00, var gefinn út 16. nóvember 1964 til greiðslu 15. nóvember 1964. Þar sem skráður gjald-dagi var liðinn, er skjalið var gefið út, var eigi um gildan víxil að tefla, sbr. 1. gr. víxillaga nr. 93/1933	252
V, sem var búsettur í Fáskrúðsfirði, keypti vörur hjá verzlunar-fyrirtækinu E í Reykjavík og greiddi þær með víxli, sem hann samþykkti, en greiðslustaður víxilsins var í Sparisjóði Fáskrúðsfjarðar. Er vanskil urðu á greiðslu víxilsins, höfðaði E víxilmál á hendur V, og með hliðsjón af þeim viðskiptum, sem lágu til grundvallar víxilskuldinni, var málið höfðað á bæjarþingi Reykjavíkur, sbr. 1. mgr. 82. gr. laga nr. 85/1936. En þar sem um var að tefla víxilmál, sem meðferð sætti samkvæmt ákvæðum 17. kafla laga nr. 85/1936, var þetta óheimilt, þar sem slíkt mál átti heima á varnarþingi annað hvort samkvæmt 73. gr. laga nr. 85/1936 eða samkvæmt 3. mgr. 82. gr. sömu laga. Að svo vöxnu var málinu vísað frá bæjarþingi Reykjavíkur	439
Staðfestur dómur í víxilmáli, enda hafði í málinu engum andmælum verið hreyft af hendi víxilskuldara	920

Yfirvirðing. Sjá dómkvaðning.

Þagnarskylda. Sjá vitni.

Þinglýsing.

Þinglýsing og ákvörðun gjalds fyrir þinglýsingu samkvæmt VI. kafla laga nr. 40/1954 eru dómsathafnir. Máli, sem höfðað hafði verið á bæjarþingi til endurheimtu þinglýsingargjalds, sem þinglýsingardómari hafði ákveðið, var því vísað frá bæjarþinginu

*Þjáningabætur. Sjá skaðabætur.**Þjóðaréttur.*

Varðskip tók hinn 21. september 1964 brezkan togara á úthafinu vegna ætlaðs veiðibrots innan fiskveiðamarka. Hafði varðskipið gefið togaranum stöðvunarmerki, en ósannað var, að hann hefði þá verið innan greindra marka. Að þjóðarétti brast dómstóla landsins því að svo stöddu lögsöguvald í máli togaraskipstjórans. Áfellisdómur í héraði var að svo vöxnu ómerktur og málinu vísað frá dómstólum 245

Þjófnaður.

Manni dæmt 6 mánaða skilorðsbundið fangelsi fyrir peningabjófnað 385

Ærumeiðingar.

Fimm mönnum dæmd í sérstöku máli sekt samkvæmt 237. gr. laga nr. 19/1940 fyrir ummæli um H í stefnu í meiðyrðamáli gegn honum og ummæli ómerkt samkvæmt 241. gr. sömu laga. Þá voru og ummæli í stefnu H í meiðyrðamálinu gegn fimm menningunum ómerkt að kröfu þeirra 448
Orð í gagnstefnu í héraði ómerkt eftir kröfu gagnstefnda 635
H hafði í grein, er birtist í dagblaði 1. september 1962, vansæmandi ummæli um S, og voru þau eftir kröfu S ómerkt samkvæmt 241. gr. laga nr. 19/1940. H gagnstefndi S vegna ummæla hans í sama blaði 14. september 1962. Þau ummæli voru að vísu allhvöss í garð H, en með hliðsjón af því að þau voru andsvar við ósæmilegum móðgunaryrðum í blaðinu 1. s. m., voru eigi efni til að ómerkja þau 706

Ökuleyfi. Sjá atvinnuréttindi, áfengislög, bifreiðar.

Ölvun. Sjá áfengislög.

Örorka.

Örorkumat framkvæmt af læknum 23, 32, 74, 296, 321, 566, 824

Öryggiseftirlit ríkisins.

Atvinnurekandi vanrækir að tilkynna Öryggiseftirliti ríkisins um slys, sbr. 26. gr. laga nr. 23/1952 32
Álitsgerð öryggismálastjóra um orsök slyss í verksmiðju 566

